

2017-05-15

Tid 2017-05-24 , kl 18:30

Plats Strange, kommunalhuset plan 2

Ärenden

Justering

- 1 Information från förvaltningen
- 2 Delårsrapport 1
- 3 Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel- *återrapportering av beredningsuppdrag von/2016:123*
- 4 Överflytt av ansvar för bostadsanpassningen
- 5 Yttrande över motion- Matlagning i hemmet (M)
- 6 Anmälningsärenden
- 7 Delegationsbeslut
- 8 Ärenden från dialogforum
- 9 Ansökan om bostadsanpassningsbidrag- *handlingar skickas ut separat*

Tuva Lund (S)
Ordförande

Kerstin Frimodig
Nämndsekreterare

Gruppmöten:

S, V och MP : Träffas i Strange kl 18.00 24 maj

Övriga partier: Träffas i Helges lokaler 17.30 24 maj

1

Information från förvaltningen(von/2017:3)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att de tagit del av informationen

Sammanfattning

Information från förvaltningschefen

- Byggprojekt och investeringar

Lex Sarah anmälan- Christina Almqvist, kvalitetschef

2017-04-20

Dnr von/2017:3

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att de tagit del av informationen

Sammanfattning

Information från förvaltningschefen

- Byggprojekt och investeringar

Lex Sarah anmälan- Christina Almqvist, kvalitetschef

Pia Bornevi

Vård- och omsorgschef

2017-05-15

Dnr von/2017:106

Referens
Anna Casteberg

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Delårsrapport 1 2017

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner förvaltningens delårsrapport per april 2017 med bilagor.

Sammanfattning

Prognosen per april visar ett beräknat underskott på 23,2 miljoner kronor 2017. I förvaltningens delårsrapport redovisas ett nollresultat för helåret. I den prognosen har hänsyn tagits till en central buffert på 15 miljoner kronor samt planerade åtgärder för att dämpa underskottet.

Det finns många osäkra faktorer som fortfarande kan påverka det ekonomiska resultatet vid årets slut. Likväl som det finns stora risker, bland annat avseende ökade volymer och byggprojekt, finns också möjligheter till att dämpa underskottet varför prognosen är justerat till ett nollresultat.

Bilagor

Bilaga 1: VON Delårsrapport 1 2017

Bilaga 2: VON prognos 2017

Bilaga 2:1 VON Ekonomi

Bilaga 2:2 VON Volymer äo

Bilaga 2:3 VON Volymer of

Bilaga 2:4 VON årsarbetare

Bilaga 3: VON investeringar 2017

Bilaga 4: VON handlingsplan för prognosticerat underskott 2017

Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Expedieras till
Kommunledningsförvaltningen

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Delårsrapport 1 2017

Vård- och omsorgsnämnden

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

1 Ekonomi	3
2 Mål, mätbara mål och åtaganden	8
2.1 Att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället	8
Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen	8
Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor	9
2.2 Att möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna	11
För att attrahera framtida arbetskraft erbjuder vi ungdomar ett meningsfullt sommarjobb.	11
90 procent av våra praktikanter och sommarjobbare ska vara nöjda med sin praktik i våra verksamheter.	11
2.3 Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv	12
Mål 6 Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver	12
2.4 Att möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv	15
Mål 7 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre	15
Mål 8 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap	16
Mål 9 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur.....	16
2.5 Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna	17
Mål 10. Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva	17
Andel inköp av ekologiska livsmedel ska öka till 30 % 2018.....	17
2.6 Kommunen som organisation.....	17
Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens	17
Mål 13 Klimatneutral kommunal organisation senast 2020.....	20
3 Investeringar	21
4 Uppdrag.....	23
5 Volymer och nyckeltal	24

1 Ekonomi

Verksamhet	Bokslut 2016	Utfall period 2017	Budget 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse 2017
Intäkter (+)	170 526	21 016	160 971	173 269	12 299
Kostnader (-)	-1 163 512	-116 397	-1 224 987	-1 237 283	-12 299
Netto (+/-)	-993 015	-95 382	-1 064 016	-1 064 016	0
Nettoinvesteringar (+/-)	-4 240	-0,025	-28 100	-19 300	1 000

Uppföljning och analys

Prognosen per april visar ett beräknat underskott på 23,2 miljoner kronor 2017. I förvaltningens delårsrapport redovisas ett nollresultat för helåret. I den prognosen har hänsyn tagits till en central buffert på 15 miljoner kronor samt planerade åtgärder för att dämpa underskottet. Det finns många osäkra faktorer som fortfarande kan påverka det ekonomiska resultatet vid årets slut. Likväl som det finns stora risker, bland annat avseende ökade volymer och byggprojekt, finns också möjligheter till att dämpa underskottet varför prognosen är justerat till ett nollresultat.

Myndighet prognostiserar ett underskott motsvarande 24,4 miljoner kronor. Myndighet har under flera års tid haft en obalans mellan budgeterade och faktiska volymer. Det är personlig assistans, externa placeringar SoL, externa placeringar LSS samt gemensam administration som beräknas göra underskott.

Utförarverksamheten prognostiserar ett överskott om 1,2 miljoner kronor. Det är inom ledsagning, avlösning, kontaktpersoner och korttidshem där överskott beräknas. Inom utförarverksamheten finns även en del risker i prognosen, bland annat har hemtjänsten ett negativt resultat för perioden januari till april men arbete pågår för att dämpa underskottet och för att nå en budget i balans vid årets slut.

Central ledning och administration beräknar ett nollresultat vid årets slut. Inom verksamheten hanteras den centrala bufferten och justeringen för att hamna på ett nollresultat, detta visas genom en positiv avvikelse mot budget motsvarande 23,2 miljoner kronor.

Handlingsplanen för att dämpa prognostiserat underskott bifogas denna rapport.

Prognos, netto per verksamhet

Nedan presenteras prognos per verksamhet och avvikelser mot budget.

Verksamhet, tkr	Utfall jan-april 2017	Budget 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse 2017
71 Centralt	-14 762	-71 408	-47 039	23 168
77 Äldreomsorg				
770 Gemensam administration	-3 897	-14 169	-14 169	0
771 Myndighet SoL	-7 227	-16 955	-20 677	-3 722
772 Kostorganisation	-1 681	-4 477	-4 477	0
773 Vård- och omsorgsboende	-75 023	-277 033	-279 015	-782

Verksamhet, tkr	Utfall jan-april 2017	Budget 2017	Prognos helår 2017	Avvikelse 2017
774 Öppen verksamhet	-3 485	-11 244	-11 184	60
775 Hemtjänst	-47 448	-143 776	-142 646	1 130
776 Hälso, sjukvård och rehab	-13 278	-41 281	-41 433	-152
777 Övrig service	-587	-3 558	-3 559	0
778 Externa placeringar SoL	-24 027	-73 853	-78 149	-4 296
Summa 77 Äldreomsorg	-176 653	-586 346	-595 307	-7 761
78 LSS verksamhet				
780 Gemensam adm.	-5 116	-16 045	-16 045	0
781 Myndighet LSS	-5 305	-20 083	-18 297	1 785
783 Bostad särskild service	-50 259	-161 845	-161 790	55
786 Personlig assistans	-41 406	-114 836	-126 043	-11 207
788 Externa placeringar LSS	-31 768	-93 454	-99 494	-6 040
Summa 78 LSS verksamhet	-133 854	-406 263	-421 669	-15 407
Summa Alla verksamheter	-325 269	-1 064 017	-1 064 017	0

Central ledning och administration

Central förvaltning redovisar ett prognostiserat överskott på 23,2 miljoner kronor. Överskottet avser den övergripande bufferten motsvarande 15 miljoner kronor samt en justering med 8,2 miljoner kronor. Justeringen är gjord för målet om en budget i balans vid årets slut.

Äldreomsorgen inklusive myndighet SoL

Verksamheterna inom äldreomsorgen inklusive myndighet redovisar ett prognostiserat underskott på 7,8 miljoner kronor. Underskottet finns främst inom externa placeringar SoL och myndighet SoL. Underskott finns även på intäktssidan för mat- och omsorgsavgifter.

Myndighet SoL, -3,7 mnkr

Verksamheten prognostiserar ett underskott på 3,7 miljoner kronor. Störst del av underskottet, 3 miljoner kronor, beräknas inom gemensam administration och beror på överrekrytering och tidigare inhyrda konsulter. Anledningen är för att täcka upp vid vakanser och för att undvika att ta in konsulter. Att överanställa biståndshandläggare möjliggör ett fortsatt arbete med att kvalitetssäkra handläggprocessen och fokusera på åtgärder som behöver vidtas för att nå en budget i balans. Vidare prognostiseras ett underskott för utskrivningsklara motsvarande 0,7 miljoner kronor.

Underskottet består i svårplacerade brukare och handläggares tidigare sjukfrånvaro som inneburit att vårdplaneringar inte kunnat genomföras.

Externa placeringar SoL, -4,3 mnkr

Externa placeringar SoL, prognostiseras till ett underskott på totalt 4,3 miljoner kronor. Demensplatser prognostiserar ett underskott på 8,8 miljoner kronor, medan somatiska platser prognostiserar ett överskott på 4,6 miljoner kronor. Korttidsplaceringar prognostiserar ett underskott på 0,16 miljoner kronor. Prognosen har förbättrats sedan föregående månad vilket beror på ett arbete med att erbjuda externt placerade brukare en somatisk plats i egen regi.

Snittpriset per placering prognostiseras till 2 303 kronor/dygn, vilket är enligt budget. Antal prognosticerade dygn för helår uppgår till 38 002 dygn, att jämföra med budgeterade dygn som är 35 607.

Vård- och omsorgsboende, -0,8 mnkr

Inom myndighets ansvarsområde prognostiseras ett underskott om 0,8 miljoner kronor avseende minskade intäkter för mat- och omsorgsavgifter. Orsaken till varför intäkterna har minskat i den omfattningen är oklar, men analys pågår.

Vård- och omsorgsboenden i egen regi prognostiserar ett nollresultat för helåret. En stor risk i prognosen är kopplad till de olika byggprojekten som pågår inom verksamheten. Det är i dagsläget svårbedömt vilka kostnader som kan uppstå kopplat till dem.

Under januari och februari flyttade 49 brukare från Tumba vård- och omsorgsboende till Aleris, Riksten Plaza. Flytten var väl planerad och utfördes tryggt för brukarna. För att hålla full beläggning på Riksten Plaza krävs fler demensplatser än vad som finns idag. Förhandlingar pågår kring detta. Inom Tumba vård- och omsorgsboende har brukare även flyttat till andra avdelningar för att möjliggöra för ombyggnationen.

För att erhålla ökad kvalitet finns det numer två biträdande enhetschefer på samtliga vård- och omsorgsboenden. Kostnaden ryms inom budget.

Hemtjänst, +1,1 mnkr

Hemtjänsten prognostiserar överskott mot budget med 1,1 miljoner kronor. Överskottet beror på ökade omsorgsintäkter.

Utförarverksamheten prognostiserar ett nollresultat för helåret. Utfallet till och med april visar ett underskott med 3,3 miljoner kronor. Hemtjänsten har bland annat höga kostnader för sjukfrånvaro, utbildningar och byte av verksamhetslokaler. För att minska kostnaderna och nå en budget i balans vid årets slut pågår arbete med att se över bilparken, verksamhetens lokaler, bemanningsoptimering (påbörjades i mars), det administrativa stödet och hur organisationen ska se ut för att hantera framtidens utmaningar och behov.

Beviljade hemtjänsttimmar för perioden januari till april uppgår till 129 166 timmar, budgeterade timmar för samma period är 124 932 timmar. För helåret skulle det innebära ett underskott mot budget motsvarande 2,6 miljoner kronor.

Hemtjänsten har från och med 2017 fått en utökad budgetram med 11 miljoner kronor kopplat till

egen tid för brukarna och heltidsnorm.

Hälsa och aktivitet +/- 0 mnkr

Hälsa och aktivitet omfattar kostorganisation, dagverksamhet och mötesplatser, rehabenhet samt hälso- och sjukvårsenhet. Sektionen prognostiserar ett nollresultat mot budget för helåret. En osäkerhetsfaktor i prognosen är ökade lokalkostnader för Tumbas tillagningskök i samband med ny fastighetsägare.

Omsorgen om personer med funktionsnedsättning inkl. myndighet LSS

Verksamheterna inom funktionsnedsättningsområdet inklusive myndighet visar ett prognostiserat underskott på 15,4 miljoner kronor. Underskottet finns till störst del inom personlig assistans, externa utförare, och externa placeringar LSS.

Myndighet LSS, +1,8 mnkr

Verksamheten prognostiserar ett överskott på 1,8 miljoner kronor och beror på att utfallet för bostadsanpassningsbidrag är lägre än vad som är budgeterat.

Bostad med särskild service, +/- 0 mnkr

Bostad med särskild service omfattar gruppboenden, korttidshem, boendestöd och serviceboenden. Prognosen för helåret beräknas till ett nollresultat men inom verksamheten beräknas både under- och överskott.

Boendestöd som utförs av mobila teamet visar ett underskott om 1,2 miljoner kronor. Åtgärder för att minska underskottet har vidtagits och Mobila teamet genomgår i dagsläget en omorganisation som innebär en uppdelning i två mindre arbetsgrupper utifrån geografiska områden. Vidare ses alla besluten över och en insatsbeskrivning ska göras för att anpassa besluten efter faktiskt behov, detta sker tillsammans med myndighet.

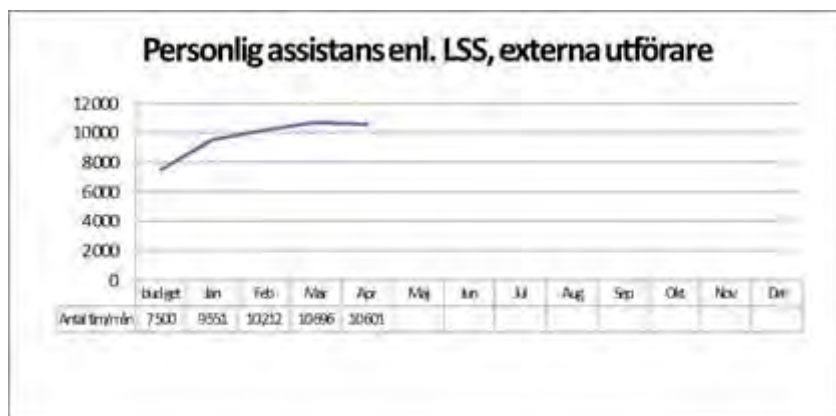
Gruppboenden på Passvägen har lagts ner, det tog längre tid än planerat och berodde på att det tog tid att flytta en brukare till sitt nya boende. Det har medfört en merkostnad på 0,57 miljoner kronor men som beräknas rymmas inom gruppboendernas totala budgetram.

Korttidshem prognostiserar ett överskott för helåret med 1,5 miljoner kronor. Överskottet beror på att verksamheten inte har full beläggning.

Personlig assistans, -11,2 mnkr

Personlig assistans (övrig OF) omfattar verksamheterna personlig assistans enligt LSS, personlig assistans enligt SFB-51, ledsagning, avlösning, kontaktpersoner och korttidsvistelse i familjehem. Verksamheterna prognostiseras till ett sammanlagt underskott på 11,2 miljoner kronor.

Störst underskott, -10,1 miljoner kronor, prognostiseras inom personlig assistans enligt LSS, externa utförare. Det prognostiserade underskottet motsvarar cirka 34 500 timmar. Antal timmar ökade mellan januari och mars, men har minskat något mellan mars och april. Myndighet arbetar med att få kontroll över besluten och förhoppningen är att det har gett resultat.

Personlig assistans, egen regi, prognostiserar ett underskott om 2,4 miljoner kronor. Underskottet beror på fler timmar än budgeterat och att personlig assistans i dagsläget köper timmar av hemtjänst vid behov av punktinsatser, vilket kostar mer än timersättningen.

Personlig assistans enligt SFB-51 prognostiserar ett +/- 0 resultat för helåret. Det finns dock osäkerheter vad gäller intäkter från Försäkringskassan då nya rutiner för redovisning av timmar och timersättning tillämpas från och med oktober 2016. Arbete pågår med interna rutiner för redovisning och uppföljning för att säkerställa korrekt ersättning.

Verksamheterna ledsagning, avlösning och kontaktpersoner visar totalt ett prognostiserat överskott på cirka 1,3 miljoner kronor. Verksamheterna har fått ordning på verkställigheten och avslutat ärenden som inte är aktuella. Vidare beviljas inte insatser i samma omfattning som budget vilket genererar ett överskott på helåret.

Korttidsvistelse i familjehem prognostiserar ett nollresultat vid årets slut.

Externa placeringar LSS, -6 mnkr

Externa placeringar LSS prognostiserar ett underskott mot budget med 6 miljoner kronor. Störst del av det prognosticerade underskottet finns inom externt boende för vuxna och motsvarar 5,4 miljoner kronor. Resterande underskott om 0,6 miljoner kronor finns inom korttidsvistelse barn och unga. Snittpriset per placering¹ uppgår till 3 950 kronor/dygn, vilket är 163 kronor lägre än budgeterat snittpris. Antal prognosticerade dygn för helår uppgår till 26 643 dygn, att jämföra med budgeterade dygn som är 24 040.

Åtgärder med anledning av budgetutfallet

I bilaga 4 redovisas handlingsplanen för prognostiserat underskott.

¹ Externa placeringar OF inkl. korttidsboende, lägerverksamhet och daglig verksamhet.

2 Mål, mätbara mål och åtaganden

2.1 Att möjliggöra Botkyrkabornas medskapande av samhället

Mål 1 Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen

Vård- och omsorgsnämndens mål 1:1 Våra brukare har ökat inflytande och delaktighet i hur insatserna utförs utifrån beviljat stöd.

Analys

Delaktighet i genomförandeplan

Genomförandeplanen är en överenskommelse mellan brukaren och enheten kring vad brukaren gör själv, vilket stöd/ hjälp brukaren önskar och på vilket sätt (hur) brukaren vill ha stödet/hjälpen. Kontinuerligt utförs slumpmässiga kontroller av brukarnas delaktighet i upprättande av genomförandeplanen.

I jämförelse med 2016 visar samtliga verksamheter en ökning av delaktigheten i genomförandeplanen i de stickprover som genomförts. Verksamheterna arbetar med att upprätta genomförandeplaner enligt gällande rutiner för att nå målet om 95 procent delaktighet. Ett arbete med att förtydliga chefernas ansvar och roll kring genomförandeplanerna har påbörjats.

Möten/råd, träffar och öppna hus

Brukarråd, anhörigträffar och synpunktsmöten genomförs kontinuerligt i verksamheterna. Ett pågående arbete med att vidareutveckla innehåll och upplägg för att öka brukarens fokus sker ständigt i samtliga forum. Alla enheter arbetar med dokumentationsstödare och nätverksträffar för att stödja arbetet enligt förvaltningens rutiner.

Synpunkter

För att medborgarna ska få ett ökat inflytande och delaktighet är det av stor vikt att brukare och anhörigas synpunkter inhämtas och tas tillvara på. Regelbundna genomgångar av förvaltningens rutiner kring synpunktshantering sker i samtliga verksamheter.

Delaktiga brukare vid rekrytering av personal

Vid intervjuer till sommarvikarier har brukare från Storvretsvägens gruppbostad deltagit. De har själva valt ut frågor att ställa på intervjun. Andra gruppbostaderna har haft arbetssättet att brukaren blivit presenterad för sökande och fått visa sin lägenhet. Inom personlig assistans, ledsagning, avlösning och kontaktperson erbjuds brukaren möjlighet att vara med vid rekrytering av ny personal.

Vård- och omsorgsnämndens mål 1:2. Nämndens verksamhet har hög tillgänglighet i alla kontakter.

Analys

Myndighet arbetar med att ta fram kommunikationshjälpmedel för att underlätta kommunikationen med brukare som har behov. Bland annat genom bildstöd och material som handläggarna kan ha med sig vid hembesök och byråbesök.

Förvaltningens skriftliga information lämnas alltid ut till brukare och anhöriga vid handläggningstillfället. Nu pågår ett arbete med att ta fram ytterligare information till hemtjänsttagare samt om själva handlägningsprocessen.

Samtliga verksamheter utvärderar och följer upp sin tillgänglighet via telefon och mejl. Tillgängligheten till myndighet via telefon har blivit sämre sedan införandet av ny telefonileverantör. Myndighet arbetar kontinuerligt med att hitta lösningar för att höja tillgängligheten. De telefontider som infördes i slutet av 2016 har nu utvärderats och ett annat arbetssätt kommer att införas framöver.

Åtaganden

Vi ska erbjuda alla ungdomar som ska avsluta sin utbildning på särgymnasiet ett samtal om framtiden.

Analys

Myndighet bjuder in samtliga elever som tar studenten i år till ett besök för samtal om framtiden och information om LSS. Myndighet har även varit och informerat om LSS på aspergerprogrammet under varen.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall apr 2017
Andel brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan i hemtjänsten	56 %	73 %	90 %	95 %	95,5 %
Andel brukare som varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan i vård- och omsorgsboenden	87 %	86 %	81 %	95 %	89,25 %
Andel brukare som har varit delaktiga i att upprätta genomförandeplan inom OF	63 %	65 %	77 %	95 %	93 %
Andel brukare som upplever att det är lätt att komma i kontakt med myndighet.	-	-	22 %	-	-

Mål 2 Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och villkor

Åtaganden

Vi ska tillgänglighetsanpassa våra lokaler vid ny- och ombyggnation.

Analys

Uppföljning och arbete sker med tekniska förvaltningen där en lokalförsörjningsprocess ska tas fram. Vård- och

---

Åtaganden

omsorgsförvaltningen ansvarar för lokalfunktionsprogrammet, som tydligt beskriver tillgängligheten vid om- och nybyggnation. Revidering av tidigare lokalfunktionsprogram pågår just nu, detta sker tillsammans med tekniska förvaltningen.

 Vi ska arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Analys

De nationella värdegrundernas mål och visioner ur ett jämställdhets- och interkulturellt perspektiv ligger till grund för allt arbete verksamheten utför med respekt för människors lika värde. Ett exempel är att myndighet inte nämner kön vid ärendedragningar, detta för att säkerställa att kön inte påverkar bedömningen av behov.

Vårt viktigaste uppdrag är nöjda medborgare (medborgarens fokus) utifrån mål och visioner, både ur ett jämställdhets- och interkulturellt perspektiv.

Vård- och omsorgsnämndens mål 2:1: Våra brukare är minst lika nöjda med bemötandet i våra verksamheter som föregående år.

Analys

Socialstyrelsen genomför varje år en nationell brukarundersökning för att ur brukarens perspektiv följa upp kvaliteten inom vård och omsorg om äldre. Funktionsnedsättningsområdets brukarundersökning är från och med 2016 en del av SKL:s nationella undersökning. På myndighet genomför förvaltningen egna brukarundersökningar. Resultatet från samtliga undersökningar publiceras under höst/vinter varje år.

Ett stort arbete pågår med att analysera och förändra arbetssätt för att öka nöjdheten hos våra medborgare. Bland annat fortsätter arbetet med att möjliggöra tillgänglighet och transparens genom individuellt anpassad kommunikation.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel brukare som är nöjda med bemötandet i vård- och omsorgsboenden	93 %	93 %	87 %	-
Andel brukare som är nöjda med bemötandet i hemtjänsten	92 %	92 %	93 %	-
Andel brukare som är nöjda med bemötandet i OF	91 %	90 %	78 %	-
Andel brukare som är nöjda med bemötandet på myndighet.	-	-	68 %	-

Vård- och omsorgsnämndens mål 2:2. Alla medarbetare ska genomföra webbaserad utbildning i interkulturellt förhållningssätt

Analys

Avvaktar webbutbildning i interkulturellt förhållningssätt från kommunledningsförvaltningen.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel medarbetare som genomfört utbildning i interkulturellt förhållningssätt.	-	-	-	-

2.2 Att möjliggöra arbete och företagande för Botkyrkaborna

För att attrahera framtida arbetskraft erbjuder vi ungdomar ett meningsfullt sommarjobb.

Analys

Vård- och omsorgsförvaltningen erbjuder ungdomar sommarjobb i våra verksamheter. Varje sommarjobbare får en utsedd handledare för att ge en så bra introduktion och uppföljning som möjligt.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Mål 2017	Utfall apr 2017	Utfall män	Utfall kvinnor
Antal sommarjobb i våra verksamheter	108	167	176	120	-	-	-

Analys

Under 2017 tar förvaltningen emot färre sommarjobbare än tidigare år. Det beror bland annat på ombyggnationen av Tumba vård- och omsorgsboende där verksamheten har minskat (färre platser) vilket påverkar möjligheten att ta emot sommarjobbare i samma utsträckning.

90 procent av våra praktikanter och sommarjobbare ska vara nöjda med sin praktik i våra verksamheter.

Analys

Gemensamma introduktionsdagar har planerats för ungdomar som ska arbeta i förvaltningens verksamheter under sommaren. Detta för ge ett gott bemötande, en bra introduktion och ett meningsfullt sommarjobb. Alla sommarjobbare får även en utsedd handledare som utbildats för uppdraget.

Utvärdering av praktik som genomförts i verksamheten sker löpande tillsammans med lärosätet, exempelvis vård- och omsorgscollege Stockholm Syd.

Efter sommarperioden sker uppföljning kring andelen som är nöjda med sitt sommarjobb/sin praktiktid.

Åtaganden

- Vi ska skapa förutsättningar för karriär- och utvecklingsmöjligheter i förvaltningens olika yrkeskategorier.
-

Analys

Att arbeta med medledarskap och ansvar stärker känslan av delaktighet och trivsel hos de flesta medarbetare. I dialogen med medledare tydliggörs kopplingen mellan ansvar, karriär och utveckling. Utifrån intresse och specialkunskaper erbjuds, där det är möjligt, specifika arbetsuppgifter, exempelvis som extra stöd till kollegor i våld i nära relationer.

Kompetensutveckling sker genom utbildningar för medarbetare inom olika ansvarsområden såsom dokumentation, kommunikation, kultur/aktiviteter och välfärdsteknik. Flertalet medarbetare utbildas även till att få grundläggande kompetens motsvarande undersköterskor/stödassistenter.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel som är mycket eller ganska nöjda med sin praktik i våra verksamheter.	-	73 %	82 %	-
Andel som är mycket eller ganska nöjda med sitt sommarjobb.	-	63 %	66 %	-

2.3 Att möta Botkyrkabornas behov av stöd för att leva ett självständigt liv

Mål 6 Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv och får den vård och omsorg de behöver

Åtaganden

- Förvaltningen fortsätter att utveckla kvalitetsledningssystemet för att säkra att våra brukare får omsorg med god kvalitet.
-

Analys

Ett arbete pågår med att implementera och utveckla användningen av kvalitetsledningssystemet.

Via information i olika forum och sammanhang lyfts arbetet kring mål och processinriktat arbetssätt, senast på kommunens gemensamma ledardag. Implementeringen av processer och nya arbetssätt kopplat till det har påbörjats men kommer ta tid. Det finns en vilja i organisationen att bidra till utvecklingen av medborgarprocessen "självständigt liv" och i övriga medborgar- och stödprocesser.

Mål 6:1. Brukarna får vård, omsorg och service med högre kvalitet.

Analys

Verksamheternas gemensamma och viktigaste mål är nöjdare och tryggare medborgare/brukare genom god kvalitet.

Arbete pågår med att förbättra hanteringen av avvikelser och utredningar, bland annat genom utbildningsinsatser för enhetschefer och medarbetare.

Fortsatta utbildningsinsatser i IBIC, individens behov i centrum, är inplanerade för nyanställda medarbetare på myndighet under våren. Samtliga medarbetare på myndighet kommer även få utbildning i anhörigperspektivet, utbildningarna har precis startat.

Åtaganden

Vi ska se över möjligheten till mer flexibla beslut och uppdragsbeskrivningar inom ramen för beslutade insatser till hemtjänsten.

Analys

Uppdragsbeskrivningen för hemtjänsten är beslutad och klar.

Uppdragsbeskrivningen för korttidsboende samt vård- och omsorgsboende är under bearbetning. Arbetet med uppdragsbeskrivning för grupp- och servicebostäder har påbörjats och kommer fortsätta under året.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel brukare som är nöjda med verksamheten i hemtjänsten	71	70	75	-
Andel brukare som är nöjda med verksamheten i vård- och omsorgsboendet	79 %	74 %	69 %	-
Andel brukare som är nöjda med verksamheten i hemtjänsten	-	-	-	-
Andel brukare som är nöjda med verksamheten inom OF-området	83 %	83 %	84 %	-
Väntetid i snitt (antal dagar) för att få plats på ett vård- och omsorgsboende från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum	39	98,7	60	-
Andel brukare som är trygga i vård- och omsorgsboende	84 %	86 %	77 %	-
Väntetid i snitt (antal dagar) för att få plats på en gruppboende från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum.	-	-	-	158*
Andel brukare inom hemtjänsten som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket eller ganska gott	24 %	22 %	26 %	-

*Snitt, antal dagar, är 158 dagar från ansökan till erbjudet inflyttningsdatum. Ett boende enligt 9 §9 LSS föranleder en omfattande utredning som inte sällan tar två till tre månader att genomföra. 57 procent av boendebesluten verkställdes inom två månader medan 43 procent verkställdes inom fem månader. Det är i vissa fall svårigheter att verkställa beslut av skäl som inte alltid går att förutse. Dock är en avgörande anledning bristen på platser. Vård- och omsorgsförvaltningen deltar därför i en gemensam upphandling av gruppboendeplatser med tre andra Södertörnskommuner. Åtgärder vidtas även för att minska risken att förläggas med vite, bland annat genom att föra noggrann dokumentation vid svårigheter att verkställa beslut.

Vård- och omsorgsnämndens mål 6:2 Myndighet säkrar att alla beslut följs upp i tid.

Analys

Sedan 2016 arbetar myndighet utifrån en ny rutin för att säkerställa att alla beslut är uppföljda vid månadsskiften.

Vård- och omsorgsnämndens mål 6:3 Våra brukare är minst lika nöjda med maten och måltidssituationen som föregående år.

Analys

För att förbättra måltidssituationen krävs en lugn, trygg och trevlig miljö som stimulerar till aptit och gemenskap. Tillbehör som passar till måltider utifrån brukarnas önskemål är viktiga inslag. Utbildning har genomförts med kostombud inom bland annat vård- och omsorgsboenden.

Åtaganden

Alla vård- och omsorgsboenden arbetar med att tillaga så mycket mat som möjligt i enheternas kök.

Analys

Alla vård- och omsorgsboenden arbetar med att tillaga så mycket mat som möjligt på enheten.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel som upplever att måltiderna på vård- och omsorgsboendet alltid eller oftast är en trevlig stund på dagen	60 %	62 %	60 %	-
Andel som upplever att maten smakar mycket eller ganska bra på vård- och omsorgsboendet	63 %	64 %	65 %	-

2.4 Att möta Botkyrkabornas behov av gemenskap, rörelse och ett rikt kulturliv

Mål 7 Botkyrkaborna är friskare och mår bättre

Vård- och omsorgsnämndens mål 3 Våra medborgare har en ökad trygghet.

Analys

Delaktighet och kommunikation är viktigt för att främja trygghet och nöjdhet samt för att skapa och utföra aktiviteter. Trygghet mäts i brukarundersökningen men arbete pågår utifrån genomförandeplan och delaktighet. Även hur insatser ska göras och i tid. Alla ska uppleva trygghet i samtliga verksamheter både utifrån att få ett bra bemötande, trygg miljö, professionell och kompetent personal och en god omsorg.

Den nya förvaltningsövergripande rutinen för våld i nära relationer ska implementeras i alla verksamheter under 2017. Samtliga medarbetare på myndighet ska genomföra en webbutbildning i våld i nära relationer. Vissa har påbörjat utbildningen och alla skall genomföra den under året.

Åtaganden

● Alla personer som har LSS-insatser och bor kvar i föräldrahemmet ska ha möjlighet att åka på sommarkollo eller annan motsvarande fritidsaktivitet.

Analys

LSS-handläggarna informerar om sommarkollovistelse vid nybesök. Arrangörerna av sommarkollo skickar ut information till alla deltagare som tidigare varit på sommarkollo.

● Vi bjuder in alla som fyller 80 år till informationsmöten.

Analys

Utförelseverksamheten skickar ut 80-årskuvert där alla erbjuds samtal med biståndshandläggare på myndighet.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel brukare som är trygga i vård- och omsorgsboende	84 %	86 %	77 %	-
Andel brukare som är trygga inom hemtjänsten	71 %	74 %	71 %	-
Andel brukare som är trygga inom OF	83 %	84 %	74 %	-
Andel brukare på vård- och omsorgsboenden som bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som mycket eller ganska gott	23 %	27 %	26 %	-
Andel uppföljda beslut SoL	-	100 %	100 %	100 %
Andel uppföljda beslut LSS.	-	100 %	100 %	100 %

Mål 8 Kommunen stimulerar kreativitet och entreprenörskap

Vård- och omsorgsnämndens mål 10. Nämnden engagerar frivilliga organisationer och volontärer för att stärka vår verksamhet.

Analys

Frivilligorganisationer och volontärer kommer i olika omfattning till vård- och omsorgsboenden samt dagverksamheter. De erbjuder allt från sång och musik till högläsning och dans. Inom funktionsnedsättningsområdet samarbetar FuB med verksamheten på frivillig basis.

Anhöringsamordnarna arbetar aktivt med att träffa och följa upp samarbetet med frivillig organisationer.

Våra mötesplatser är populära med många besökare och önskemål har inkommit från medborgare om fler mötesplatser i andra kommundelar.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Antal tillfällen när frivilliga erbjuder sociala aktiviteter på vård- och omsorgsboenden.	-	-	83	62

Mål 9 Fler Botkyrkabor har möjlighet att uppleva och skapa kultur

Vård- och omsorgsnämndens mål 11. Alla brukare i våra boendeformer ska utifrån sina individuella intressen erbjudas kulturella aktiviteter.

Analys

Kulturombud i verksamheten arbetar aktivt tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen för att skapa aktiviteter utifrån brukarnas önskemål. Några enheter har valt att erbjuda engagerade medlemmar ett större ansvar för att fånga brukarnas önskemål, skapa möjligheter och inspirera till aktiviteter.

Under april genomfördes Funkismello med en deltagare från Botkyrka kommun. Vård- och omsorgsförvaltningens brukarombudsman ingick i juryn.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel brukare som är mycket eller ganska nöjda med aktiviteterna som erbjuds på vård- och omsorgsboenden	44 %	53 %	50 %	-
Andel brukare som är nöjda med aktiviteterna på	-	-	97 %	-

Vård- och omsorgsnämnden, Delårsrapport 1

16(24)

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
gruppboenden				
Andel brukare som är nöjda med aktiviteterna på korttidsboendet.	-	96 %	-	-

2.5 Att skapa en god och trygg livsmiljö för Botkyrkaborna

Mål 10. Fler företag och hushåll är fossilbränsle fria och energieffektiva

Andel inköp av ekologiska livsmedel ska öka till 30 % 2018.

Analys

Upphandlade avtal gäller vid inköp av livsmedel. Tillgången av ekologiska livsmedel hos leverantörerna påverkar andelen inköp av ekologiska varor. När tillgång finns köps alltid ekologiska livsmedel in.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel inköp av ekologiska livsmedel	15 %	18,6 %	22,9 %	16,8 %

2.6 Kommunen som organisation

Mål 12 Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens

Vård- och omsorgsnämndens mål 12:1. Andel chefer med utländsk bakgrund och rätt kompetens ska öka.

Analys

Förvaltningens chefer arbetar för en rekrytering fri från diskriminering. Utbildning i systemet KBR (kompetensbaserad rekrytering) påbörjades hösten 2016 och fortsätter våren 2017.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andelen chefer med utländsk bakgrund med rätt kompetens	23 %	21,9 %	23,9 %	-

Vård- och omsorgsnämndens mål 12:2. Andelen sjukfrånvaro ska minska bland våra medarbetare.

Analys

Sjukfrånvaron har fortsatt att öka i fler Stockholmskommuner såväl som i Botkyrka. Sjukfrånvaron är ett fokusområde under de närmaste åren. Vissa åtgärder har redan genomförts, till exempel införandet av ett rehabiliteringssystem samt utbildningar i rehabiliteringsprocessen. Sjukfrånvaron väntas bli lägre i slutet av året med tanke på det pågående arbetet inom området.

Verksamheterna lyfter frisknärvaro på arbetsplatsträffar och redovisar kostnader för sjukfrånvaro kontinuerligt. Diskussion om RMI (rätt mental inställning) och feedback sker återkommande på arbetsplatsträffar, gruppmöten och i medarbetarsamtal.

Systematiskt arbetsmiljöarbete genom både ledarskap och medarbetarskap sker löpande och under första tertialen har handlingsplaner tagits fram utifrån enheters resultat i medarbetarundersökningen 2016.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017	Utfall apr män	Utfall apr kvinnor
Sjukfrånvaro	6,5 %	8,3 %	9,3 %	9,64 %	1,24 %	8,4 %

Vård- och omsorgsnämndens mål 12:3. Andelen omsorgspersonal med formell kompetens ska öka.

Analys

Samtliga enheter arbetar aktivt med att validera kompetens (undersöka vad som saknas för att uppnå formell kompetens) hos medarbetare och att uppmana dem att vidareutbilda sig till undersköterskor. Flertalet medarbetare är under utbildning eller ska påbörja utbildning under 2017.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
-------------------------	-------------	-------------	-------------	-----------------

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andelen omsorgspersonal med, för yrket, grundkompetens motsvarande socialstyrelsens allmänna råd	62 %	67 %	71 %	-

Vård- och omsorgsnämndens mål 12:4. Fler medarbetare är nöjda med att arbeta i vår förvaltning.

Analys

Handlingsplaner utifrån medarbetarundersökningen följs upp kontinuerligt. Verksamheterna arbetar aktivt med RMI (rätt mental inställning), och feedback i det dagliga arbetet samt för att skapa en arbetsmiljö som främjar medledarskap. Medarbetarna ska känna att de har möjlighet att utvecklas inom kommunen och uppmanas att söka utbildningar och utveckla sin kompetens. Samarbete mellan enheterna möjliggör att medarbetarna har en mobilitet och möjlighet att vidareutvecklas. Medledarskap främjas utifrån att medarbetarna får ökade ansvarsområden, exempelvis som dokumentationscoacher, omsorgscoacher, bilansvariga, cykelansvariga eller kostombud.

Södertörns högskola har genomfört studiebesök hos myndighet. Responsen var positiv och besöket resulterade i två nya medarbetare inför sommaren.

I mars genomfördes en analysgala inom förvaltningen för att lyfta goda exempel och inspirera till nätverkande och utveckling. Vård- och omsorgsförvaltningen var även representerade på Framtidsverkets framtidsmässa i Stockholm, 6 april.

Ledningsgruppen inom gruppbostad har påbörjat en grupputvecklingsprocess för att vidareutveckla ett coachande och ansvarsfullt ledarskap med gott samarbete och rätt mental inställning till uppdraget.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017
Andel medarbetare som upplever att de har inflytande över hur arbetet bedrivs	68 %	69 %	74 %	-
Andel medarbetare som är nöjd med sin arbetssituation	55 %	58 %	60 %	-

Vård- och omsorgsnämndens mål 12:5. Alla medarbetare ska erbjudas heltid som rättighet och deltid som möjlighet.

Analys

Nämnden har fått en utökad budgetram för att bland annat kunna erbjuda samtliga

tillsvidareanställda medarbetare inom hemtjänsten att gå upp i heltid. Det har redan givit effekt då andelen deltidsarbetande, totalt för förvaltningen, minskat med 1,8 procentenheter sedan 2016. Vid årets slut prognostiseras andelen deltidsarbetare minska ytterligare då samtliga enheter inom hemtjänsten kommer att ha haft möjlighet att genomföra detta.

Heltidsnorm för övriga verksamheter är inte aktuellt ännu men samtidigt pågår projekt bemanningsoptimering som kan möjliggöra ökad sysselsättningsgrad. Heltid erbjuds alltid där det är möjligt.

Åtaganden

● Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden åtar sig att tillsammans med vård- och omsorgsnämnden, och stöd av kommunledningsförvaltningen, att under 2017 bereda och undersöka lämpligheten med att införa en beställar- och utförarorganisation avseende insatsformen daglig verksamhet (LSS), med sikte på implementering till 2018.

Analys

Arbetet med att se över lämpligheten att införa en beställare-utförarorganisation påbörjades i januari 2017. En resursfördelningsmodell har inte tagits fram i tid för att hinna få över budget från AVUX till vård- och omsorgsförvaltningen till 2018. Utredning tillsammans med AVUX fortsätter med avsikt att få beslut i respektive nämnd senast i september 2017. I samband med utredningen kommer ett principbeslut föreslås om att budgetramen ligger kvar hos AVUX under 2018 och att modellen istället testas och utvärderas under 2018. Ramjustering kommer i så fall ske i samband med mål- och budget 2019.

Indikator

Mätbara mål/Indikatorer	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall apr 2017	Utfall apr män	Utfall apr kvinnor
Andel deltidsarbetande	29 %	30,5 %	30 %	28,2 %	31,2 %	29,3 %
Andel ofrivilligt deltidsarbetande i förvaltningen	7,6 %	7,5 %	9,7 %	-	-	-

Mål 13 Klimatneutral kommunal organisation senast 2020.

Åtaganden

● Förvaltningen ska införa videoteknik för samordnad vårdplanering.

Analys

Införandet av videoteknik för samordnad vårdplanering i gång. Utrustningen har köpts in och myndighet har påbörjat ett samarbete med Huddinge sjukhus. En handläggare är utsedd att testa systemet.

---

3 Investeringar

Ettåriga investeringsprojekt, tkr	Bokslut 2016	Budget 2017	Utfall april 2017	Prognos 2017
3300 Inventarier	-1 650	-1 400	0	-1 400
3303 Arbetsmiljöåtgärder	-500	-200	0	-200
3304 Data, nätverk, tele	-400	-900	-90	-900
3307 Underhåll	-1 360	-2 000	110	-1 000
Summa investeringar	-4 200	-4 500	20	-3 500

Fleråriga investeringsprojekt, tkr	Budget totalt	Utfall tom 2016	Utfall period 2017	Prognos helår 2017	Prognostotalt	Avvikelse totalt
6000 Gruppbostad LSS_inventarier (Stendalsvägen)	-400	0	0	-400	-400	0
6001 Ombyggnation servicebostad_inventarier	-300	0	0	-300	-300	0
6002 Vob_inventarier (Allégården)	-5 000	0	0	-2 500	-5 000	0
6006 Vob_inventarier (Fittja)	-6 900	0	0	-6 900	-6 900	0
6004 Vob_inventarier (Tumba)	-10 600	0	0	-5 300	-10 600	0
6005 Gruppbostad LSS_inventarier (Tingstorget)	-400	0	-43,8	-400	-400	0
Summa	-23 600	0	-43,8	-15 800	-23 600	0

Uppföljning och analys

3300 Inventarier

Löpande anskaffning av inventarier kommer att göras under året. Investeringsbudgeten förväntas att förbrukas i sin helhet.

3303 Arbetsmiljöåtgärder

Löpande arbetsmiljöåtgärder planeras under året. Investeringsbudgeten förväntas att förbrukas i sin helhet.

3304 Data nätverk, telefoni

Nätverksinstallationer planeras på flertalet enheter samt på de nya boenden som öppnar under året. Budgeten förväntas att förbrukas i sin helhet.

3307 Underhåll

Planerat underhåll väntas uppgå till 1,0 miljoner kronor vid årets slut. Underhållsbehov finns i flertalet av våra boenden men när underhållet kan ske beror på när lägenheterna blir tillgängliga. Därför prognosticeras ett överskott på 1 miljon kronor för helåret.

6000 Gruppbostad LSS inventarier (Stendalsvägen 61)

Gruppboستaden beräknas öppna i juni 2017. Inköp av inventarier har ännu inte påbörjats men budgeten förväntas att förbrukas i sin helhet under 2017.

6001 Ombyggnation servicebostad inventarier

Återkoppling med underlag för ombyggnation av servicelägenheter till Klippans serviceboende har ännu ej inkommit från TEF. Förvaltningen avvaktar ytterligare besked.

6002 Vob inventarier (Allégården)

Förvaltningen inväntar besked från byggherren angående renovering och inflyttning. Budgeten förväntas att förbrukas i sin helhet under flerårsplaneperioden.

6006 Vob inventarier (Fittja)

Inflyttning beräknas till årsskiftet 2017/2018. Inköp av inventarier kommer att påbörjas inom kort och budget förväntas att förbrukas i sin helhet under 2017/2018.

6004 Vob inventarier (Tumba)

Förvaltningen inväntar besked från byggherren angående ombyggnation och inflyttning. Budgeten förväntas att förbrukas i sin helhet under flerårsplaneperioden.

6005 Gruppbostad LSS inventarier (Tingstorget)

Gruppboستaden öppnade i april 2017. Inköp av inventarier har påbörjats men samtliga fakturor har ännu inte betalats. Budgeten förväntas att förbrukas i sin helhet under 2017.

4 Uppdrag

Förslag till möjliga effektiviseringar inför 2018 presenteras i separat bilaga.

5 Volymer och nyckeltal

Volymer och nyckeltal presenteras i bilagorna:

Bilaga 2: VON prognos 2017

Bilaga 2:1 VON Ekonomi

Bilaga 2:2 VON Volymer öo

Bilaga 2:3 VON Volymer of

Bilaga 2:4 VON årsarbetare

Prognos 2017									
Månad:	April								
Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden									
	Utfall	Utfall	Budget			Prognos			Differens
	2015	2016	2017			2017			Nettokostnad
Verksamhet, tkr	Nettokostnad	Nettokostnad	Kostnader	Intäkter	Nettokostnad	Kostnader	Intäkter	Nettokostnad	bu-utfall
Nämnd	-588	-549	-743		-743	-743		-743	0
Gemensam verksamhet	-43 283	-41 379	-70 665		-70 665	-47 496		-47 496	23 169
<u>Äldreomsorg</u>									
Myndighet, SoL	-16 890	-19 470	-16 955		-16 955	-20 688	11	-20 677	-3 722
Vård- och omsorgsboende	-245 332	-243 247	-286 832	40 142	-246 690	-286 572	39 101	-247 471	-781
Riksten Plaza			-30 343		-30 343	-32 523	2 180	-30 343	0
Externa placeringar	-58 173	-81 832	-82 023	8 170	-73 853	-86 509	8 361	-78 148	-4 295
Hemtjänst	-147 713	-134 970	-150 426	6 650	-143 776	-151 686	9 040	-142 646	1 130
Öppen verksamhet	-10 626	-10 817	-12 479	1 235	-11 244	-12 503	1 320	-11 183	61
Hälsa och sjukvård, rehab	-34 497	-39 888	-41 386	105	-41 281	-41 556	123	-41 433	-152
Övrig äldreomsorg	-26 544	-19 203	-37 105	14 901	-22 204	-37 575	15 370	-22 205	-1
<u>Omsorg funktionsnedsatta</u>									
Myndighet, LSS	-20 068	-18 001	-20 083		-20 083	-18 297		-18 297	1 786
Bostad med särskild service								0	
-Gruppbostad	-124 011	-115 185	-125 382	8 050	-117 332	-127 056	8 298	-118 758	-1 426
-Servicebostad	-12 005	-17 082	-22 911	2 936	-19 975	-22 846	2 891	-19 955	20
-Externa placeringar	-84 754	-84 504	-98 867	5 413	-93 454	-105 233	5 739	-99 494	-6 040
								0	
Korttidshem	-15 470	-16 215	-16 893	159	-16 734	-15 460	225	-15 235	1 499
Personlig assistans, LSS	-29 572	-42 678	-34 140		-34 140	-57 942	11 287	-46 655	-12 515
Personlig assistans, SFB	-58 152	-62 271	-124 813	63 364	-61 449	-127 075	65 626	-61 449	0
Ledsagning	-7 106	-6 923	-7 807		-7 807	-7 595		-7 595	212
Avlösning	-4 519	-4 455	-5 224		-5 224	-4 941		-4 941	283
Kontaktpersoner	-4 950	-4 495	-5 154		-5 154	-4 330		-4 330	824
familjehem korttid	-463	-1 074	-1 063		-1 063	-1 074		-1 074	-11
Boendestöd	-4 961	-7 966	-6 895	404	-6 491	-8 016	270	-7 746	-1 255
Övrig LSS-verksamhet	-20 271	-19 184	-18 940	1 583	-17 357	-19 570	3 428	-16 142	1 215
Summa	-969 948	-991 388	-1 217 126	153 111	-1 064 016	-1 237 286	173 270	-1 064 016	0

Prognos 2017						
Månad:	April					
Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden			(Kostnader anges med minustecken)			
Volymer		Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017
Äldreomsorg						
Vård- och omsorgsboende	Antal fysiska platser	397	397	397	348	348
	Antal årsplatser	362	364	397	351,2	351,2
Varav						
-Korttidsboende mm	Antal fysiska platser	23	23	23	23	23
	Antal årsplatser	20	20	21	23	22
Riksten Plaza	Antal fysiska platser				54	54
	Antal årsplatser				49,9	49,9
Externa placeringar	Antal årsplatser	85,6	78,0	105,8	94,4	100,6
Varav						
-Korttidsboende mm	Antal årsplatser	12,5	11,6	25,2	13,0	13,0
Hemtjänst	Antal beviljade timmar	449 400	412 205	376 654	380 000	387 500
Nyckeltal, resursmätt		Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Budget 2017	Prognos 2017
Vård- och omsorgsboende	Nettokostnad/ årsplats (snitt), tkr	-598	-646	-634	-628	-650
	Nettokostnad / dygn (snitt), kr	-1 639	-1 770	-1 579	-1 790	-1 851
Korttidsplatser	Nettokostnad/ årsplats (snitt), tkr	-761	-776	-702	-768	-797
	Nettokostnad / dygn (snitt), kr	-2 086	-2 126	-1 923	-2 105	-2 183
Riksten Plaza	Nettokostnad/ årsplats (snitt), tkr				660 285	660 285
	Nettokostnad / dygn (snitt), kr				1 809	1 809
Externa placeringar	Nettokostnad/ årsplats (snitt), tkr	-725	-731	-745	-757	-750
	Nettokostnad / dygn (snitt), kr	-1 986	-2 002	-2 034	-2 075	-2 056
Externa placeringar, kottidsplatser	Nettokostnad/ årsplats (snitt), tkr	-685	-742	-807	-804	-817
	Nettokostnad / dygn (snitt), kr	-1 877	-2 033	-2 204	-2 202	-2 239
Hemtjänst	Nettokostnad/ beviljad timme	-311	-358	-358	-349	-349

Prognos 2017						
Månad: April						
Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden				(Kostnader anges med minustecken)		
Volymer		Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Prognos
		2014	2015	2016	2017	2017
<u>Omsorg funktionsned-satta</u>						
Bostad med särskild service, enligt LSS						
-Gruppbostad	Antal fysiska platser	139	138	121	126	126
-Servicebostad	Antal fysiska platser	37	38	57	59	58
-Externa placeringar	Antal årsplatser	34,7	37,1	35,2	37,8	37,7
Bostad med särskild service, enligt Sol						
-Gruppbostad	Antal fysiska platser				0	
	Antal årsplatser					
-Servicebostad	Antal fysiska platser				0	
	Antal årsplatser					
-Externa placeringar	Antal årsplatser	15,1	14,9	16,3	16,0	22,4
Personlig assistans,LSS						
	Antal timmar	90 827	110 455	156 845	120 000	164 608
Varav egen LSS	Antal timmar	28 041	30 522	32 988	30 000	36 198
Personlig assistans,SFB 51						
	Antal timmar	366 987	349 975	358 491	425 800	369 789
	Antal brukare	190	192	195	200	200
	Antal timmar/ brukare	1 930	1 825	1 838	2 129	1 849
Varav egen SFB 51	Antal timmar	208 161	178 888	189 276	253 540	197 529
	Antal brukare	38	33	34	35	35
	Antal timmar/ brukare	5 478	5 388	5 567	7 244	5 644
Boendestöd enligt Sol						
	Antal timmar	13 200	11 800	21 825	14 500	21 222
Ledsagning						
	Antal timmar			35 878	27 500	26 653
Avlösning						
	Antal timmar			16 913	19 200	17 977
Kontaktpersoner						
	Antal brukare			267	210	202
Familjehem						
	Antal dygn			580	328	328
Korttidshem						
	Antal fysiska platser			15	15	15

Nyckeltal, resursmätt		Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Prognos
		2014	2015	2016	2017	2017
Bostad med särskild service						
-Gruppbostad	Nettokostnad/ plats (snitt), tkr	-902	-969	-1 011	-993	-985
	Nettokostnad/ dygn (snitt), kr	-2 472	-2 656	-2 762	-2 720	-2 700
-Servicebostad	Nettokostnad/ plats (snitt), tkr	-377	-375	-359	-383	-387
	Nettokostnad/ dygn (snitt), kr	-1 034	-1 028	-980	-1 050	-1 060
-Externa placeringar	Nettkostnad/ årsplats (snitt), tkr	-1 431	-1 490	-1 481	-1 574	-1 499
	Nettokostnad/ dygn (snitt), kr	-3 921	-4 082	-4 046	-4 313	-4 106
Personlig assistans,LSS	Nettokostnad/ timme, kr	-262	-268	-272	-289	-282
Varav egen LSS	Nettokostnad/ timme, kr	-224	-225	-230	-262	-284
Personlig assistans,SFB 51	Bruttokostnad/ timme, kr	-325	-326	326	-293	-344
Varav egen SFB51	Bruttokostnad/ timme, kr	-350	-347	-332	-286	-372
Boendestöd enligt Sol	Nettokostnad /timme,kr			-365	-372	-365
Ledsagning	Nettokostnad/timme, kr			-193	-277	-277
Avlösning	Nettokostnad/timme, kr			-263	-263	-263
Kontaktpersoner	Nettokostnad/ brukare, tkr			-16,83	-24,5	-20
Familjehem	Nettokostnad/dygn, kr			-1 851	-1333	-1333
Korttidshem	Nettokostnad/plats, tkr			-1 081	-1030	-1 016

Prognos 2017							
Månad:	April						
Nämnd: Vård- och omsorgsnämnden							
Antal årsarbetare, anställda			Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Prognos
			2014	2015	2016	2017	2017
<u>Äldreomsorg</u>							
Myndighet. SoL	Chefer	Antal årsarbetare	0,7	0,8	1,0	1,0	1,0
		Antal anställda	2	2	1	1	1
	Övrig personal	Antal årsarbetare	16,6	19,8	22,4	20,3	24,4
		Antal anställda	17	32	36	38	40
Vård- och omsorgsboende	Chefer	Antal årsarbetare	6,0	8,0	7,0	7,0	7,0
		Antal anställda	6,0	8,0	7,0	7,0	7,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	451,9	436,4	502,0	390,1	502,0
		Antal anställda	688,0	669,0	717,0	460,0	717,0
Hemtjänst	Chefer	Antal årsarbetare	4,0	5,0	7,0	6,0	7,0
		Antal anställda	4,0	5,0	7,0	6,0	7,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	346,7	332,9	344,8	236,0	344,8
		Antal anställda	480,0	561,0	549,0	260,0	549,0
Öppen verksamhet	Chefer	Antal årsarbetare	1,0	1,0	0,5	1,0	1,0
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	20,1	20,4	20,6	17,0	20,6
		Antal anställda	37,0	35,0	28,0	18,0	28,0
Hälso och sjukvård, rehab	Chefer	Antal årsarbetare	2,0	2,0	1,5	1,5	1,5
		Antal anställda	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	53,3	50,4	48,8	52,0	52,0
		Antal anställda	74,0	67,0	72,0	55,5	56,0
<u>Omsorg funktionsnedsatta</u>							
Myndighet, LSS	Chefer	Antal årsarbetare	1,0	1,1	1	1,0	1,0
		Antal anställda	1	2	1	1	2
	Övrig personal	Antal årsarbetare	11,9	18,4	19,8	20,5	20,5
		Antal anställda	16	23	25	23	23
Bostad med särskild service							
-Gruppboende	Chefer	Antal årsarbetare	11,0	9,0	6,0	10,2	10,2
		Antal anställda	11,0	9,0	6,0	11,0	11,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	259,5	246,6	245,8	200,1	200,1
		Antal anställda	365,0	364,0	374,0		374,0
- Serviceboende	Chefer	Antal årsarbetare	1,5	1,5	2,0	2,0	2,0
		Antal anställda	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	25,0	38,3	39,3	28,3	28,3
		Antal anställda	40,0	57,0	55,0		55,0
Personlig assistans, LSS	Chefer	Antal årsarbetare	3,8	4,8	2,5	1,4	1,4
		Antal anställda	5,0	6,0	2,5	1,6	1,6
	Övrig personal	Antal årsarbetare	16,6	10,8	8,6	16,9	16,9
		Antal anställda	20,0	14,0	18,0		18,0
Personlig assistans, SFB51	Chefer	Antal årsarbetare			2,5	3,2	3,2
		Antal anställda			2,5	3,4	3,4
	Övrig personal	Antal årsarbetare	137,4	92,5	66,8	108,0	108,0
		Antal anställda	191,0	140,0	128,0		128,0
Hälso och sjukvård, rehab	Chefer	Antal årsarbetare		0,3	0,5	0,5	0,5
		Antal anställda		5,0	5,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare		5,2	6,2	6,5	6,5
		Antal anställda		7,0	7,0	7,0	7,0

Ledsagning	Chefer	Antal årsarbetare	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	13,4	12,9	12,4		12,4
		Antal anställda	124,0	177,0	148,0		148,0
Avlösning	Chefer	Antal årsarbetare	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	10,6	8,5	9,9		9,9
		Antal anställda	115,0	129,0	117,0		117,0
Kontaktpersoner	Chefer	Antal årsarbetare	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Korttidshem	Chefer	Antal årsarbetare	1,0	1,0	0,2	0,2	0,2
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	29,6	31,7	31,5	25,4	25,4
		Antal anställda	50,0	50,0	45,0	26,0	26,0
Familjehem	Chefer	Antal årsarbetare	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Boendestöd	Chefer	Antal årsarbetare	0,5	0,5	1,0	1,0	1,0
		Antal anställda	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	9,8	10,1	22,7	9,9	9,9
		Antal anställda	15,0	16,0	28,0	12,0	12,0
Antal årsarbetare, anställda							
			Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Prognos
			2014	2015	2016	2017	2017
Summa	Chefer	Antal årsarbetare	31,0	33,4	276,3	36,8	37,8
		Antal anställda	34,0	42,0	37,0	43,0	45,0
	Övrig personal	Antal årsarbetare	1 339,0	1 271,7	1 325,1	1 131,5	1 359,3
		Antal anställda	1 691,9	1 736,4	2 009,0	899,5	2 033,0

Årliga investeringar 2017

Projekt och projektnummer	Budget 2017	Utfall period 2 017	Prognos Helår 2017	Avvikelse 2017
3300 Inventarier ÄO/OF	-1 400 000	0	-1 400 000	0
3307 Underhåll	-2 000 000	110 400	-1 000 000	1 000 000
3303 Arbetsmiljö	-200 000	0	-200 000	0
3304 Data, nät, telefoni	-900 000	-92 500	-900 000	0
summa	-4 500 000	17 900	-3 500 000	1 000 000

Fleråriga investeringsprojekt 2017

Projekt och projektnummer	Budget totalt	Utfall tom 2016	Utfall period 2017	Prognos Helår 2017	Prognos totalt	Avvikelse totalt
6000 Gruppbofastad LSS_inventarier (Stendalsvägen)	-400 000	0	0	-400 000	-400 000	0
6001 Ombyggnation servicebofastad_inventarier	-300 000	0	0	-300 000	-300 000	0
6002 Vob_inventarier (Allégården)	-5 000 000	0	0	-2 500 000	-5 000 000	0
6006 Vob_inventarier (Fittja)	-6 900 000	0	0	-6 900 000	-6 900 000	0
6004 Vob_inventarier (Tumba)	-10 600 000	0	0	-5 300 000	-10 600 000	0
6005 Gruppbofastad LSS_inventarier (Tingstorget)	-400 000	0	43 790	-400 000	-400 000	0
summa	-23 600 000	0	43 790	-15 800 000	-23 600 000	0

Handlingsplan budget i balans 2017			
77110 – Gemensam administration			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott, 3,0 miljoner kronor	<p>Kostnaderna innefattar: Konsulter fram till 20170331. Konsulterna ersatte ej tillsatta tjänster.</p> <p>Överrekrytering av medarbetare då personalomsättningen varit hög, samt att antalet ärenden ökar då medborgare med ohälsa blir fler. Antalet medarbetare har inte ökat sen 2011.</p>	<p>Inte ta in konsulter.</p> <p>Se över strukturen i gruppen för en effektiv resursanvändning, exempelvis genom att arbeta i team med vårdplanering.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Överskrider budget • Biståndshandläggarna får en lägre arbetsbelastning och hinner med sina uppföljningar, vårdplaneringar (besparing: inga mer kostnader för utskrivningsklara, beslut utifrån aktuella behov t.ex. färre hemtjänsttimmar) • Ger förutsättningar för en rättssäker och kvalitativ handläggning utifrån medborgarens fokus • Mer effektiva vårdplaneringar med bättre underbyggda beslut • Bättre arbetsmiljö och färre uppsägningar

77140 – Utskrivningsklara, myndighet SoL			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott: 0,7 miljoner kronor	Utskrivningsklara från sjukhuset är svårt att hantera vid för få handläggare på plats då antalet vårdplaneringar är högt.	Vi inrättar vårdplaneringsteam och vårdplanering via videokamera.	<ul style="list-style-type: none"> • Inga ökade kostnader för utskrivningsklara • Minskade kostnader för resor • Effektiv användning av arbetstid

778 – Externa placeringar, SoL			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott, 4,3 miljoner kronor.	2017 gick myndighet in i under premisserna att vi ligger 10 platser back på externa placeringar då boendeplanen säger 10 placeringar per år. Vi gick in i det nya året med för många placeringar.	Konvertera vob-platser från somatisk till demens. Ta hem externa placeringar somatik.	<ul style="list-style-type: none"> • Fler brukare vistas inom kommunal regi • Färre köpta platser • Färre korttidsplaceringar • Tryggar en växande åldersgrupps omvårdnadsbehov
	Underskottet beror till stor del på brist på boendeplatser inom kommunen. Platser är billigare i kommunal regi än de vi köper. Fler äldre med demens ansöker om, och beviljas vob. Färre äldre med somatisk problematik beviljas vob. Detta har lett till att vi har många i kö till demensboende och inga i kö till somatiska platser. Det finns även tomma somatiska platser internt. Flera korttidsplaceringar blir nödvändiga i avvaktan på flytt till VoB då det råder platsbrist. Kötiden är upp till tre månader.	En handläggare har specialuppdrag att försöka arbeta hem externa placeringar. Vi har börjat inrikta oss på somatiskt externplacerade samt finska brukare.	Besparing: Minskade kostnader för externa placeringar. Vi räknar med att kunna erbjuda fem externplacerade brukare plats i egen regi.

7811 – Gemensam administration, myndighet LSS			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott, 0,2 miljoner kronor.	Tidigare konsultkostnader (fram till 20170328) samt frånvarande medarbetare. Svårt att få tag på rätt kompetens vid rekrytering.	Inte ta in konsulter. Se över strukturen i gruppen för en effektiv	Minskade personalkostnader.

		<p>resursanvändning.</p> <p>Arbeta med arbetsmiljön för att behålla handläggare samt minska sjukfrånvaro.</p> <p>Samverkan med kranskommunerna för att tillgodose behovet.</p>	
--	--	--	--

78631/2, Personlig assistans (myndighet, LSS)			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott, 12,5 miljoner kronor.	<p>Volymökningar. Förändrade beslut hos Försäkringskassan.</p> <p>Enligt omvärldsanalysen ökar personlig assistans över hela landet vilket inte gör vår kommun till något undantag.</p>	<p>Göra några handläggare till specialister på personlig assistans.</p> <p>Tillse att vi gör "likartade" bedömningar som Försäkringskassan.</p> <p>Juridisk handledning gällande dessa beslut är inbokad två halvdagar.</p> <p>Följa alla beslut om personlig assistans varje månad.</p>	<p>Besluten fattas utifrån specialistkompetens.</p> <p>Minskade kostnader.</p>

773 – Äldreboende			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott, 0,8 miljoner kronor.	Beror på lägre intäkter än budgeterat för mat och omsorgsavgifter.	Säkerställa att vi inte har tomma platser i egen regi.	Rätt intäktsgod. Effektiv resursanvändning vid belagda platser i egen regi.

788 – Externa placeringar OF			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Prognosticerat underskott: 6,0 miljoner kronor.	De dyraste placeringarna handlar om mycket svåra funktionsnedsättningar som kommunen har svårt att tillgodose inom ramen för eget utförande. Vi har inga ramavtal. Externa placeringar görs då det inte finns plats internt.	Upphandling av externa LSS-boende för vuxna pågår. Detta görs tillsammans med Huddinge, Tyresö och Norrtälje. Beräknas vara klart till sommarn 2017. Så snart det finns lediga platser i kommunen erbjuder vi externt placerade medborgare plats. Uppföljning av de dyraste placeringar sker löpande.	Lägre kostnader och bättre styrning i samband med ramavtal. Lägre kostnader för externa placeringar.

Viten			
Situation	Analys	Åtgärd	Konsekvens
Eventuella kostnader för viten.	Beroende på icke verkställda beslut inom olika lagrum, dock främst inom kontaktperson 9 § 4 p LSS.	Arbeta för att både myndighet och utförare blir bättre på att dokumentera orsaken till att insatserna inte blir verkställda. Se över samarbetet mellan myndighet och utförarverksamheten.	Säkerställa att förvaltningen inte får viten. Bättre resursutnyttjande.

Avtal med externa utförare			
	Analys	Åtgärd	Konsekvens
	Risk finns för att förvaltningens kostnader är för höga vid externa placeringar på grund av bristfälliga avtal.	Se över alla avtal med externa utförare för att säkerställa att vi har tydliga avtal med rätt avgränsningar och krav.	Minskade kostnader för externa insatser. Bättre kontroll och överblick av avtal, avgränsningar och krav.

Beslut			
	Analys	Åtgärd	Konsekvens
	Ökade volymer i verksamheten.	Säkerställa att alla beslut tas utifrån lag och rättspraxis, varken mer eller mindre.	Minskade kostnader för placeringar och andra insatser, internt och externt. Risk för ett ökat missnöje bland brukare, anhöriga och samarbetspartners t.ex. landstinget. Det finns en risk att antalet domar, som bifaller medborgarens ansökan, ökar.

Granskning av fakturor			
	Analys	Åtgärd	Konsekvens
	Risk för felaktiga fakturor från externa utförare.	Granska fakturor från externa utförare. Säkerställa att fakturor avseende personlig assistans stämmer med beslut, avtal och arbetstid för utförarna.	Eliminera kostnader vi inte ska ha.

Vårdplanering			
	Analys	Åtgärd	Konsekvens
	Rätt information och bra samverkan med landstinget för rätt insats och rätt insatsnivå.	Uppföljning av nya hemtjänstbeslut ska ske inom 14 dagar. Det gäller de personer som kommer från sjukhus eller är helt nya. Aktiv samverkan med landstinget.	Lägre kostnader i form av färre korttidsplaceringar och hemtjänsttimmar.

3

Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel(von/2017:96)

Förslag till beslut

Vård och omsorgsnämnd överlämnar *Rutin för ansökan statsbidrag och projektmedel, vård och omsorg* som svar på kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden.

Sammanfattning

Genom Mål och budget 2017 har samtliga nämnder fått i uppdrag att skapa effektiva och dokumenterade rutiner för ansökningar av statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna har dessutom fått i uppdrag att skapa rutiner för att ha ett samlat grepp över alla statsbidrag och bidragsansökningar under året. Vård och omsorgsförvaltningen har tagit fram en dokumenterad övergripande rutin för arbetet med statsbidrag och projektmedel som bifogas ärendet.

2017-04-21

Dnr von/2017:96

Referens
Kristina J Eriksson

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel

Förslag till beslut

Vård och omsorgsnämnd överlämnar *Rutin för ansökan statsbidrag och projektmedel, vård och omsorg* som svar på kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden.

Sammanfattning

Genom Mål och budget 2017 har samtliga nämnder fått i uppdrag att skapa effektiva och dokumenterade rutiner för ansökningar av statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna har dessutom fått i uppdrag att skapa rutiner för att ha ett samlat grepp över alla statsbidrag och bidragsansökningar under året. Vård och omsorgsförvaltningen har tagit fram en dokumenterad övergripande rutin för arbetet med statsbidrag och projektmedel som bifogas ärendet.

Pia Bornevi
Vård- och omsorgschef

Bilaga

Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel, vård och omsorg

Expedieras till
Kommunstyrelsen

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Rutin för ansökan av statsbidrag och projektmedel, vård och omsorg

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: von/2017:96

Dokumentet är beslutat av: Vård och omsorgsnämnden

Dokumentet beslutades den: 24 maj 2017

Dokumentet gäller för: Vård och omsorgsförvaltningen

Dokumentet gäller till den: 24 maj 2021

BOTKYRKA
KOMMUN

Dokumentet ersätter:

Dokumentansvarig är: Vård- och omsorgsnämnden

För revidering av dokumentet ansvarar: Vård- och omsorgsnämnden

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Vård- och omsorgsnämnden

Relaterade dokument:

Rutin för arbete med statsbidrag och projektmedel

Statsbidrag finansierar delar av den verksamhet som bedrivs inom vård och omsorgsnämndens ansvarsområde. En rutin för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag syftar till att stödja ett effektivt och dokumenterat arbetssätt. Rutinen syftar också till att skapa förutsättningar för ett samlat grepp om dessa bidrag. Rutinen fokuserar på arbetet med återsökning samt statsbidrag som prestationsersättning och utvecklingsmedel. Principen för hur olika funktioner inom vård och omsorgsförvaltningen bevakar och bedömer möjligheten att ansöka om statsbidrag, samt vad som görs när medel tas emot, används och återrapporteras är i huvudsak densamma även för andra typer av externa projektmedel och bidrag, se vidare under de olika rubrikerna nedan.

Olika typer av statsbidrag och projektmedel inom vård-och omsorgsnämndens ansvarsområde

Statsbidrag som prestationsersättning och utvecklingsmedel

Vissa statsbidrag är utformade som prestationsersättningar, där de bidrag som söks kan användas för såväl nya satsningar och projekt som för att finansiera redan etablerat arbete. Ofta handlar det om att den prestation som krävs utförs under ett verksamhetsår och statsbidraget kommer året efter. Det finns också statsbidrag där prestationen ska utföras samma år som bidraget kan användas – men återkrävs av staten om prestationen uteblir eller inte uppfyller kraven. Andra varianter förekommer också.

Verksamhetschefen för utförarverksamheten inom vård och omsorgsförvaltningen har övergripande ansvar för att förslag om att ansöka om denna typ av statsbidrag läggs fram till vård och omsorgsnämnden. Utsedd person samordnar informationen om vad som gäller för vilka statsbidrag.

Statsbidrag efter särskild ansökan, samt övriga externa projektmedel

Vissa statsbidrag utlyses så att kommuner och andra kan ansöka om att få del av dem. Kraven som måste uppfyllas i en ansökan är olika från fall till fall. Denna typ av statsbidrag kan vara mer avgränsade jämfört med de bidrag som är utformade som prestationsersättningar. Medlen fördelas i konkurrens mellan dem som har ansökt. Kraven på återrapport och förutsättningarna för att använda denna typ av statsbidrag varierar också. Staten kan ge olika myndigheter i uppdrag att förmedla bidrag och hantera ansökningar och återrapporter. Information om utlysningar finns på olika myndigheters hemsidor.

Statsbidrag via europeiska socialfonden

Bidrag kan även sökas via EU och fonder som europeiska socialfonden (ESF). En utlysning från ESF innebär att en bestämd summa blir tillgänglig att söka för vissa teman, inom en viss tid och på vissa grunder. Utlysningarna formule-

ras dels utifrån de europeiska och nationella mål som har satts upp inom varje programområde, dels utifrån regionala eller nationella behov och förutsättningar. Det är de regionala ESF-kontoren som utlyser, bedömer ansökningarna och fattar beslut tillsammans med regionala samarbetspartner. Det finns även utlysningar på nationell nivå. Mer info finns via www.esf.se

Bevaka möjligheter att ta del av statsbidrag och projektmedel

Information om möjligheter att ansöka om statsbidrag och andra projektmedel kommer regelbundet till vård och omsorgsnämnden, dessa diarieförs och förmedlas till: vård och omsorgschef, kvalitetschef, ekonomischef, controller samt verksamhetschefer och berörda projektledare/specialistfunktioner.

När det finns specialistfunktioner och projektledare för särskilda satsningar/projekt ingår det i dessa funktioners uppdrag att bevaka att förslag tas fram till nämnden om att möjliga bidrag kan sökas. Det ska säkerställas och framgå i introduktionen av nyanställda. Även befintliga specialistfunktioner ska introduceras i och känna till sitt ansvar/uppdrag.

När det gäller återsökning av statsbidrag för att ta emot flyktingar finns inga motprestationskrav i traditionell betydelse, kommunen återsöker för kostnader vi redan haft. Bevakning och återsökning med hög kvalitet är en förutsättning för att kunna finansiera kommunens åtaganden inom området. Brister inom detta arbete skulle leda till stora negativa ekonomiska konsekvenser eftersom vi då inte skulle få del av de intäkter som kommunen har rätt till.

Ett samlat grepp över alla beviljade statsbidrag och projektmedel

Ansvar för olika statsbidrag följer den ordinarie ansvarsstrukturen i förvaltningen.

Utöver detta gäller:

- Ekonomienheten ska tillsammans med verksamhetschefer successivt under året samla uppdaterad information om erhållna statsbidrag där det framgår vem som är ansvarig för respektive bidrag/projekt.
- Aktuella statsbidrag samt andra projekt och satsningar för att utveckla verksamhetens kvalitet och omfattning, presenteras årligen i förvaltningens kvalitetsredovisning.
- Återsökning redovisas i samband med månatlig uppföljning av budget.

Statsbidrag/ projektmedel efter ansökan m.m.

När det gäller statsbidrag som nämnden kan få del av efter ansökan, fakturering eller rekvisition är det verksamhetschef som har ansvar att tjänsteskrivel-

ser med förslag till beslut tas fram. När beslut om att ansöka är taget och ansvarig person/projektledare är utsedd görs själva ansökan av utsedd ansvarig.

Det praktiska ansvaret för att bevaka, ansöka, driva och återrapportera finansierade projekt enligt de förutsättningar som respektive bidrag föreskriver, är det särskilt utsedda projektledare, samordnare och/eller ansvariga chefer som har. Vad som gäller för vilket projekt anges i varje enskilt fall.

Intäkter och kostnader bokas upp respektive periodiseras så att redovisningen inför respektive delår och bokslut blir korrekt. Om förutsättningarna för bidraget medger att det används flera år periodiseras eventuellt överskott i årsbokslutet. Det samma gäller om eventuellt överskott måste återbetalas året efter det använts.

Det finns även en rutin för ekonomienheten som mer preciserat anger hur arbetet med statsbidrag ska gå till inom ramen för förvaltningens månatliga uppföljningsprocess.

Återsökning av medel från Migrationsverket

Möjligheterna för kommunen att återsöka statsbidrag inom flyktingområdet regleras i förordningar.

Förordningstexten som reglerar återsökning av stadsbidrag för personer med uppehållstillstånd.

Förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20101122-om-statlig-ersattning-for_sfs-2010-1122

Vård och omsorg söker för följande:

1. Kostnader som avser stöd och hjälp i boendet enligt 19-22 §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar
2. Kostnader som avser stöd, service och hälso- och sjukvård via varaktig vård. Rätten till ersättning prövas enligt 20a-20d §§ i förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. i den gamla lydelsen och enligt 24-27 §§ förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Ansvarig ekonom på ekonomienheten vid vård och omsorgsförvaltningen bokar upp de upplupna intäkterna på balanskonto vid delår 1, delår 2 samt i bokslutet. Under året när intäkterna kommer in från de återsökningar som görs varje kvartal så sätts de direkt in på balanskontot. Uppbokningen som ligger i redovisningen på de verksamheter som haft kostnaderna ligger kvar och av-

stämning sker kontinuerligt av intäkter gentemot de uppbokningar som gjorts under året.

4**Överflytt av ansvar för bostadsanpassningen(von/2017:73)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Ansvaret för bostadsanpassningsbidrag flyttar från vård- och omsorgsnämnden till samhällsbyggnadsnämnden från och med 2018-01-01.
2. Reviderat reglemente för Vård- och omsorgsnämnden antas.
3. Revideringen gäller från och med 2018-01-01.

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Sammanfattning

Bostadsanpassningsbidrag (BAB) ligger idag organisatoriskt inom Vård- och omsorgsförvaltningen, som lyder under Vård- och omsorgsnämnden. Bostadsanpassarna handlägger bidrag för anpassningar i och i anslutning till sökandens bostad enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL). Bostadsanpassningslagstiftningen har en starkare koppling till PBL plan- och bygglag (2010:900) än SoL socialtjänstlag (2001:455) och LSS lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) vilket blir än mer tydligt i det nya förslaget till lag om bostadsanpassning som ligger. Konsekvenser av nuvarande förvaltningstillhörighet är bland annat att bostadsanpassarna saknar nödvändiga underlag och verktyg för att kunna fatta korrekta beslut. Bostadsanpassningsbidrag har, som PwC skriver i sin rapport (sep 2015, VON 2015:124), mer gemensamt med bygglov, bygganmälan och kommunens tillgänglighetsarbete än med socialtjänst. Byte av förvaltning skulle även ge sökanden kortare väntetid på beslut då handläggningen blir klarare. I ett dagligt erfarenhetsutbyte med sakkunniga att striktare tolka PBL skulle vi både kunna skapa bättre rutiner för att tillgodose medborgarens bästa och fullt ut ha brukarens fokus. Antalet äldre ökar vilket kommer att öka trycket på BAB och ytterligare sätta fokus på kommunens tillgänglighetsarbete vid nybyggnation.

2017-05-11

Dnr von/2017:73

2017-04-19

Dnr von/2017:73

Referens

Jenny Torpman-Fredriksson

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Överflytt av ansvar för bostadsanpassningen

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Ansvaret för bostadsanpassningsbidrag flyttar från vård- och omsorgsnämnden till samhällsbyggnadsnämnden från och med 2018-01-01.
2. Reviderat reglemente för Vård- och omsorgsnämnden antas.
3. Revideringen gäller från och med 2018-01-01.

Vård- och omsorgsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Sammanfattning

Bostadsanpassningsbidrag (BAB) ligger idag organisatoriskt inom Vård- och omsorgsförvaltningen, som lyder under Vård- och omsorgsnämnden. Bostadsanpassarna handlägger bidrag för anpassningar i och i anslutning till sökandens bostad enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL). Bostadsanpassningslagstiftningen har en starkare koppling till PBL plan- och bygglag (2010:900) än SoL socialtjänstlag (2001:455) och LSS lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387) vilket blir än mer tydligt i det nya förslaget till lag om bostadsanpassning som ligger. Konsekvenser av nuvarande förvaltningstillhörighet är bland annat att bostadsanpassarna saknar nödvändiga underlag och verktyg för att kunna fatta korrekta beslut. Bostadsanpassningsbidrag har, som PwC skriver i sin rapport (sep 2015, VON 2015:124), mer gemensamt med bygglov, bygganmälan och kommunens tillgänglighetsarbete än med socialtjänst. Byte av förvaltning skulle även ge sökanden kortare väntetid på beslut då handläggningen blir klarare. I ett dagligt erfarenhetsutbyte med sakkunniga att striktare tolka PBL skulle vi både kunna skapa bättre rutiner för att tillgodose medborgarens bästa och fullt ut ha brukarens fokus. Antalet äldre ökar vilket kommer att öka trycket på BAB och ytterligare sätta fokus på kommunens tillgänglighetsarbete vid nybyggnation.

2017-04-19

Dnr von/2017:73

Ärendet

Inför beslut om förvaltningstillhörighet för bostadsanpassning har vård- och omsorgsförvaltningen samt samhällsbyggnadsförvaltningen, utrett förutsättningarna för hanteringen av bostadsanpassning: utredning, beslut och budget att flytta från vård- och omsorgsnämnden till samhällsbyggnadsnämnden.

Bostadsanpassarna handlägger bidrag för anpassningar i och i anslutning till sökandens bostad enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL). Målgruppen är medborgare med olika medfödda och förvärvade funktionshinder. Bostadsanpassarna hanterade 671 ärenden under 2016 från enskilda medborgare. Budgeten för 2017 är 8 295 809:- exklusive personalkostnader. År 2015 och 2016 har budgeten visat ett litet överskott.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL) ska ses som ett komplement till bestämmelserna i främst PBL, men även i annan berörd lagstiftning. BaL:s syfte är att ge människor med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidraget är ett uttryck för samhällets mål att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra i en egen bostad. Bidraget ska täcka skäliga kostnader för anpassningen, men det finns inga normer eller maxbelopp fastställda för bidraget. Det är kommunerna som har ansvaret för bidraget, beslutar om bidragets storlek och även står för kostnaderna.

Vid handläggning av bostadsanpassningsärenden avseende hissar och andra fasta lyftanordningar är samhällsbyggnadsförvaltningens bygglovsfunktion involverad när det gäller bygganmälan, kontrollplan etc. Interndebitering av dessa tjänster sker idag mellan förvaltningarna.

När det gäller felanmälan på installationer (dörrautomatiker) som skett inom BAB-området så handhas detta fr.o.m. 2015 av kommunens Kontaktcenter, som organisatoriskt tillhör kommunledningsförvaltningen, under kommunstyrelsen. Totalt under 2016 gällde det 143 ärenden som Kontaktcenters personal registrerade samt skickade arbetsorder till entreprenör.

Bostadsanpassningslagstiftningen har en starkare koppling till PBL än SoL och LSS vilket blir än mer tydligt i det förslag till ny lag om bostadsanpassning som ligger. Konsekvenser av nuvarande förvaltningstillhörighet är bland annat att bostadsanpassarna saknar nödvändiga underlag och verktyg för att kunna fatta korrekta beslut. Det kan vara fastighetsritningar, information om byggår, datum för bygglovsansökningar mm. Tydliga tolkningar från samhällsbyggnadsförvaltningen är avgörande för att kunna fatta korrekta beslut vid individuella ansökningar. En annan konsekvens är att det förebyggande arbetet gällande tillgänglighet ofta uteblir, något som drabbar

2017-04-19

Dnr von/2017:73

medborgaren och genererar kostnader för kommunen i efterhand. Kommunens incitament att använda sig av de kontrollmöjligheter som PBL erbjuder kan behöva förstärkas när kostnaderna i andra delar av det nya lagförslaget, ökar.

Det är viktigt med ett förebyggande arbete i kommunen och att kostnader hamnar där de ska (hos byggherren). Vi ser att samhällsbyggnadsförvaltningen i dialog även kan öka kraven på de byggherrar som på olika sätt framkallar byggnadstekniska brister i samband med ombyggnationer.

En riskbedömning har gjorts utifrån arbetsituationen för bostadsanpassnings-handläggarna. Den visade på endast två risker som handlade om lokal samt antal tjänster. Man kunde inte se några risker med själva bytet av nämnd.

Som en konsekvens av ärendet föreslås att vård- och omsorgsnämndens reglemente ändras, så att texten ” *handläggning av bostadsanpassningsbidrag*” under § 1 tas bort.

Förvaltningens bedömning

Vård- och omsorgsförvaltningen anser att det finns mycket som talar för ett byte av organisatorisk förvaltningstillhörighet. Bostadsanpassningsbidrag har, som PwC skriver i sin rapport (sep 2015, VON 2015:124), mer gemensamt med bygglov, bygganmälan och kommunens tillgänglighetsarbete än med socialtjänst. Samhällsbyggnadsförvaltningen äger den första tolkningen, generell tillgänglighet (PBL) medan bostadsanpassningen äger den andra tolkningen, individuell tillgänglighet (BaL). BaL är med andra ord en direkt angränsande lag till PBL. Byte av förvaltning skulle även ge sökanden kortare väntetid på beslut då handläggningen blir klarare. I ett dagligt erfarenhetsutbyte med sakkunniga att striktare tolka PBL skulle vi både kunna skapa bättre rutiner för att tillgodose medborgarens bästa och fullt ut ha brukarens fokus.

Ett dagligt erfarenhetsutbyte samt samarbete med sakkunniga, skulle möjliggöra en striktare tolkning av PBL för att utifrån tillgänglighetsprinciper bättre kunna tillgodose medborgarnas behov och ha brukarens fokus. Antalet äldre ökar vilket kommer att öka trycket på BAB och ytterligare sätta fokus på kommunens tillgänglighetsarbete vid nybyggnation. Förvaltningen föreslår utifrån ovan nämnda anledningar att BAB från år 2018 organiseras under samhällsbyggnadsförvaltningen.

2017-04-19

Dnr von/2017:73

Pia Bornevi
Förvaltningschef

Bilagor

- 1: Revisionsrapport Bostadsanpassningsbidrag (VON 2015:124)
- 2: Riskbedömning
- 3: Förslag på nytt reglemente för Vård- och omsorgsförvaltningen

---

Expedieras till
Kommunstyrelsen

Revisionsrapport

Bostadsanpassnings- bidrag

Botkyrka kommun

September 2015
Jan Nilsson
Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	3
2.2	Revisionsfrågor	3
2.3	Metod	3
2.4	Avgränsning	3
2.5	Redovisning	4
3	Regelverk och verksamhets-volym	5
3.1	Regelverk	5
3.2	Verksamhetsvolym och -statistik	6
4	Granskningsresultat	9
4.1	Organisation och verksamhetssystem	9
4.2	Handläggningsrutiner	11
4.3	Delegation	13
4.4	Avtalsreglering och leverantörskontroll	14
4.5	Moms	17
4.6	Attester	18
4.7	Verifikationer	18
	Bil 1: Ärendestatistik	20
	Bil 2: Interkommunal jämförelse	21

1 **Sammanfattande bedömning och rekommendationer**

Kommunens revisorer utför löpande granskningar av nämndernas olika verksamhetsområden. Revisorerna har utifrån aktuell revisionsplan givit PwC i uppdrag att granska ändamålsenligheten och den interna kontrollen kring bostadsanpassningsbidrag (BAB). Detta när det gäller organisation, handlägningsrutiner, verksamhetssystem, delegation, avtalsreglering, leverantörskontroll, moms, attester och verifikationer.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att den organisatoriska placeringen av BAB inom kommunen i huvudsak är ändamålsenlig, utifrån att den är en av de två vanligaste organisationsformerna ur ett nationellt perspektiv. Handlägningsrutinerna bedöms vidare vara ändamålsenliga utifrån en interkommunal jämförelse.

Däremot bedömer vi att det verksamhetssystem som används inom nuvarande BAB-organisation inte är ändamålsenligt. De omfattande driftstörningarna gör att bostadsanpassarna i dagsläget saknar ett fungerande arbetsverktyg, vilket negativt påverkar ärendehandläggningen och möjligheten att ge en godtagbar service ur ett medborgarperspektiv. Detta förhållande bedöms vara otillfredsställande och berör även Kontaktcenters personal, som mottagare av felanmälningar kring BAB-installationer.

Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen inom BAB-verksamheten vara tillräcklig, förutom inom områdena avtalsreglering, leverantörskontroll samt delegation.

Varken vår kommunspecifika analys eller genomförda interkommunala jämförelserna visar på några extremvärden för kommunen, när det gäller omfattningen av och kostnaden för bostadsanpassningsbidrag. Vård- och omsorgsnämnden, som för närvarande är ansvarig nämnd, tar dock inte del av någon årlig verksamhetsstatistik för BAB, förutom vissa periodvisa och sporadiska statistikrapporter i samband med återrapportering av delegationsbeslut.

För att ytterligare utveckla ändamålsenligheten och den interna kontrollen i verksamheten lämnas följande rekommendationer:

- Ta ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga, utifrån verksamhetens koppling till tillgänglighetsarbetet och bygglovshanteringen, som ansvarsmässigt ligger inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Bostadsanpassningslagstiftningen har vidare en betydligt starkare koppling till PBL, än till SoL och LSS. Oavsett den organisatoriska placeringen av BAB vill vi dock betona vikten av formaliserad samverkan över förvaltningsgränserna.
- Upphandla snarast möjligt ett nytt verksamhetssystem samt tillse under mellanperioden att rådande driftstörningar åtgärdas, exempelvis genom att begränsa antalet användare inom Kontaktcenter när det gäller mottagande av felanmälan avseende installationer inom BAB-området.

- Se över delegationen kring BAB samt säkerställ att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, anmäls till nämnden mer frekvent än vad som hittills skett. Detta bör beaktas inom ramen för den översyn av nämndens delegationsordning som ska ske under 2015, utifrån synpunkter som lämnats av kommunens chefsjurist. Detta framgår även av Vård- och omsorgsnämndens protokoll 2014-11-18.
- Uppta diskussioner med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inkl löpande seriositetskontroll. Detta bl a utifrån aviserade ändringar i bostadsanpassningslagstiftningen som innebär ett nytt system införs med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontaktbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.
- Säkerställ att BAB-verksamheten framledes har en realistisk budget samt tillse att årligen följa upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt säkerställ att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning. I detta sammanhang är det också viktigt att kvalitetssäkra rutinerna för inrapportering i verksamhetssystemet, för att i alla delar säkerställa en rättvisande verksamhetsstatistik, som även är underlag för den nationella statistiken inom området.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommunens revisorer utför löpande granskningar av nämndernas olika verksamhetsområden. Revisorerna har utifrån aktuell revisionsplan gett PwC i uppdrag att granska ändamålsenligheten och den interna kontrollen kring bostadsanpassningsbidrag (BAB).

I förarbetena till plan- och bygglag (PBL) betonas att en miljö som är tillgänglig för alla måste vara ett självklart mål för samhällsbyggandet.

Målet för samhällets insatser för personer med funktionsnedsättning är att de ska få möjlighet att leva ett i möjligaste mån normalt liv. Detta kommer bland annat i uttryck i 5 kap 7 § socialtjänstlagen (SoL). I bestämmelsen anges att ansvarig nämnd ska medverka till att den som har funktionsnedsättning får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd. Liknande intentioner finns i lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL) ska ses som ett komplement till bestämmelserna i främst PBL, men även i annan berörd lagstiftning. BaL:s syfte är att ge människor med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Bidraget är ett uttryck för samhällets mål att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra i en egen bostad. Bidraget ska täcka skäliga kostnader för anpassningen, men det finns inga normer eller maximala belopp fastställda för bidraget. Det är kommunerna som har ansvaret för bidraget, som beslutar om bidragets storlek och även står för kostnaderna.

2.2 Revisionsfrågor

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är organisation, verksamhetssystem och handläggningsrutiner kring BAB ändamålsenliga?
- Är den interna kontrollen avseende BAB tillräcklig?

2.3 Metod

Använd granskningsmetod innebär att ett antal kontrollmål formuleras som sedan verifieras genom ett antal granskningsåtgärder, såsom exempelvis genomgång av handläggningsrutiner, budget och ekonomisk redovisning samt ett urval av ärenden/beslut. Ovanstående material har kompletterats via intervju med ansvariga handläggare för bostadsanpassning, nämndsekreterare m fl.

2.4 Avgränsning

Granskningen har avgränsats till kontrollmål inom nedanstående områden:

- Organisation och verksamhetssystem
- Handläggningsrutiner
- Delegation
- Avtalsreglering och leverantörskontroll

- Moms
- Attester
- Verifikationer

Granskningen har vidare avgränsats till bostadsanpassningsbidrag¹, vilket innebär att återställningsbidrag² inte ingår, trots att denna typ av bidrag regleras i samma lagstiftning. Återställningsbidrag förekommer dock i mycket begränsad omfattning i kommunen.

Granskningsobjekt är Vård- och omsorgsnämnden³ och revisionskriterierna utgår från externt och internt regelverk, dvs styrande och stödjande dokument inom området.

2.5 Redovisning

Respektive kontrollmål har verifierats och granskningsresultatet redovisas i ett sammanhållet avsnitt, innehållande sju delavsnitt med vidhängande kommentarer och bedömningar. Vidare innehåller rapporten ett avsnitt kring regelverk och verksamhetsvolym samt ett avsnitt med vår sammanfattande bedömning och rekommendationer. Det senare avsnittet återfinns först i rapporten.

---

¹ Bostadsanpassningsbidraget är ett bidrag som kommunen lämnar för vissa åtgärder som behövs för att personer med funktionsnedsättning ska kunna använda sin bostad på ett ändamålsenligt sätt.

² Återställningsbidraget är ett bidrag som kommunen lämnar till fastighetsägare som önskar ta bort anordningar som tillkommit med stöd av bostadsanpassningsbidraget.

³ Kommunstyrelsen berörs även i viss utsträckning eftersom hantering av felanmälan kring BAB-installationer ansvarsmässigt ligger inom Kontaktcenter, som organisatoriskt tillhör kommunledningsförvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden och dess förvaltning berörs också när det gäller bygganmälan, kontrollplan m m kring BAB-åtgärder, såsom hissar och andra typer av fasta lyftanordningar.

3 Regelverk och verksamhetsvolym

3.1 Regelverk

Regelverk kring BAB

1992-01-01 avvecklades den statligt reglerade bostadslånegivningen. Möjligheten att få ett s k bostadsanpassningslån försvann i och med detta. 1993-01-01 upphörde även möjligheten att få räntebidrag för ombyggnad av egnahem. Däremot har det funnits ett räntebidrag för nybyggnad av egnahem som påbörjades senast under 1999.

1993-01-01 upphörde det riktade statsbidraget till kommunerna för bostadsanpassning och återställning. I samband med detta upphävdes förordningen om stadskommunalt bostadsanpassningsbidrag och förordningen om statsbidrag för att återställa handikappanpassade bostäder. Förordningarna ersattes med den nuvarande lagen (SFS 1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag, vilken även innehåller regler kring återställningsbidrag.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag (BaL) har ändrats ett antal gånger sedan den trädde ikraft. Den senaste ändringen, som började gälla 2000-07-01, innebär att begreppet standardhöjande åtgärder har utmönstrats ur lagen samt att kvarboendeskyddet har försvunnit. Dessutom krävs det inte längre särskilda skäl vid köp eller byte av bostad om åtgärderna inte är kostnadskrävande. Slutligen har principen intagits i lagen om att bidrag inte ska ges för åtgärder som behöver utföras redan av väsentliga andra orsaker än funktionsnedsättning.

Boverket har under 2014, på uppdrag av regeringen, gjort en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag⁴. Resultatet blev ett förslag till en ny lag som för närvarande är på remiss⁵ och beräknas behandlas av riksdagen under 2016. Nyheterna i lagförslaget är bl a att bidrag ska kunna beviljas för vissa brandskyddsåtgärder, skärpta krav på bidragsbeslut inkl medgivande från fastighetsägare och bostadsrättsförening, återanvändning av hissar och andra fasta lyftanordningar samt utökande möjligheter till återställningsbidrag.

Boverket är tillsynsmyndighet när det gäller BAB och har utfärdat föreskrifter⁶ om bostadsanpassningsbidrag (BSF 1992:46), avseende vad som ska bifogas en ansökan om bidrag. Boverket har vidare utarbetat en webbaserad handbok för bostadsanpassningsbidrag och genomför även tillsyner inom området, för att följa upp hur lagstiftning och andra föreskrifter tillämpas.

---

⁴ Boverkets rapport 2014:38.

⁵ En av remissinstanserna är Botkyrka kommun och ett remissvar kommer att behandlas på vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2015-09-22.

⁶ Enligt förordningen (1992:1575) med bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag.

Under 2013 har Boverket genomfört en granskning av 330 ärenden från 33 slumpmässigt utvalda kommuner⁷. Utfallet av Boverkets undersökning visar att det finns stora brister i den formella hanteringen av ärendena som ingår i undersökningen.

Noterbart är till exempel att i mer än 50 procent av ärendena har kommunerna fattat ett skriftligt beslut först efter det att bostadsanpassningsåtgärden blivit utförd, och dokumentation för beräkning av skälig kostnad (anbud/offert eller kostnadsberäkning) saknas i mer än 80 procent av ärendena. Exempel på övriga brister i hanteringen är att skriftliga beslut helt saknas, att medgivande från fastighetsägare saknas samt att det finns brister i fullmaktsförfarandet, där bland annat skriftlig fullmakt saknas i ärendena. Något förenklat kan konstateras att ju färre invånare en kommun har desto större brister fanns det i den formella hanteringen.

Bostadsanpassningsbidrag innebär myndighetsutövning och förvaltningslagens (SFS 1986:223) regler kring parts rätt att ta del av uppgifter, motivering av beslut, underrättelse av beslut samt överklagande är tillämpliga.

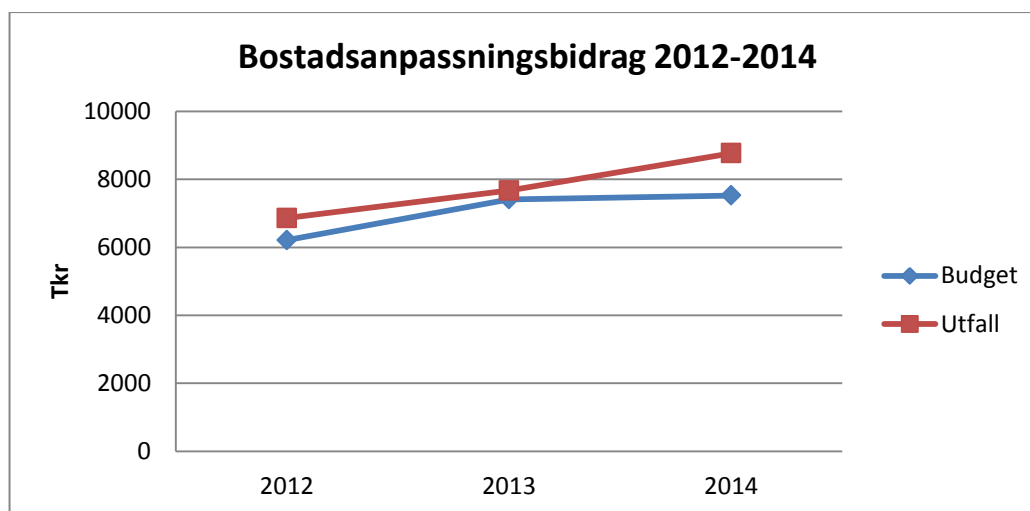
Annat regelverk

Det finns även andra typer av regelverk som berör granskningsområdet, såsom exempelvis sekretesslag (intyg o dyl), kommunallag (delegation), mervärdesskattelag (moms), kommunal redovisningslag (verifikationer). Till detta tillkommer kommunens interna regler, såsom nämndreglemente, delegationsordning, reglemente för intern kontroll samt reglemente för budgetansvar och attester.

I delavsnitt 2.1 redovisades översiktligt även vissa allmänna regler i SoL, LSS och PBL, som har bäring på granskningsområdet.

3.2 Verksamhetsvolym och -statistik

Budgeterade och faktiska kostnader för verksamhetsområdet BAB 2012 till 2014 framgår av nedanstående diagram.

Kommunens kostnader för verksamhetsområdet BAB har ökat under perioden 2012 till 2014, dvs från 6 862 tkr till 8 770 tkr (28 %). Beloppen är dock inte jämförbara,

⁷ Rapport 2013:4.

eftersom personalkostnaden för 2012 inte redovisades för verksamhetsområdet BAB utan ingick i annan verksamhet tillsammans med rehabilitering. För 2013 och 2014 ingår dock personalkostnader för BAB inom verksamhetsområdet med 1 519 tkr respektive 1 789 tkr. Om hänsyn tas till detta har kostnaden för åtgärder inom BAB endast ökat med 2 % mellan åren, dvs från 6 862 tkr till 6 981 tkr. Verksamheten visar budgetunderskott för samtliga år i perioden. Budgeten för 2015 är fastställd till 8 071 tkr och utfallet per augusti är 4 891 tkr (60 %⁸).

Ovanstående ekonomiska analys visar att budgeten utökats under perioden, men inte i tillräcklig omfattning eftersom budgetunderskott redovisats för samtliga år under perioden 2012 till 2014. Utfallet för augusti indikerar att förutsättningar finns att klara budgeten för 2015.

I **bilaga 1** återfinns ärendestatistik⁹ för BAB 2012 till 2014, med en viss fördjupning avseende 2014. Av statistiken framgår bl a följande:

- Av ärendefördelningen under perioden 2012 till 2014 framgår att bifall lämnats i 75,6% av ärendena. Andelen avslagsärenden ligger på 5,2 %. Resterande 19,2 % avser ärendekategorierna avskrivna, återkallade eller delvis bifall/avslag.
- Kostnaden per ärende har under perioden 2012 till 2014 legat mellan 8,3 till 11,0 tkr. Den genomsnittliga ärendekostnaden är 9,2 tkr. Antalet ärenden har legat i intervallet 736 till 840, med ett genomsnittligt värde på 797. Detta gäller exkl avskrivna och återkallade ärenden.
- 75,9 % av ärendena under 2014 har en kostnad som understiger 5,0 tkr. Dessa ärenden står endast för 11,1 % av de totala kostnaderna och avser trösklar, handtag och andra enkla åtgärder.
- Antalet ärenden över 50,0 tkr under 2014 står för 44,8 % av kostnaderna, men utgör endast 3,9 % av ärendevolymen. Dessa ärenden avser främst hissar och liftar.

När det gäller ärendestatistiken 2014 kring beloppsmässiga intervall är denna missvisande, eftersom att för 377 ärenden (39,4 %) redovisas ingen kostnad (bilaga 1). 116 av dessa ärenden avser avskrivna eller återkallade ärenden. Att övriga 261 ärenden (31,1 %) inte uppvisar någon kostnad beror på att för vissa initiala beslut anges inte någon kostnad. Enligt uppgift kompletteras besluten med detta när den faktiska kostnaden är känd och faktura erhållits, vilket i vissa fall kan innebära stora eftersläpningar. Av de 10 ärendebeslut som vi granskat, och som redovisas i delavsnitt 4.2, var tre utan belopp. Under 2015 har preliminära kostnader, enligt uppgift, i större utsträckning än tidigare angetts redan i de initiala BAB-besluten, vilket bidrar till en mer rättvisande statistik.

I **bilaga 2** redovisas vissa interkommunala jämförelser kring BAB, som är hämtade från Boverkets statistik för 2014. Av sammanställningen framgår följande:

- Antal BAB i kommunen 2014 var 8,8 per tusen invånare, vilket översteg både länsnitt (8,0) och riksnitt (8,2).

⁸ Riktpunkten för augusti vid en linjär anslagsförbrukning är 66 %.

⁹ Ärendestatistiken är framtagen ur kommunens verksamhetssystem BAB Windows, som närmare behandlas i delavsnitt 4.1.

- Kostnad för BAB i kommunen 2014 var 77 kr per invånare, vilket understeg både länsnitt (95 kr) och rikssnitt (108 kr).

Vissa av de konstaterade skillnaderna kring omfattningen av och kostnaden för BAB har att göra med befolkningsammansättning och bostadsbestånd. En del kommuner har t ex en större andel 80-åringar och äldre i befolkningen samt en stor del av bostadsanpassningarna görs hos just äldre människor. Det är också så att anpassningar i småhus oftast är mer kostsamma än i flerbostadshus.

Nedan redovisas interkommunala jämförelser kring dessa variabler:

- Kommunen hade 27 äldre över 80 år per tusen invånare 2014, vilket var färre än både länsnitt (38) och rikssnitt (65).
- Kommunens andel småhus av det totala beståndet av småhus och flerbostadshus 2014 var 0,37 för 2014, vilket var lägre än både länsnitt (0,47) och rikssnitt (0,62).

Andra förklaringsvariabler finns även kring omfattningen av och kostnaden för BAB. Detta bl a i form av hur utvecklad LSS-verksamheten är i kommunen samt antal platser inom boenden med särskild service som finns i kommunen.

Vi har tagit del av Vård- och omsorgsnämndens årsredovisning för 2014 samt aktuell ettårs- och flerårsplan inkl internbudget. I inga av dessa dokument presenteras någon statistik eller nyckeltal kring BAB¹⁰.

Sammantaget kan vi konstatera att varken den kommunspecifika analysen eller de interkommunala jämförelserna visar på några extremvärden för kommunen, när det gäller omfattningen av och kostnaden för bostadsanpassningsbidrag. Vård- och omsorgsnämnden tar dock inte del av någon årlig verksamhetsstatistik för BAB, förutom vissa periodvisa och sporadiska statistikrapporter i samband med återrapportering av delegationsbeslut.

Det är viktigt att Vård- och omsorgsnämnden säkerställer att verksamheten framledes har en realistisk budget samt årligen följer upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt tillser att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning. I detta sammanhang är det också viktigt att kvalitets-säkra rutinerna för inrapportering i verksamhetsystemet, för att i alla delar säkerställa en rättvisande verksamhetstatistik, som även är underlag för den nationella statistiken inom området.

¹⁰ Årlig BAB-sammanställning görs av bostadsanpassarna som överlämnas till förvaltningen centralt för vidarebefordran till Boverket.

4 Granskningsresultat

4.1 Organisation och verksamhetssystem

Kontrollmål: Ändamålsenlig organisation och verksamhetssystem.

BAB ligger organisatoriskt inom Vård- och omsorgsförvaltningen, som lyder under Vård- och omsorgsnämnden. Nuvarande verksamhetssystem som används heter BAB Windows.

Verifiering av kontrollmålet har skett genom en genomgång av organisation och verksamhetssystem. Detta material har kompletterats med intervjuer och interkommunala jämförelser. Det senare när det gäller hur andra kommuner har valt att organisera verksamheten samt förekomsten av olika verksamhetssystem inom området.

Kommentarer

Av Vård- och omsorgsnämndens reglemente, som fastställts av Kommunfullmäktige att gälla fr o m 2007-01-01, framgår på ett tydligt sätt att nämnden har ansvar för handläggning av BAB. Den praktiska hanteringen av BAB sköts av tre handläggare, som benämns bostadsanpassare. Dessa tillhör organisatoriskt Vård- och omsorgsförvaltningens myndighetsfunktion, som består av två olika enheter. Enligt uppgift finns inget formaliserade kanaler för informationsutbyte kring utskrivningsklara, brukare på korttidsboende etc inom myndighetsfunktionen, gentemot bostadsanpassarna.

När det gäller handläggning av BAB-ärenden avseende hissar och andra fasta lyftanordningar är samhällsbyggnadsförvaltningens bygglovsfunktion även involverad när det gäller bygganmälan, kontrollplan etc. Interndebitering sker av dessa tjänster mellan förvaltningarna.

När det gäller felanmälan på installationer som skett inom BAB-området så handhas detta fr o m 2015 av kommunens Kontaktcenter, som organisatoriskt tillhör kommunledningsförvaltningen, under kommunstyrelsen.

Den vanligast förekommande organisationsformen bland landets kommuner är att BAB ansvarsmässigt tillhör någon typ av teknisk nämnd och förvaltning. Detta kan delvis förklaras av historiska skäl, dvs förmedlingsorganets verksamhet och statliga läneregler.

Tendensen under en längre period har varit att fler och fler kommuner väljer att organisatoriskt flytta verksamheten från teknisk förvaltning till någon typ av social förvaltning. Grundskälen till detta är en önskan om en närmare koppling till socialtjänstens ansvar för äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning. Ändamålsenlig bostadsanpassning kan innebära minskade kostnader för utskrivningsklara patienter och för hemtjänst, även om det inte finns någon direkt koppling där emellan. Detta eftersom verksamheterna styrs av helt olika lagstiftningar. Gällande sekretessregler innebär också vissa svårigheter att fritt utbyta information mellan de olika personalkategorierna.

Det finns vidare exempel på kommuner som gjort en utvärdering av BAB och dess organisatoriska placering och kommit fram till att verksamheten har mer gemensamt med bygglov/bygganmälan och kommunens tillgänglighetsarbete än med socialtjänst. Detta utifrån både lagstiftningens karaktär och möjligheten att arbeta med tillgänglighetsfrågorna redan vid nybyggnation, för att därigenom långsiktigt minska antalet framtida bostadsanpassningsåtgärder. Ovanstående har inneburit att BAB omplacerats från socialförvaltning alternativt vård- och omsorgsförvaltning till någon form av teknisk förvaltning eller samhällsbyggnadsförvaltning. I detta sammanhang har vidare konstaterats att bostadsanpassningslagstiftningen har en starkare koppling till PBL, än till SoL och LSS. Detta blir än mer tydligt i det nya förslaget till lag om bostadsanpassningslag m m, som berördes i delavsnitt 3.1.

Oavsett organisatorisk placering är samverkansfrågorna mellan socialtjänst och samhällsbyggnadsförvaltning viktiga i detta sammanhang, inkl formella forum för denna samverkan.

Befolkningsprognoser som redovisas i flerårsplan 2016-2019 visar på en ökning av antalet äldre i kommunen. I kommunens äldreplan för motsvarande period kommenteras detta på följande sätt:

”Botkyrka har en ung befolkning, men antalet äldre personer ökar och deras andel växer. Denna utveckling finns inte bara i Botkyrka utan även i övriga Sverige och i Europa. Fram till 2020 blir det en stor ökning av personer i åldrarna 65–79 år. Därefter övergår denna ökning till ålderskategorin 80 år och äldre”.

Ovanstående utveckling kommer att framdeles öka trycket på BAB och ytterligare sätta fokus på kommunens tillgänglighetsarbete redan vid nyproduktion.

Det IT-baserade verksamhetssystem som kommunen använder heter BAB Windows och är ursprungligen utvecklat av en av bostadsanpassarna i Eskilstuna kommun¹¹. Systemet bygger på en s k Accessdatabas och är inte webbaserat.

Vid granskningstillfället kunde vi konstatera omfattande driftstörningar i nuvarande verksamhetssystem och att dessa felanmäls till IT-stöd av en av kommunens bostadsanpassare. I svaret på anmälan 2015-09-04 konstaterar IT-stöd följande:

”Användarna upplever BAB väldigt segt och ibland går det inte att logga in. Det försvårar för samtliga användare då systemet inte verkar avsett eller anpassat för så många användare som finns i dagsläget. Systemet behöver ersättas med något som klarar fler användare och kommer med sannolikhet att påbörja upphandling 2016 för att ersätta det. Fram till dess skulle något behöva göras för att underlätta för bostadsanpassarna på Samaritvägen och handläggarna på kontaktcenter som ska ta emot felanmälningar. Går det att hitta någon lösning för att hjälpa användarna i avvaktan på att ett nytt system finns?”.

I motsvarande granskning som vi genomförde 2014 i Tyresö kommun¹² konstaterades att kommunen liksom många andra kommuner använder verksamhetssystemet BAB Windows. Det konstaterades vidare att det under granskningens gång framförts synpunkter kring vissa brister i systemet, bl a utifrån rättssäkerhetssynpunkt. Utifrån detta planerades på sikt att upphandla ett nytt verksamhetssystem i kommunen.

¹¹ Via den enskilda firman Göran Widergren Programutveckling.

¹² Revisionsrapport kring bostadsanpassningsbidrag i Tyresö kommun, daterad 2014-09-12.

I detta sammanhang kan nämnas att Göteborgs stad tillsammans med ett IT-företaget Fujitsu har utvecklat ett nytt verksamhetssystem som kallas BAB2. Systemet uppges ha förenklat och effektiviserat Göteborgs stads hantering av BAB avsevärt.

Vi bedömer att den organisatoriska placeringen av BAB inom kommunen i huvudsak är ändamålsenlig, utifrån att den är en av de två vanligaste organisationsformerna ur ett nationellt perspektiv.

Vi rekommenderar dock att kommunen tar ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga, utifrån verksamhetens koppling till tillgänglighetsarbetet och bygglovs-hanteringen, som ansvarsmässigt ligger inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Bostadsanpassningslagstiftningen har vidare en betydligt starkare koppling till PBL, än till SoL och LSS. Oavsett den organisatoriska placeringen av BAB vill vi dock betona vikten av samverkan över förvaltningsgränserna.

Vi bedömer att det verksamhetssystem som används inom nuvarande BAB-organisation inte är ändamålsenligt. De omfattande driftstörningarna gör att bostadsanpassarna i dagsläget saknar ett fungerande arbetsverktyg, vilket negativt påverkar ärendehantering och möjligheten att ge en godtagbar service ur ett medborgarperspektiv. Detta förhållande bedöms vara otillfredsställande och berör även Kontaktcenters personal som mottagare av felanmälningar kring BAB-installationer.

Vi rekommenderar att ett nytt verksamhetssystem snarast möjligt upphandlas samt att rådande systemproblem under mellanperioden åtgärdas, t ex genom att begränsa antalet användare inom Kontaktcenter när det gäller felanmälan av installationer inom BAB-området.

4.2 Handläggningsrutiner

Kontrollmål: Ändamålsenliga och dokumenterade handläggningsrutiner.

Boverket har bland annat gett ut en webbaserad handbok som övergripande beskriver handläggningsrutiner, bedömningsgrunder, rättsfall m m.

Verifiering har skett via intervjuer och en översiktlig genomgång av 10 (1,2 %) av de totalt 840 BAB-ärenden där beslut fattats under 2014. I detta sammanhang har vi även granskat att förvaring av akter sker på ett betryggande sätt. Vidare har vi granskat vilken information som finns kring BAB på kommunens webbplats.

Kommentarer

Nyvarande lagstiftning och handläggningsrutinerna som beskrivs i Boverkets handbok utgår från att det i normalfallet är sökanden som tar in offerter och kommunen som betalar ut ett bidrag som täcker kostnaden för beslutade åtgärder. Den modell som huvudsakligen tillämpas i Botkyrka kommun, och som även förekommer i många andra kommuner, innebär att kommunen via fullmakt från sökanden genomför hela bostadsanpassningen med hjälp av externa entreprenörer. I denna

modell¹³ betalas normalt inget bidrag ut till sökanden, eftersom kostnaden belastar kommunen direkt. Sökanden har dock en formell rätt att sköta detta själv.

Användandet av fullmakter är, enligt Boverkets uppfattning, inte helt problemfritt. En fullmakt innebär att kommunen sluter avtal för någon annans räkning, varför oklarheter kan uppstå kring vem som ansvarar för att rätta till fel och brister vid utförandet av en anpassning. Vidare konstateras att användandet av fullmakter är ett smidigt och hanterbart sätt för kommunen att tillgodose anpassningsbehov från sökandens sida.

I förslaget till ny bostadsanpassningslagstiftning framgår att kommunerna, i stället för kontantbidrag, ska kunna lämna ett åtagande från kommunen att låta utföra åtgärderna.

Handläggningsrutinerna är i väsentliga delar dokumenterade¹⁴ via checklistor m m, vilket är viktigt ur sårbarhetssynpunkt. Vid granskningstillfället framkom att målsättningen är att handläggningsrutinerna ska gås igenom och uppdateras. Detta bl a mot bakgrund av att två och de tre handläggarna är nyanställda, vilket innebär ett behov av att säkerställa att handläggningen sker på ett enhetligt sätt mellan olika handläggare. En översyn av blankettmaterial i form av ansökan, ägarmedgivande etc hade redan genomförts.

De granskade BAB-ärendena innehåller i allt väsentligt det material som krävs för uppföljning och bedömning av respektive ärende, dvs ansökan, beslut (inkl besvärshänvisning), offert, intyg, ägarmedgivande och fullmakt.

För tre av de 10 granskade besluten saknades dock belopp, vilket tidigare kommenterades i delavsnitt 3.2. Beräkning av skälig kostnad, i form av offertmaterial, fanns i de akter som avsåg större kostnader för form av hissar och andra typer av fasta lyftanordningar.

Vidare kan vi konstatera att förvaringen av ärendeakter sker på ett betryggande sätt i låsbara arkivskåp som finns i ett separat arkivutrymme.

På kommunens webbplats finns en sammanställning över vilka regler som gäller kring bostadsanpassning, blankettmaterial¹⁵ och kontaktinformation. Ur ett medborgarperspektiv bedöms informationen kring BAB vara tillfredsställande.

Handläggningsrutinerna inkl förvaring av ärendeakter samt informationen på kommunens webbplats kring BAB bedöms vara ändamålsenliga. Vid granskningstillfället var handläggningsrutinerna inkl blankettmaterial föremål för genomgång och aktualisering

¹³ Modellen utgår bl a från kommunens serviceskyldighet enligt förvaltningslagen och det faktum att det oftast är den mest effektiva handläggningsordningen, främst när det gäller mindre och rutinmässiga bostadsanpassningar.

¹⁴ Omfattande dokumentation finns på förvaltningens intranät, men är inte tydligt kopplade till de olika stegen i den handläggningsrutin som tillämpas i kommunen. Materialet är inte heller i alla delar aktuellt. När det gäller de övergripande och generella handläggningsrutinerna används Boverkets webbaserade handbok, som även hänvisar till aktuella rättsfall inom området.

¹⁵ Blankettmaterialet är anpassat till regelverket i personuppgiftslagen (PUL).

4.3 Delegation

Kontrollmål: Delegation i enlighet med gällande regler

I kommunallagen (KL) stadgas vilka regler som gäller vid delegation och vidaredelegation. Vård- och omsorgsnämnden har utifrån detta regelverk antagit en delegationsordning, som reviderades senast via beslut 2014-11-18.

Verifiering har skett via genomgång av delegationsordningen samt Vård- och omsorgsnämndens protokoll för 2014 (inkl utskottsprotokoll) och 2015 (t o m juni). Vidare har delegationen följts upp via granskning av 10 (1,2 %) av de totalt 840 BAB-ärenden där beslut fattats under 2014.

Kommentarer

I samband med Vård- och omsorgsnämndens beslut 2014-11-18 om reviderad delegationsordning konstaterades att under 2015 ska en översyn av delegationsordningen att ske. I samband med detta kommer nämnd och förvaltning att beakta och granska synpunkter och förslag som kommit från kommunens chefsjurist, kring skrivningar avseende ärendegrupper och lagrum. Det är vidare önskvärt att alla nämnder använder samma dokumentmall för delegationsordning.

Enligt gällande delegationsordning har vård- och omsorgsnämnden delegerat beslutanderätten kring BAB enligt nedanstående sammanställning.

Beslut	Delegat
BAB som överstiger 3,5 basbelopp	Enhetschef
BAB som understiger 3,5 basbelopp	Bostadsanpassare
Återbetalning av erhållet BAB	Enhetschef

BAB är delegerat utan någon begränsning, t ex en övre beloppsgräns eller typ av beslut. Man kan diskutera omfattningen av vård- och omsorgsnämndens generella delegation. I KL 6 kap § 34 exemplifieras ärenden där beslutanderätten inte får delegeras. Ett av exemplen är ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Nuvarande ordning innebär att all myndighetsutövning är delegerad till tjänstemän. Vidare kan vi konstatera att beslut om återställningsbidrag inte är upptaget i Vård- och omsorgsnämndens delegationsordning, vilket innebär att sådana beslut ska fattas samfällt av nämnden.

Av delegationsordningen framgår att delegationsbeslut ska återrapporteras till nämnden, men inte när och hur detta ska ske (KL 6 kap § 35). I nedanstående tabell redovisas återrapportering av delegationsbeslut kring BAB till Vård- och omsorgsnämnden och dess utskott.

Tidsperiod	Utskott	Nämnd
2013-11-01 till 2014-01-31	2014-02-24	2014-03-11
2014-02-01 till 2014-04-30	2014-05-26	2014-06-10
2014-05-01 till 2014-08-31	2014-09-22	2014-10-14
2014-09-01 till 2014-10-31	2014-11-24	2014-12-16
2014-11-01 till 2015-02-28	—	2015-04-14
2015-03-01 till 2015-03-31	—	2015-05-12

Efter genomgång av Vård- och omsorgsnämndens protokoll för 2014 och 2015 (t o m juni) kan vi konstatera att nämnden, via sitt utskott, har haft en väl fungerande uppföljning av hur given delegation hanterats under 2014, genom att regelbundet på utskottssammanträdena ta ut ett antal ärenden för redovisning av ansvarig handläggare. Detta utifrån det totala antalet delegationsbeslut som redovisats på utskottssammanträdet. Utskottet har dock avvecklats fr o m 2015 och rapporteringen till nämnden hittills under 2015 har endast skett i form av aggregerad ärendestatistik och inte varit individbaserad, vilket inte uppfyller de formella kraven på återrapportering av delegationsbeslut. Eftersläpningar i återrapporteringen av BAB har även konstaterats. En uppstyning av återrapporteringen har dock påbörjats efter sommaren 2015.

Under 2014 har totalt 840 delegationsbeslut fattats kring BAB. Efter granskning att 10 av dessa beslut (1,2 %) kan vi konstatera att besluten skett i enlighet med gällande delegationsordning och fastställda beloppsnivåer.

Delegation kring BAB bedöms inte fullt ut hanteras i enlighet med gällande regler, eftersom lämnad delegation är generell och utan begränsning i form av t ex övre beloppsgräns samt konstaterad eftersläpning i anmälan av fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, till Vård- och omsorgsnämnden.

Vi rekommenderar att delegationen kring BAB ses över samt att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor på individ- och ärendenivå ur verksamhetssystemet, anmäls mer frekvent än vad som hittills skett. Detta bör beaktas inom ramen för den översyn av nämndens delegationsordning som ska ske under 2015, utifrån synpunkter som lämnats av kommunens chefsjurist och som även framgår av Vård- och omsorgsnämndens protokoll 2014-11-18.

4.4 Avtalsreglering och leverantörskontroll

Kontrollmål: Ändamålsenlig avtalsreglering och kontroll av anlidade leverantörer

Kommunala upphandlingar regleras i främst av lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Med offentlig upphandling menas de åtgärder en upphandlande myndighet eller enhet vidtar för att tilldela ett kontrakt eller ingå ett ramavtal avseende varor, tjänster eller byggentreprenader. De upphandlande myndigheterna har därmed att följa LOU vid all köp, hyra och leasing av varor och tjänster, med några undantag.

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av de rutiner som tillämpas för anlitage av entreprenörer, avtalsreglering och eventuell leverantörskontroll (seriositetskontroll) avseende BAB. Vidare har en övergripande registeranalys genomförts avseende samtliga utbetalningar under 2014.

Kommentarer

Nedan redovisas en sammanställning av utbetalningar kring BAB som skett 2014, per leverantör.

Leverantör	Belopp i tkr	Antal trans
Gårdefelts Bygg AB	897	75
Globus Transportteknik AB	854	39
Tormax Sverige AB	654	49
MDM Grossisten AB	636	107
Besam Sverige AB	568	26
NDE Bygg AB	506	9
Tryggdirekt Sverige AB	399	84
Kalea Specialhissar AB	385	30
MRP Lifts AB	320	20
DFS Bygg & Förvaltning AB	244	12
AB MWM Projekt	204	15
Partille Hiss AB	194	3
Backis Bygg	188	61
Bra Anpassning AB	153	45
Svancare AB	123	4
Övriga leverantörer	570	57
Summa	6 895	636
Utbetalt direkt till sökande (4 st)	86	4
Totalt	6 981	640

Under 2014 har 579 utbetalningar på totalt 6 325 tkr skett till de 15 största leverantörerna, vilket utgör 91 % av de totala kostnaderna och 90 % av verifikationerna. Ingen enskild leverantör är dominerande. Till sex olika leverantörer har utbetalningar skett som på årsbasis överstiger 506 tkr, dvs direktupphandlingsgränsen enligt LOU. För 2014 har vi identifierat fyra utbetalningar av bidrag på totalt 86 tkr som gått direkt till fyra sökanden (1 %). Detta visar på ett tydligt sätt den i delavsnitt 4.2 beskrivna handläggningsordningen, som i normalfallet innebär att kommunen via fullmakt genomför hela bostadsanpassningen med hjälp av externa entreprenörer. I denna modell betalas inget bidrag ut till sökanden, eftersom fakturorna är ställda till kommunen och betalas direkt via leverantörsreskontran.

Sökanden har genom användande av fullmakt i realiteten ett avtal med en entreprenör, men är kanske inte alltid medveten om detta då kommunen har skött alla kontakter och stått för projektering, upphandling och genomförande samt betalning. Botkyrka och många andra kommuner tillämpas också rutiner där fakturan på arbetena sänds direkt till kommunen. Problem kan då uppstå för en sökande att få till stånd rättelse om denne inte är nöjd med entreprenörens arbete.

Om kommunen hjälper sökanden med att ta in anbud behöver den inte i normalfallet följa regelverket i LOU¹⁶. Detta eftersom kommunen inte fordrar in anbud för egen räkning, utan för sökandes räkning. Boverket har i tillsynsärende 2002-03-04 utvecklat detta på följande sätt:

”Lagen syftar bl.a. till att driva fram att upphandlingar sker på rent affärsmässiga grunder (utan ovidkommande hänsyn), ytterst för att generera mervärde åt det allmänna och skattebetalarna. Man skulle kunna argumentera att detta ändamål, d.v.s. att spara in pengar på en effektiv upphandling, bör få genomslag även när kommunen handlar för enskilda räkning. Det finns emellertid vare sig i EG-domstolen eller svensk praxis något stöd för att utsträcka lagens tillämpningsområde till upphandlingar för annans räkning. Lagen om offentlig upphandling är således inte tillämplig i ärenden om bostadsanpassningsbidrag”.

Oaktat ovanstående anser vi att det är en fördel om kommunen har upphandlade avtal med de leverantörer som frekvent anlitas inom bostadsanpassningsområdet, även inom ramen för nuvarande bostadsanpassningslagstiftning. Detta eftersom det är fråga om skattemedel och därför viktigt att säkerställa affärsmässighet, likabehandling och seriositet. Enligt uppgift finns inga uppgörelser/avtal med de företag som frekvent anlitas för bostadsanpassningsåtgärder. Respektive företag har inte heller varit föremål för någon dokumenterad seriositetskontroll. Viss kontroll har enligt uppgift gjorts, men finns inte dokumenterad på ett tillfredsställande sätt.

I delavsnitt 4.2 redovisades att i förslaget till ny bostadsanpassningslagstiftning framgår att kommunerna, i stället för kontantbidrag, ska kunna lämna ett åtagande från kommunen att låta utföra åtgärderna. Denna förändring kommunteras i Boverkets rapport 2014:38 på följande sätt:

”Ett nytt system med beviljande av åtgärder kommer att innebära att kommunen i dessa fall får en annan roll än tidigare. Detta torde bland annat innebära att lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU, blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder. Detta innebär också att dessa bostadsanpassningsåtgärder kommer att konkurransutsättas, vilket bör bidra till en kostnads-effektivisering. Kommunerna är redan i dag stora beställare i andra sammanhang, vilket bör innebära att det finns fungerande rutiner och tillräcklig kunskap för att tillämpa LOU även i fråga om bostadsanpassningsåtgärder”.

Via vår urvalsmässiga granskning av verifikationer har vi följt upp 10 av de företag som erhållit utbetalningar avseende BAB. Samtliga företag anger innehav av F-skattebevis och momsregistreringsnummer på sina fakturor, vilket är obligatoriska uppgifter som leverantören är skyldig att ange. Inom ramen för denna granskning har ingen närmare seriositetskontroll genomförts av leverantörerna.

Vid större arbeten inforrdar handläggaren offert från ett eller flera företag. Detta kan verifieras via vår aktstudie och framgår även av vissa granskade fakturor på större belopp.

---

¹⁶ Enligt viss juridisk expertis finns det dock en gråzon kring om LOU i dagsläget är tillämplig eller inte inom området, beroende på hur stor del av bostadsanpassningsprocessen och hur självständigt den hanteras av kommunen.

Avslutningsvis vill vi peka på att det finns en risk inbyggd i kommunens nuvarande hanteringsordning, där vissa företag anlitas regelmässigt under flera år till förhållandevis stora belopp och utan löpande och dokumenterad seriositetskontroll. Kommunen kan även få kritik från andra företag att man ensidigt gynnar vissa företag, vilket inte heller är tillfredsställande.

Hantering och leverantörskontroll av de företag som anlitas inom BAB-verksamheten bedöms inte vara ändamålsenlig. Även om det i dagsläget går att hävda att LOU formellt inte gäller inom området kan man dock argumentera för att grundkraven kring affärsmässighet och seriositetskontroll av leverantörer ska gälla. Detta eftersom det är fråga om hantering av skattemedel.

Vi rekommenderar att diskussioner upptas med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inkl löpande seriositetskontroll. Detta utifrån aviserade lagändringar som innebär ett nytt system med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontantbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.

4.5 Moms

Kontrollmål: Hantering av moms enlighet med gällande regelverk

I dåvarande Kommunförbundets cirkulär 1993:110 framgår att diskussioner har förts med Riksskatteverket (RSV) om kommunernas rätt att göra momsavdrag för BAB. RSV:s ståndpunkt är att avdragsrätt inte generellt föreligger, eftersom kommunerna handlar på uppdrag av den enskilde och det avser stadigvarande bostad.

Tidigare har moms på kostnader för BAB där kommunerna förbehållit sig äganderätt till inventarier som inmonterats i privatbostad, enligt en allmän uppfattning, berättigat till momsavlyft. Ett antal kammarrättsdomar visar dock att detta förfaringsätt inte heller accepteras.

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av de redovisningsprinciper för moms som tillämpas. Ett urval på 42 verifikationer¹⁷ (6 %) har granskats av totalt 640 sådana verifikationer på kontot för BAB under 2014.

Kommentarer

Samtliga verifikationer i urvalet har hanterats på ett riktigt sätt, dvs inget momsavlyft har skett.

Hantering av moms inom BAB bedöms ske i enlighet med gällande regelverk och prejudikat inom området.

¹⁷ 38 leverantörsfakturor och 4 utanordningar.

4.6 Attester

Kontrollmål: Attester i enlighet med attestreglementets krav

Kommunfullmäktige har fastställt ett nytt reglemente för budgetansvar och attest som gäller fr o m 2014-03-01.

Verifiering har skett via intervjuer och genomgång av hur ovanstående attestregler tillämpas. Ett stickprov på 42 verifikationer (6 %), enligt fördelning i not 12, har granskats av totalt 640 sådana verifikationer på kontot för BAB under 2014.

Kommentarer

Av reglementet för budgetansvar och attest framgår att förvaltningschef utser beslutsattestanter och ersättare för dessa. I förvaltningschefens ansvar ingår också att upprätta och hålla en aktuell förteckning över de budgetansvariga, som ska förvaras centralt på respektive förvaltning samt lämnas till kommunens centrala ekonomienhet.

Vi kan konstatera att listor över beslutsattestanter har upprättats för 2014 och 2015 och även delgetts kommunens centrala ekonomienhet. För BAB är enhetschef för myndighet utsedd som beslutsattestant med ställföreträdande enhetschef som ersättare. Som mottagningsattestanter fungerar bostadsanpassarna. Attestlistan för 2015 som förvaras på kommunens centrala ekonomifunktion har giltighetstid fr o m 2015-01-31 och var vid granskningstillfället inaktuell. Aktuell attestlista finns dock centralt på Vård- och omsorgsförvaltningen.

Inom ramen för Vård- och omsorgsnämndens årliga plan för intern kontroll sker viss stickprovsmässig uppföljning av attestlistor.

Leverantörsfakturorna kring BAB, som är ställda till kommunen, skannas in och atteras digitalt i ekonomisystemets leverantörsreskontra. Vår urvalsmässiga granskning visar att samma attestordning tillämpas vid utanordningar, som hanteras manuellt.

Attestförfarandet kring BAB bedöms vara i enlighet med reglementets krav och tillämpad tvåhandsprincip innebär att det finns en inbyggd intern kontroll i hanteringen.

4.7 Verifikationer

Kontrollmål: Verifikationer enligt de formkrav som anges i kommunala redovisningslagen (KRL)

I KRL kap 2 § 4 framgår bl a att verifikationen ska innefatta uppgift om när den sammanställts, när den ekonomiska händelsen har inträffat, vad den avser, vilket belopp det gäller och vilken motpart den berör. I förekommande fall ska verifikationen även innefatta upplysning om handlingar eller andra uppgifter samt var dessa finns tillgängliga, dvs en hänvisning.

Verifiering har skett via intervjuer och verifikationsgranskning. Ett stickprov på 42 verifikationer (6 %), enligt fördelning i not 12, har granskats av totalt 640 sådana verifikationer på kontot för BAB under 2014.

Kommentarer

Granskade leverantörsfakturor innehåller den grundinformation som KRL stadgar. Till de utanordningar som granskats finns bifogat underlag i form av beslut eller kopia på leverantörsfakturor och/eller kvitton. Fakturor och kvitton i original har behållits av sökande utifrån garantisynpunkt.

Inom ramen för Vård- och omsorgsnämndens årliga plan för intern kontroll sker viss stickprovsmässig uppföljning av leverantörsfakturor.

Verifikationerna bedöms uppfylla kommunala redovisningslagens grundkrav.

2015-09-16

Jan Nilsson
Projektledare/uppdragsansvarig

Bil 1: Ärendestatistik

Ärendefördelning utifrån beslut 2012 - 2014

BAB-fördelning	2012		2013		2014		Hela perioden	
	Antal	%-förd	Antal	%-förd	Antal	%-förd	Totalt	%-förd
Avskriv/återkall	196	21,0	195	19,3	116	12,1	507	17,5
Avslag	35	3,8	56	5,5	60	6,3	151	5,2
Bifall	685	73,5	738	73,0	770	80,5	2 193	75,6
Delvis avslag	11	1,2	6	0,6	3	0,3	20	0,7
Delvis bifall	5	0,5	16	1,6	7	0,7	28	1,0
Totalt	932	100,0	1 011	100,0	956	100,0	2 899	100,0

Beviljat belopp, antal ärenden och kostnad i tkr per ärende 2012 - 2014

BAB	2012	2013	2014	Snitt
Beviljat belopp	8 088	6 950	6 976	7 338
Antal ärenden ¹⁸	736	816	840	797
Kostnad per ärende	11,0	8,5	8,3	9,2

Ärendefördelning utifrån intervall per antal och belopp i tkr 2014

Intervall	Antal	%-fördeln	Belopp	%-fördeln
0	377	39,4	0	0,0
1-999	67	7,0	54	0,8
1 000 - 2 499	157	16,4	271	3,9
2 500 - 4 999	125	13,1	444	6,4
5 000 - 9 999	81	8,5	565	8,1
10 000 - 19 999	58	6,1	917	13,1
20 000 - 49 999	53	5,5	1 600	22,9
50 000 - 99 999	32	3,3	2 093	30,0
100 000 - 299 999	6	0,6	1 032	14,8
300 000 -	0	0,0	0	0,0
Totalt	956	100,0	6 976	100,0

¹⁸ Exkl avskrivna och återkallade ärenden.

Bil 2: Interkommunal jämförelse

	Antal inv 1)	Antal äldre 2)	Andel småhus 3)	Kostn/ invånare 4)	Antal/1000 invånare 5)
Upplands Väsby	41 816	33	0,35	129,5	12,6
Vallentuna	31 969	32	0,67	63,8	3,5
Österåker	41 180	34	0,74	110,8	8,1
Värmdö	40 541	29	0,72	88,8	6,7
Järfälla	70 701	42	0,39	81,8	9,3
Ekerö	26 698	32	0,87	80,5	3,6
Huddinge	104 185	29	0,46	43,8	5,2
Botkyrka	88 901	27	0,37	77,3	8,8
Salem	16 140	35	0,58	151,8	6,3
Haninge	82 407	28	0,43	114,4	9,5
Tyresö	45 390	37	0,51	64,2	5,3
Upplands-Bro	25 287	30	0,45	87,2	7,6
Nykvarn	9 815	26	0,75	37,2	4,8
Täby	67 334	48	0,53	70,3	6,4
Danderyd	32 295	62	0,56	140,7	14,4
Sollentuna	69 325	38	0,48	77,4	9,1
Stockholm	911 989	40	0,10	96,4	7,5
Södertälje	92 235	38	0,32	61,5	7,6
Nacka	96 217	36	0,40	91,7	6,7
Sundbyberg	44 090	34	0,06	92,9	7,2
Solna	74 041	45	0,01	108,5	10,3
Lidingö	45 465	61	0,37	123,6	10,0
Vaxholm	11 329	35	0,60	135,3	8,7
Norrtälje	57 568	62	0,61	139,5	11,4
Sigtuna	44 085	32	0,37	100,2	8,6
Nynäshamn	27 041	46	0,48	99,9	10,0
Genomsnitt för länet		38	0,47	95,0	8,0
Genomsnitt för riket		65	0,62	108,0	8,2

1) Antal invånare 2014-12-31.

2) Antal 80 år och äldre per tusen invånare 2014.

3) Andel småhus av det totala beståndet av småhus och flerfamiljshus 2014.

4) Genomsnittlig kostnad per invånare 2014.

5) Antal bidrag per tusen invånare 2014.

Sammanställning och uppföljning av riskbedömningar och åtgärder

Datum	Arb.plats	Chef	SO	Anledning	Förklaring	Kategori	Risk/förbättringsomr.	S	K	Risk	Åtgärd	Klart	Ansvarig	Status	Uppföljning
2017-03-09	Myndighet VoF	Kristian Josefsson, tf.	Nej	Förestående förändring	Bostadsanpassningen avses byta förvaltning, från VoF till sbf 2018	Organisatorisk	Personalneddragning.	2	4	R3	Säkerställa att rätt antal personal finns för att klara uppfiften utan att medborgare och personal drabbas.	2018-01-01	Mottagande chef	Inte startat	2018-01-01
2017-03-09	Myndighet VoF	Kristian Josefsson, tf.	Nej	Förestående förändring	Bostadsanpassningen avses byta förvaltning, från VoF till sbf 2018	Psykosocial	Lokalbyte som kan innebära en försämring. Lokalens beskaffenhet avgör allvarlighetsgraden.	3	3	R3	Diskussion med mottagande i förväg om lämplig lokal.	2018-01-31	Mottagande chef	Inte startat	2018-06-01

REGLEMENTE FÖR VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN

I anslutning till det som sägs i socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, andra författningar som reglerar socialtjänstverksamhet och bestämmelserna om en nämnd i kommunallagen gäller följande för vård- och omsorgsnämnden.

Vård- och omsorgsnämndens verksamhetsområde

§ 1

Vård- och omsorgsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning.

Vård- och omsorgsnämnden svarar för

- handläggning samt utförande av insatser enligt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, med undantag för vuxna personer med psykiska funktionshinder. Nämnden ansvarar dock inte för utförandet av insatsen daglig verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade
- daglig verksamhet/sysselsättning för yngre personer med demenssjukdom
- ledningen av den kommunala hälso- och sjukvården
- *handläggningen av bostadsanpassningsbidrag*
- administration och ekonomi kring kommunens trygghetsboendekoncept

Vård- och omsorgsnämnden ska vidare

- avge yttrande i ärenden som hör till nämndens verksamhetsområde
- följa utvecklingen inom sitt verksamhetsområde och framföra sina synpunkter till berörda myndigheter om nämnden anser det påkallat,

- delta i utvecklingen av kommunens områdesarbete
- kunskaps- och kompetensmässigt stödja kommunstyrelsen i den strategiska utvecklingen i kommunen.

Nämnden ska dessutom i egenskap av personalmyndighet för vård- och omsorgsförvaltningen besluta i personalärenden inom ramen för lag och avtal samt av kommunstyrelsen angivna riktlinjer/policy. Undantag gäller för ärenden där beslutsrätten åvilar kommunstyrelsen. Vidaredelegation från nämnden till tjänsteman ska framgå av en delegationsförteckning. Nämnden ansvarar för att förteckningen hålls aktuell. Arbetsuppgifter inom arbetsmiljöområdet enligt arbetsmiljölag och tillämpliga föreskrifter delegeras till förvaltningschef.

Nämnden beslutar om förändring av sin förvaltningsorganisation.

Nämnden är registeransvarig för de personregister som nämnden för i sin verksamhet.

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande författningar, de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt bestämmelserna i detta reglemente.

Delegering från kommunfullmäktige

§ 2

Vård- och omsorgsnämnden får fastställa avgifter inom sitt verksamhetsområde under förutsättning att frågan om avgiftsuttag är av mindre kommunalekonomisk betydelse och inte av principiell beskaffenhet.

Nämnden ska på det sätt som fullmäktige beslutar rapportera till fullmäktige hur fullmäktiges delegering utnyttjats.

Sammansättning

§ 3

Nämnden består av elva ledamöter och elva ersättare. Mandatperioden är fyra år räknat från den 1 januari året efter det år då val av kommunfullmäktige har ägt rum.

Kommunfullmäktige utser ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande som tjänstgör under den löpande mandatperioden.

Kallelse till sammanträdena

§ 4

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet samt en föredragningslista.

Kallelsen ska på ett lämpligt sätt tillställas varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdesdagen.

Kallelsen bör åtföljas av förslag till beslut och handlingar som ger information om ärendena på föredragningslistan. Tillägg till föredragningslistan ska tillställas ledamöter och ersättare senast tre dagar före sammanträdet. Ett ärende som inte tagits med på föredragningslistan får tas upp till avgörande på sammanträde endast om alla ledamöter är överens om det.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordförande eller vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra det.

Förhinder att delta i ett sammanträde

§ 5

En ledamot som är hindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till nämndens sekreterare.

Ersättarnas tjänstgöring

§ 6

Om en ledamot inte kan delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe.

En ledamot som kommer under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare har trätt in i ledamotens ställe.

Om inte ersättarna väljs proportionellt ska ersättarna tjänstgöra i den turordning som fullmäktige fastställer.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har dock alltid företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna skulle påverkas av detta får en ersättare som kommer under pågående sammanträde träda in i stället för en ersättare längre ner i turordningen. En ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna.

§ 7

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring p g a jäv i ett ärende får åter tjänstgöra, sedan ärendet har handlagts.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde p g a annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra bara om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

Ersättare för ordföranden

§ 8

Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde utser nämnden en annan ledamot att leda sammanträdet. Fram till dess fullgör den till åldern äldsta ledamoten ordförandens uppgifter.

Om ordföranden p g a sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra uppdraget för en längre tid får nämnden utse en annan ledamot att vara ersättare för ordföranden. Ersättaren fullgör ordförandens samtliga uppgifter.

Justering av protokoll

§ 9

Protokollet justeras av ordföranden och minst en ledamot.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet skall justeras omedelbart. Paragrafen bör redovisas skriftligt innan nämnden justerar den.

Reservation - särskilt yttrande, protokollsanteckning

§ 10

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det i form av en skriftlig reservation. Reservationen ska lämnas till nämndens sekreterare före justeringen av protokollet.

En ledamot och en ersättare har rätt att lämna ett särskilt yttrande. Ledamoten/ersättaren ska innan sammanträdet avslutas anmäla att ett yttrande kommer att avges och yttrandet ska lämnas till sekreteraren före protokollsjusteringen. Dessutom har en ledamot och en ersättare rätt att i protokollet få intaget en kort meningyttring (protokollsanteckning).

Ordförandens uppgifter

§ 11

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen och i övriga delar av detta reglemente om ordförandens uppgifter ska nämndens ordförande

- 1 representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter och vid andra liknande tillfällen,
- 2 ansvara för beredningen av de ärenden som nämnden ska behandla och lägga fram förslag till beslut,
- 3 vara tillgänglig för allmänheten i rimlig omfattning,
- 4 bevaka att nämndens uppgifter fullgörs.

Nämndens förvaltning

§ 12

Nämnden biträds av vård- och omsorgsförvaltningen som lyder under nämnden.

Särskilda bestämmelser

§ 13

Nämnden ska samarbeta med de kommunala nämnder och andra myndigheter som är berörda av nämndens verksamhet.

§ 14

Skrivelser från nämnden och andra handlingar som ska skrivas under av företrädare för nämnden undertecknas på det sätt som nämnden bestämmer.

Delgivning med nämnden sker med ordföranden eller med den eller de som nämnden utser.

_____

5**Yttrande över motion- Matlagning i hemmet
(M)(von/2017:103)****Förslag till beslut**

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige ser motionen som besvarad.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna där de föreslår att vård- och omsorgsnämnden ska få i uppdrag att utreda det så kallade Munkedalskonceptet. Munkedalskonceptet innebär att hemtjänsten vid ett biståndsbeslut kan åka ut och laga mat till brukaren i brukarens egna hem.

Redan idag är matlagning i hemmet en insats som är möjlig att få beviljad. Eftersom att insatsen som efterfrågas redan idag är möjlig för våra brukare att få vid ett biståndsbeslut anser vård- och omsorgsförvaltningen att motionen ska ses som besvarad.

Ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motionen Matlagning i hemmet som lämnades in vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-30 av Kia Hjelte (M), Carl Baker (M) och Jimmy Baker (M). Moderaterna har i motionen föreslagit att vård- och omsorgsnämnden ska ges uppdrag att utreda om det så kallade Munkedalskonceptet kan vara en framkomlig väg för Botkyrkas hemtjänsttagare.

Munkedalsprojektet drevs mellan 2012-2013 av Munkedals kommun under en 12 månaders period och innebar att hemtjänsten som biståndsbedömd insats lagade mat i hemmet. Detta projekt utvärderades sedan och utvärde-

2017-05-11

Dnr von/2017:103

ringen visade ett positivt resultat vilket ledde till att man valde att permanenta insatsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

2017-04-26

Dnr von/2017:103

Referens
Sebastian Laser

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Yttrande över Motion- Matlagning i hemmet (M)

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslår att kommunfullmäktige ser motionen som besvarad.

Sammanfattning

Det har inkommit en motion från Moderaterna där de föreslår att vård- och omsorgsnämnden ska få i uppdrag att utreda det så kallade Munkedalskonceptet. Munkedalskonceptet innebär att hemtjänsten vid ett biståndsbeslut kan åka ut och laga mat till brukaren i brukarens egna hem.

Redan idag är matlagning i hemmet en insats som är möjlig att få beviljad. Eftersom att insatsen som efterfrågas redan idag är möjlig för våra brukare att få vid ett biståndsbeslut anser vård- och omsorgsförvaltningen att motionen ska ses som besvarad.

Ärendet

Vård- och omsorgsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över motionen Matlagning i hemmet som lämnades in vid kommunfullmäktiges sammanträde 2017-03-30 av Kia Hjelte (M), Carl Baker (M) och Jimmy Baker (M). Moderaterna har i motionen föreslagit att vård- och omsorgsnämnden ska ges uppdrag att utreda om det så kallade Munkedalskonceptet kan vara en framkomlig väg för Botkyrkas hemtjänsttagare.

Munkedalsprojektet drevs mellan 2012-2013 av Munkedals kommun under en 12 månaders period och innebar att hemtjänsten som biståndsbedömd insats lagade mat i hemmet. Detta projekt utvärderades sedan och utvärderingen visade ett positivt resultat vilket ledde till att man valde att permanenta insatsen.

Vård- och omsorgsförvaltningen har berett ärendet.

2017-04-26

Dnr von/2017:103

Yttrande från Vård- och omsorgsförvaltningen

Brukarna i Botkyrka kan idag bli beviljade en rad olika biståndsinsatser kopplade till mat. Detta kan vara allt ifrån hjälp med inköp av matvaror till distribution av matlådor. Men det finns även möjlighet för brukaren att få lagad mat i hemmet.

Matlagningen i hemmet kan vara att få hjälp med matlagning varje dag men även att få storkök en gång i veckan. Behovet av annan hjälp i samband med måltider kan också ingå i bedömningen, som exempelvis diskning. Biståndsbeslut om tillagad mat i hemmet kan gälla såväl frukost som lunch eller middag.

Eftersom insatsen som efterfrågas redan idag kan ges av hemtjänsten anser vård- och omsorgsförvaltningen att motionen ska ses som besvarad.

Pia Bornevi

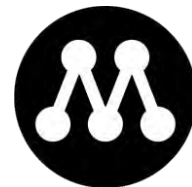
Vård- och omsorgschef

Bilaga

Motion- Matlagning i hemmet (M) KS/2017:192

Expedieras till
Kommunfullmäktige

MOTION

2017-03-30

Kommunfullmäktige

Matlagning i hemmet

I Munkedals kommun har man nu permanentat ett tidigare projekt om matlagning i hemmet för de som har beslut om detta inom hemtjänsten.

När man inte orkar eller kan laga mat själv och man har beslut om att få färdig mat, får man oftast matlådor s.k. matdistribution. Dessa kan se lite olika ut i olika kommuner. Ibland får man frysta matlådor för hela veckan på en gång, ibland får man matlådan för dagen att värma i mikron.

Många av dem som får matdistribution längtar efter ”riktigt hemlagad” mat. Och många som ändå accepterar sin matlåda önskar nog att de fick byta ut den ibland mot riktigt lagad mat.

Munkedals kommun ordnade ett projekt med enbart ”hemlagad mat” och projektet blev mycket uppskattat och föll väl ut till belåtenhet hos hemtjänsttagarna.

Nu är det permanent verksamhet, det kostar inga extra pengar och det tar inte längre tid. Detta blev resultatet av den utvärdering kommunen låtit göra.

Vi föreslår kommunfullmäktige besluta

att ge vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda om detta, Munkedalskonceptet, skulle kunna vara en framkomlig väg även för Botkyrkas hemtjänsttagares del.

Kia Hjelte

Carl Baker

Jimmy Baker

6

**Anmälningssärenden(von/2016:198), von/2016:92,
von/2017:103, von/2017:2, von/2017:43, von/2017:90**

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av ärendena.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige:

KF§ 52 2017-03-30 Svar på motion: inför äldreboendegaranti för personer över 85 år (KD), von /2016:92

KF § 53 2017-03-30 Svar på motion: kriterier för biståndsbedömning för vård- och omsorgsboende, von/2016:198

Kommunstyrelsen

KS § 56 2017-03-06 Svar på revisionsskrivelse: flyktingmottagningen, ks/2016:834

Kommunala pensionärsrådet

Protokoll 2017-04-05

Myndighet

Sammanställning av domar LSS och SoL, januari- mars 2017

Redovisning av ej verkställda beslut, LSS, kvartal 1 2017

Redovisning av ej verkställda beslut, SoL, kvartal 1 2017

Pwc

Revisionsrapporter: *Vård- och omsorgsnämndens ansvarsutövande 2016* och *Uppföljning av tidigare genomförda granskningar* (von 2017:90)

Sveriges kommuner och landsting, SKL

Cirkulär 17:14 Vårpropositionen och vårändringsbudget för år 2017

2017-05-11

Dnr von/2016:198

Förvaltningssamverkan
Protokoll 2017-05-09

2017-04-19

Dnr von/2017:2

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Anmälningssärenden 2017

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av ärendena.

Sammanfattning

Kommunfullmäktige:

KF § 52 2017-03-30 Svar på motion: inför äldreboendegaranti för personer över 85 år (KD), von /2016:92

KF § 53 2017-03-30 Svar på motion: kriterier för biståndsbedömning för vård- och omsorgsboende, von/2016:198

Kommunstyrelsen

KS § 56 2017-03-06 Svar på revisionsskrivelse: flyktingmottagningen, ks/2016:834

Kommunala pensionärsrådet

Protokoll 2017-04-05

Myndighet

Sammanställning av domar LSS och SoL, januari- mars 2017

Redovisning av ej verkställda beslut, LSS, kvartal 1 2017

Redovisning av ej verkställda beslut, SoL, kvartal 1 2017

Pwc

Revisionsrapporter: *Vård- och omsorgsnämndens ansvarsutövande 2016* och *Uppföljning av tidigare genomförda granskningar* (von 2017:90)

Sveriges kommuner och landsting, SKL

Cirkulär 17:14 Vårpropositionen och vårändringsbudget för år 2017

Förvaltningssamverkan

Protokoll 2017-05-09

§ 52

Svar på motion: Kriterier för biståndsbedömning för vård- och omsorgsboende (M) (KS/2016:744)

Beslut

Kommunfullmäktige anser motionen vara besvarad.

Deltar ej i beslut

Samtliga ledamöter för (L) deltar ej i beslutet.

Reservationer

Samtliga ledamöter för (M) och (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden.

Ärendet

Kommunstyrelsen har 2017-03-06 § 48 lämnat ett förslag till beslut.

Kia Hjelte (M), Carl Baker (M) och Jimmy Baker (M) har vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-10-27, § 206 lämnat en motion: Kriterier för biståndsbedömning för vård- och omsorgsboende. Ett ökat antal äldre i kommunen ställer högre krav på både omvårdnad liksom utförare av omvårdnad. Motionärerna anser att Botkyrka kommun idag inte har ett tillräckligt stort antal omvårdnadsplatser och boenden för personer med sådana behov. Konsekvenserna blir köbildning, höga kostnader för kommunen och oroliga människor.

Utöver detta upplever motionärerna att kraven för att få ett positivt biståndsbeslut har "hårdnat", med allt fler avslag. Motionärerna föreslår att vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att omarbete biståndskriterierna i Botkyrka kommun för beslut om bistånd för vård- och omsorgsboende, så att hänsyn tas till och också innefattar, faktisk hög ålder som ett kriterium.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2017-02-20.

2017-03-30

Dnr KS/2016:744

Vård- och omsorgsnämnden har behandlat ärendet 2016-11-22, § 77.

Motivering

Alla som har ett behov av vård- och omsorgsboende ska få den insatsen beviljad. Enligt vård- och omsorgsförvaltningen sker all biståndsbedömning utifrån individuella behov med stöd av kommunens riktlinjer för biståndsbedömning. Kriterierna vid bedömning av en persons behov av en plats på ett vård- och omsorgsboende är: 1) omvårdnadsbehovet ska vara stort och varaktigt över hela dygnet, 2) om inte behov av hjälp nattetid finns, ska det ändå finnas ett stort behov av närhet till personal och 3) egna upplevelser av oro orsakad av ohälsa som påverkar den sökandes förmåga att fungera i ordinärt boende. Vård- och omsorgsförvaltningen uppger att när bedömning av behov av plats på ett vård- och omsorgsboende görs är hög ålder en faktor som handläggaren alltid beaktar i den samlade bedömningen. Hög ålder i sig är dock inget eget kriterium, då hög ålder per automatik inte innebär att det finns ett behov.

Yrkanden

Carl Baker (M), Kia Hjelte (M), Aram El Khoury (KD), Jimmy Baker (M) och Yngve RK Jönsson (M) yrkar bifall till motionen.

Tuva Lund (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag mot bifallsyrkandet och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

Expedieras till:
Vård- och omsorgsnämnden (för kännedom)

§ 53**Svar på motion: Inför äldreboendegaranti för personer över 85 (KD) (KS/2016:345)****Beslut**

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Deltar ej i beslut

Samtliga ledamöter för (L) deltar ej i beslutet.

Ärendet

Kommunstyrelsen har 2017-03-06 § 49 lämnat ett förslag till beslut.

Aram El Khoury (KD), Stefan Dayne (KD) och Yusuf Aydin (KD) har vid kommunfullmäktiges sammanträde 2016-04-28, § 95 lämnat en motion: Inför äldreboendegaranti för personer över 85 år. Motionärerna anser att ett välfärdssamhälle i hög grad kan bedömas utifrån kriterier som respekt, tillvaratagande och omsorg om den äldre generationen, något som måste vara utgångspunkten för Botkyrka kommuns äldreomsorg. Allt fler äldre personer är vitala långt upp i åldrarna. Men med en stigande ålder ökar ohälsan liksom risken för ensamhet, otrygghet och social isolering. En oviss bedömningsprocess med risk för avslag och överklaganden, är en orimlig påfrestning. Motionärerna föreslår att vård- och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda möjligheten att införa en äldreboendegaranti för personer över 85 år.

Kommunledningsförvaltningen redogör för ärendet i en tjänsteskrivelse 2017-02-20.

Vård- och omsorgsnämnden har behandlat ärendet 2016-10-18, § 69.

Motivering

Alla som har behov av vård- och omsorgsboende ska beviljas den insatsen. Vård- och omsorgsförvaltningen uppger att särskilt boende kräver en biståndsbedömning för att kommunen ska kunna ge rätt till boende. Att till-

2017-03-30

Dnr KS/2016:345

handahålla insatser med krav på biståndsbedömning, utan att genomföra en utredning, strider mot bestämmelserna i kommunallagen och gällande rättspraxis. Vård- och omsorgsförvaltningens bedömning är att en viss ålder inte är tillräckligt för att ta bort kravet på behovsprövning. Detta gör att det inte är förenligt med gällande lagstiftning att undanta personer från detta krav. Det finns också risk för att förslaget bryter mot likställighetsprincipen, vilken slår fast att det inte är tillåtet för kommuner att särbehandla kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar utan saklig grund i speciallag. I detta fall finns det inte något stöd för detta i någon speciallag.

Yrkanden

Tuva Lund (S) och Berit Larsson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktiges ordförande ställer kommunstyrelsens förslag under proposition och finner att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag.

_____

Expedieras till:

Vård- och omsorgsnämnden (för kännedom)

§ 56**Svar på revisionskrivelse: Flyktingmottagning
(KS/2016:834)****Beslut**

1. Kommunstyrelsen lämnar socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2017-01-13 som svar på genomförd revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagning.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt samtliga nämnder att i uppdraget från kommunfullmäktige 2016-11-24, § 209 Mål och budget 2017 med plan 2018-2020, avseende rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag, även beakta fungerande rutiner för återsök.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PWC genomfört en granskning avseende ändamålsenlighet i nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet. Revisionsfrågan är att undersöka om nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet fungerar på ett ändamålsenligt sätt. PWC lämnar tre rekommendationer: 1) säkerställ att det finns tydliga mål och strategier avseende flyktingmottagandet som ger vägledning för hela kommunen och för de verksamheter som skapats med fokus på just detta arbete, 2) tydliggör rutiner för handläggning avseende ensamkommande och säkerställ att det finns förutsättningar att utföra arbetet i enlighet med riktlinjer och 3) berörda nämnder bör säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för hantering av återsök. En genomgång av samtliga återsöksprocesser och dokumentation av rutiner skulle öka kunskapen i organisationen och göra återsöksarbetet mindre sårbart. Det bör också övervägas hur samordning av återsöksarbetet skulle kunna se ut för att minska sårbarhet och optimera arbetet.

Socialnämnden har behandlat ärendet 2017-02-21, § 26.

2017-03-06

Dnr KS/2016:834

Yrkande

Mats Einarsson (V) yrkar bifall till ordförandeförslaget.

Särskilt yttrande

Jimmy Baker (M) och Kia Hjelte (M) lämnar ett särskilt yttrande, bilaga.

_____

Expedieras till:
Kommunens revisorer
Samtliga nämnder

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Referens

Susanne Hedlund

Mottagare

Revisionsrapport - Flyktingmottagning

Förslag till beslut

Socialnämndens förslag till kommunstyrelsen:

1. Kommunstyrelsen lämnar socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2017-01-13 som svar på genomförd revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagning.
2. Kommunstyrelsen uppdrar åt samtliga nämnder att i uppdraget från kommunfullmäktige 2016-11-24, § 209 Mål och budget 2017 med plan 2018-2020, avseende rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag, även beakta fungerande rutiner för återsök.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna har PWC genomfört en granskning avseende ändamålsenlighet i nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet. Revisionsfrågan är att undersöka om nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet fungerar på ett ändamålsenligt sätt. PWC lämnar tre rekommendationer: 1) säkerställ att det finns tydliga mål och strategier avseende flyktingmottagandet som ger vägledning för hela kommunen och för de verksamheter som skapats med fokus på just detta arbete, 2) tydliggör rutiner för handläggning avseende ensamkommande och säkerställ att det finns förutsättningar att utföra arbetet i enlighet med riktlinjer och 3) berörda nämnder bör säkerställa att det finns dokumenterade rutiner för hantering av återsök. En genomgång av samtliga återsöksprocesser och dokumentation av rutiner skulle öka kunskapen i organisationen och göra återsöksarbetet mindre sårbart. Det bör också övervägas hur samordning av återsöksarbetet skulle kunna se ut för att minska sårbarhet och optimera arbetet.

Revisorerna önskar kommunstyrelsens syn på granskningsresultatet. Nedan presenteras granskningens förslag till åtgärder, följt av socialförvaltningens kommentar.

Socialförvaltningen

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · Besök Munkhättevägen 45, Tumba · Kontaktcenter 08-530 610 00

Direkt 072-245 87 00 / Sms-072-245 87 00 · E-post susanne.hedlund@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Fax 08-530 616 66 · Webb www.botkyrka.se

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Socialförvaltningens svar på revisionsgranskning av kommunens flyktingmottagande

Kontrollmål som inte är uppfyllda samt förslag till åtgärd

- 1) Kommunala mål och riktlinjer för verksamheten samt följsamheten kring dessa - *PWC bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.*

Socialförvaltningens svar

Kommunen har under 2016 arbetat fram strategi och riktlinjer för flyktingmottagande som beslutades i kommunfullmäktige den 15 december 2016. Syftet med en kommunövergripande strategi för flyktingmottagande är att ge kommunorganisationens verksamheter riktning för dess ansvarsområden. Dokumentet "Riktlinjer för flyktingmottagande i Botkyrka kommun" förtydligar kommunorganisationens uppdrag och genomförande för att lyckas med strategins mål. Strategin gäller hela Botkyrka kommun, inklusive alla nämnder och helägda kommunala bolag. Resultatet av arbetet följs upp årligen. Inför revidering av strategin görs en övergripande sammanställning av resultat samt en behovs- och konsekvensanalys.

- 2) Uppföljning och utvärdering av insatser - *PWC bedömer att målet inte är uppfyllt. Brister i dokumentation i akterna för ensamkommande. Socialnämnden bör vidta åtgärder för att säkerställa att individuella vårdplaner upprättas. Det finns variation i handläggning och dokumentation.*

Socialförvaltningens svar

Det finns rutiner och riktlinjer i kommunen för handläggning av ensamkommande barn. Bristen som uppmärksammas i rapporten är en konsekvens av flyktingsituationen hösten 2015 och efterföljande vår 2016. En orimlig arbetsbelastning och bristande resurser i personaltäthet har lett till att handlägningsarbetet släpat efter. Verksamhetens fokus för 2017 är att arbeta ikapp samt återgå till att arbeta efter befintliga rutiner och riktlinjer. Det kommer alltid att finnas generella vårdplaner initialt vid en placering direkt vid anvisning eftersom det är en helt okänd individ som placeras. Efter sammanställd utredning revideras vårdplanen utifrån individens specifika behov. Problemet har varit att det på grund av arbetsbelastningen inte hunnits sammanställas utredningar inom lagstadgad tid. Vidare sanktionerades handläggning och dokumentation av socialförvaltningens ledning. Det fick komma i andra hand under den period som sektion ensamkommande befann sig i ett krisläge på grund av den stora inströmningen hösten 2015.

2017-01-13

Dnr KS/2016:834

Fokus låg istället på att följa upp och besöka ungdomarna i deras boendemiljö för att säkerställa kvaliteten på vårdplaceringarna.

- 3) Externa överenskommelser/avtal och hantering av ansökningar kring statsbidrag - *PWC bedömer att målet är delvis uppfyllt. Sammanfattningsvis finns kunskaper och arbetsätt som säkerställer återsök men systemet är sårbart då det är avhängigt kunskap hos en specifik individ. Finns dock också osäkerhet i vissa återsöksrutiner samt rutiner som brister.*

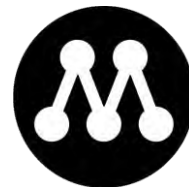
Socialförvaltningens svar

Kommunfullmäktige har i ”Mål och budget 2017 med flerårsplan 2018-2020 givit nämndera i uppdrag att skapa effektiva och dokumenterade rutiner för ansökan av statsbidrag och övriga bidrag. Nämnderna får dessutom i uppdrag att skapa rutiner för att ha ett samlat grepp över alla ansökningar under året. Den dokumenterade rutinen beräknas redovisas till kommunstyrelsen i juni. Detta ska sammantaget bidra till att säkra kommunens arbete med återsök, vi ska söka de kostnader som vi har rätt till, samt minska sårbarheten.

Marie Lundqvist
Socialchef

Susanne Hedlund
Flyktingsamordnare

SÄRSKILT YTTRANDE

Kommunstyrelsen

2017-03-06

Ärende 56 Svar på revisionsskrivelse: Flyktingmottagning (KS/2016:834)

Moderaterna har tidigare anfört att Botkyrka behöver en flyktingpaus. Från att ha hävdat att "Sverige kan ta emot ytterligare 163 000 flyktingar" har Ebba Östlin (S), efter vad vi kunnat läsa i lokaltidningen, kommit ikapp verkligheten och kommit överens med staten om att kommunen ska få ett lägre antal än anvisat under 2017.

PWC konstaterar i revisionsskrivelsen att två av tre mål inte uppfylls och att det tredje bara delvis är uppfyllt. Sammanfattningsvis är deras "*bedömning att nämndernas styrning, genomförande och uppföljning av flyktingmottagandet inte är helt ändamålsenlig*".

Att alla kommuner ska ta sin del av ansvaret för den nationella migrationspolitiken är alltså något som Moderaterna i Botkyrka länge förfäktat och fortfarande står fast vid. I höstas gavs beskedet att kommunerna i Stockholms län ska lösa boende för 8 781 personer under 2017 och 12 250 under 2018. För Botkyrkas del blev antalet fastställt till 201 personer för i år. I februari i år justerades kommuntalet ned till 138. Botkyrka har i ett historiskt perspektiv tagit ett oproportionerligt stort ansvar för den nationella migrationspolitiken och tillsammans med bristen på bostäder innebär det att vi passerar gränsen för vad vi klarar av.

Förra sommaren presenterades förslaget "Ett gemensamt mottagande av nyanlända". Förslaget innebär att alla kommuner tvingas ta emot det antal nyanlända som länsstyrelsen fördelar utifrån statens beslut. Antalet ändras med kort varsel och möjlighet att överklaga beslutet saknas. Tillräcklig hänsyn till Botkyrkas tidigare mottagande, socioekonomiska situation med sjunkande skattekraft och utanförskapsproblematik saknas.

I kombination med att fördelningstalen primärt baseras på kommuners invånarantal och arbetsmarknad, och inte tillgång på bostäder, har bostadsbristen blivit akut. Det faktum att Botkyrka kommun inte har massor av tomma bostäder till sitt förfogande kanske inte spelar någon roll från ett skrivbordsperspektiv, men det spelar en avgörande roll i praktiken. När ett kommunalt är fastställt har vi två månader på oss att ordna med bostäder till ett antal vi inte har möjlighet att påverka. Samtidigt har vi en lång bostadskö och det tar många år från idé till att en bostad står färdig.

Den rödgröna politiken tvingar kommunen till tillfälliga modullösningar, att hyresrätter som frigörs från allmännyttan riskerar att gå till nyanlända i stället för till bostadskön och att kommunen på sikt kan tvingas köpa bostadsrätter. Det är inte rätt användning av skattebetalarnas resurser, ökar spänningarna mellan olika grupper i samhället och stänger ute vanliga medborgare som står i bostadskön.

Ska Botkyrka ha en rimlig chans att klara sitt lagstadgade ansvar behövs fem saker:

1. Bromsa utslussningen från asylboenden till kommunerna.
2. Se omedelbart över vilka lagar och regler som behöver tas bort eller anpassas till snabbare bostadsbyggande.
3. Ge kommunerna möjlighet att påverka fördelningstalen.
4. Se över och avskaffa EBO.
5. Ett nollavtal med Migrationsverket för Botkyrka för de kommande åren.

De ekonomiska underskotten för såväl kommunsektorn som Botkyrka ser enl. bl.a. SKL ut att bli rekordhöga för 2018-2019. Detta samtidigt som vi har en icke-fungerande bostadsmarknad. Detta trots att staten inte betalar sina skulder till kommunerna för kostnaderna för flyktingmottagandet. En skuld som för Botkyrkas del i augusti 2016 uppgick till över 90 miljoner kronor.

Det finns en överhängande risk att en naiv idealism i migrations- och integrationspolitiken på sikt kommer gå ut över våra grundläggande välfärdsåtaganden.

Jimmy Baker
Kia Hjelte

2017-04-05

Plats och tid Alytus , kl 16:00-18.15

Beslutande Tuva Lund (S) , ordförande
Anny Mejdahl (S) Karin Recksén (PRO Tullinge)
Helle Larsson (M) Heleena Jyrkää (PRO Finska)
Eddy Kristiansen (MP) Anders Magnusson (SPF Bot-
kyrka)
Thomas Karlsson (TUP) Ann-Margret Örnberg (SPF
Grödinge)
Jean Pierre Zune (PRO Norra Bot-
kyrka)

Ersättare Siv Persson Trogen (S), Taina Virta (S), Stig Bjernerup (L), Jens
Vollmer (SPF Botkyrka)

Övriga deltagande Jenny Torpman- Fredriksson, Johanna Leijon, Helena Perlow, Ca-
milla Gustafsson, Nadja Santander Jimenez och Ylva Kuylenstierna

Utses att justera Anders Magnusson

Plats och tid för justering Kommunhuset 19 april 2017

Sekreterare _____ Paragrafer 8 - 17
Jenny Torpman- Fredriksson

Ordförande _____
Tuva Lund (S)

Justerare _____
Anders Magnusson

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Nämnd
Kommunala pensionärsrådet
Anslaget den
2017-04-20
Förvaringsplats för protokollet
Vård- och omsorgsförvaltningen
Underskrift
_____

Sammanträdesdatum
2017-04-05
Nedtas den
2017-05-12

2017-04-05

§ 8

Aktuellt från organisationerna

Beslut

Kommunala pensionärsrådet noterar till protokollet att rådet har tagit del av informationen.

Sammanfattning

Jean-Pierre Zune (PRO Norra Botkyrka) informerar om att de startat arbetsgrupper för att vässa profilen för att öka intresset och lyckas värva mer medlemmar. Föreningen jobbar för att få bättre hemsidor och på så sätt nå yngre pensionärer. Föreningen deltar i planering inför äldredagarna som leds av Carina Savborg på kultur- och fritidsförvaltningen.

Heleena Jyrkkä (Finska PRO) informerar om att föreningen planerar för en vårfest i Folkets hus den 19 april. Mors dag är en viktig dag i Finland men firas på annat datum än i Sverige, andra söndagen i maj. Bra att den informationen sprids så firandet ej glöms bort på exempelvis äldreboenden.

Anders Magnusson (SPF Botkyrka) informerar om att han varit på möte om Landstingets ”Kloka listan”. Informationen har försämrats trots att det är så viktigt med bra och tydligt information. SPF engagerar sig i E-hälsa frågan och har en vårfest på gång.

Ann-Margret Örnberg (SPF Grödinge) har haft årsmöte utan att några ändringar gjordes. De har också vårfest på gång och har mycket på gång även fast studiecirkeln i medicinsk yoga tar ett uppehåll.

2017-04-05

§ 9

Allégårdens dagverksamhet

Beslut

Kommunala pensionärsrådet noterar till protokollet att man tagit del av informationen.

Sammanfattning

Johanna Leijon och Helena Perlow, medarbetare på Allégårdens dagverksamhet, informerar om Allégårdens dagverksamhet och deras aktiviteter.

2017-04-05

§ 10

Aktiviteter på Vård- och omsorgsboende

Beslut

Kommunala pensionärsrådet noterar till protokollet att man tagit del av informationen.

Sammanfattning

Camilla Gustafsson, enhetschef Kärsdala vård- och omsorgsboende, informerar om Kärsdala vård- och omsorgsboende och aktiviteter för deras boende.

2017-04-05

§ 11

Projekt hemgångsteam

Beslut

Kommunala pensionärsrådet bordlägger ärendet då föredragshållaren ej hade möjlighet att delta.

2017-04-05

§ 12

Myndighet och biståndshandläggning

Beslut

Kommunala pensionärsrådet noterar till protokollet att man tagit del av informationen.

Sammanfattning

Sektionsledarna Nadja Santander Jimenez och Ylva Kuylenstierna på Myndighet berättade om handläggningsprocessen, utredning och beslut.

2017-04-05

§ 13

Yttrande över remiss- Biblioteksprogram för Botkyrka kommun (von/2017:63)

Beslut

Kommunala pensionärsrådet uppdrar åt presidiet att yttra sig över förslag till biblioteksprogram.

Sammanfattning

Kultur- och fritidsnämnden har skickat förslag till biblioteksprogram för Botkyrka kommun på remiss till bland annat kommunala pensionärsrådet.

Rådets medlemmar föreslås att på sammanträdet 5 april lämna sina synpunkter på remissen samt att uppdra åt presidiet att utifrån rådets synpunkter skriva rådets yttrande.

2017-04-05

§ 14

Samverkansmöte med de kommunala pensionärsråden

Beslut

Kommunala pensionärsrådet beslutar att rådet i Stockholm läns landstings samverkansmöte representantas av ordföranden, Jean-Pierre Zune (PRO Norra Botkyrka), Anders Magnusson (SPF Botkyrka) samt Eddy Kristiansen (MP)

Sammanfattning

Stockholms läns landsting bjuder in till samverkansmöte för de kommunala pensionärsråden två gånger årligen. 2017 års sammanträden är 28 april och 17 november mellan kl 9.00- 12.00. Presidiet föreslår att kommunala pensionärsrådet representeras av tre representanter samt ordföranden. För representanterna utgår sammanträdesarvode efter redovisat sammanträdesprotokoll. Presidiet föreslår att rådet representeras av Jean-Pierre Zune (PRO Norra Botkyrka), Anders Magnusson (SPF Botkyrka) samt Eddy Kristiansen (MP).

2017-04-05

§ 15

Anmälningssärenden (von/2017:8)

Beslut

Kommunala pensionärsrådet noterar till protokollet att man tagit del av följande ärende:

Nestor- Verksamhetsberättelse 2016

Nestor- Verksamhetsplan 2017

2017-04-05

§ 16

Revidering av ärendelistan

Beslut

Kommunala pensionärsrådet godkänner ärendelistan med följande ändringar: punkten *äldreombudsman* läggs till och punkterna *Myndighet och biståndshandläggning* och *Aktiviteter på Vård- och omsorgsboenden* tas bort.

Bjuda in respektive nämndordförande till Kommunala pensionärsrådet

Pensionsfrågor

Svensk standard SIS

Åldrande för personer inom LSSs personkrets

HBTQ-certifiering av vård- och omsorgsboenden

Gode män och förvaltare

Äldrediskriminering

Rätten till tandvårdsstöd

2017-04-05

§ 17

Övriga frågor

Önskemål framfördes om att besöka Allégården när renoveringen är klar.

2017-04-07

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Sammanställning domar gällande LSS.****Från januari till mars år 2017.**

Datum för beslut	Kön	Lagrum	Beslutsfattande instans	Ärende	Beslut	Överklagan till nästa instans
2016-12-29	Man	LSS	Kammarrätten	Prövningstillstånd	Meddelar inte prövningstillstånd	Nej
2016-12-30	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Avlösarservice	Avslag	Nej
2017-01-02	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Ledsagarservice	Avslag	Nej
2017-01-11	Kvinna	LSS	Kammarrätten	Prövningstillstånd	Meddelar prövningstillstånd	Ja
2017-01-17	Man	LSS	Kammarrätten	Prövningstillstånd	Meddelar inte prövningstillstånd	Nej
2017-01-18	Kvinna	LSS	Högsta Förvaltningsdomstolen	Prövningstillstånd	Meddelar inte prövningstillstånd	Nej
2017-01-25	Kvinna	LSS	Förvaltningsrätten	Personlig assistans	Avslag enkel -och dubbelassistans. Bifall personlig assistans.	Nej
2017-01-31	Man	LSS	Högsta Förvaltningsdomstolen	Prövningstillstånd	Meddelar inte prövningstillstånd	Nej
2017-02-15	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Personlig assistans	Bifall	Nej
2017-02-17	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Korttidsvistelse	Avslag	Nej
2017-02-23	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Personlig assistans	Delvis bifall	Nej
2017-03-02	Man	LSS	Kammarrätten	Personlig assistans	Avslag	Nej
2017-03-03	Kvinna	LSS	Kammarrätten	Prövningstillstånd	Meddelar inte prövningstillstånd	Nej
2017-03-07	Kvinna	LSS	Kammarrätten	Personlig assistans	Bifall	Ja
2017-03-30	Man	LSS	Förvaltningsrätten	Ledsagarservice	Avslag	Nej

2017-04-07

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Sammanställning domar gällande Socialtjänstlagen.
Från januari till mars år 2017**

Datum för beslut	Kön	Lagrum	Beslutsfattande instans	Ärende	Beslut	Överklagan till nästa instans
2016-12-28	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Avslag	Nej
2016-12-29	Man	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Avslag	Nej
2017-01-03	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Avslag	Nej
2017-02-10	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Korttidsboende	Avskriver målet	Nej
2017-02-23	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Avslag	Nej
2017-03-13	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Avskriver målet	Nej
2017-03-15	Man	SOL	Förvaltningsrätten	Växelvård	Bifall	Ja
2017-03-27	Man	SOL	Förvaltningsrätten	Särskilt boende	Bifall	Nej
2017-03-28	Kvinna	SOL	Förvaltningsrätten	Korttidsboende	Avslag	Nej

2017-04-13

Referens
Ylva Kuylenstierna

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Redovisning av ej verkställda gynnande beslut och avbrott i verkställighet av gynnande beslut enligt 9 § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Redovisningen gäller första kvartalet 2017

Sammanfattning

Sju beslut gällande bostad med särskild service för vuxna, tre beslut gällande bostad med särskild service för barn och unga, tre beslut gällande biträde av kontaktperson, tre beslut om korttidsvistelse utanför det egna hemmet, tre beslut om daglig verksamhet samt 4 beslut om ledsagarservice har rapporterats ej verkställda till Inspektionen för vård och omsorg, IVO. Vidare har avbrott i verkställighet rapporterats gällande två beslut om biträde av kontaktperson och ett beslut om daglig verksamhet.

Totalt har 23 beslut enligt 9 § LSS rapporterats ej verkställda och 4 avbrott i verkställigheten till IVO tredje kvartalet 2016.

Bakgrund

Kommunen har rapporteringsskyldighet enligt 28 f–g §§ LSS att till inspektionen för vård- och omsorg, IVO, och till kommunens revisorer lämna uppgifter om alla gynnande beslut enligt 9 § LSS som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. Skyldigheten gäller även för gynnande beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut anges tidpunkt för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt uppge skälen till dröjsmålet. Rapporteringen ska ske på individnivå.

Se bifogad sammanställning.

Vård- och omsorgschef
Pia Bornevi

2017-03-13

Sammanställning av rapporterade gynnande beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, som inte verkställts inom 3 månader. Samt gynnande beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

Gynnande beslut som inte verkställts inom tre månader				
INSATS OCH LAGRUM SOM BESLUTET GÄLLER	BESLUTSDATUM	TID SOM FÖRFLUTIT FRÅN BESLUTSDAG	Kön	ÖVRIGA KOMMENTARER
Daglig verksamhet enligt § 9 punkt 10 LSS	2016-11-11	4 månader	M	Insatsen avslutad 170404 på den enskildes begäran
Daglig verksamhet enligt § 9 punkt 10 LSS	2016-11-01	4 månader	K	Annat skäl
Daglig verksamhet enligt § 9 punkt 10 LSS	2014-10-17	26 månader	K	Annat skäl
Korttidsvistelse enligt § punkt 6 LSS	2016-07-05	7 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudandet 2016-08-25, 2016-12-06. Insatsen avslutad på vårdnadshavares begäran 2017-02-14
Korttidsvistelse enligt § 9 punkt 6 LSS	2016-06-21	10 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudandet 2017-03-01
Korttidsvistelse enligt § 9 punkt 6 LSS	2016-12-22	4 månader	M	Annat skäl
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2015-11-26	17 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudande 2016-09-22, 2017-01-09
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2016-12-22	4 månader	M	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2015-07-13	17 månader	M	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Ledsagarservice enligt § 9 punkt 3 LSS	2016-02-25	13 månader	M	Annat skäl
Ledsagarservice enligt § 9 punkt 3 LSS	2016-07-06	8 månader	M	Annat skäl, insats avslutad 2017-03-14
Ledsagarservice enligt § 9 punkt 3 LSS	2016-06-28	9 månader	M	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Ledsagarservice enligt § 9 punkt 3 LSS	2016-09-23	6 månader	K	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Bostad med särskild service för vuxna enligt § 9 punkt 9 LSS	2016-05-30	10 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudande 2016-08-25
Bostad med särskild service för vuxna enligt § 9 punkt 9 LSS	2016-10-27	5 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudande 2017-04-04
Bostad med särskild service för vuxna enligt § 9 punkt 9 LSS	2016-05-16	10 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudande 2016-12-01
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna § 9 punkt 9 LSS	2014-06-15	30 månader	K	Har fått plats på en gruppboende i Tullinge. Inflytt planerad till april 2017.
Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna § 9 punkt 9 LSS	2016-04-25	13 månader	K	Annat skäl, specifikt önskemål om boende
Bostad med särskild service för vuxna enligt § 9 punkt 9 LSS	2016-05-30	10 månader	M	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare, verkställd 2017-03-31

2017-04-13

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna enligt § 9 punkt 9 LSS	2016-04-12	12 månader	M	Har erbjudits plats på ett nytt boende i Tullinge. Inflytt planerad i juni 2017
Bostad med särskild service för barn och unga enligt § 9 punkt 8 LSS	2016-10-03	6 månader	M	Resursbrist, saknar ledig bostad
Bostad med särskild service för barn och unga enligt § 9 punkt 8 LSS	2016-10-04	6 månader	M	Resursbrist, saknar ledig bostad
Bostad med särskild service för barn och unga enligt § 9 punkt 8 LSS	2016-12-22	3 månader	M	Annat skäl
Avbrott i verkställighet				
INSATS OCH LAGRUM SOM BESLUTET GÄLLER	DATUM FÖR AVBROTET	TID SOM FÖRFLUTIT FRÅN DATUM FÖR AVBROT	Kön	ÖVRIGA KOMMENTARER
Daglig verksamhet enligt § 9 punkt 10 LSS	2016-04-14	12 månader	M	Insatsen har avbrutits då verksamhetens lokaler behöver byggas om innan insatsen kan återupptas
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2014-05-31	34 månader	M	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2015-10-20	18 månader	K	Resursbrist, saknar lämplig uppdragstagare
Biträde av kontaktperson enligt § 9 punkt 4 LSS	2015-12-25	6 månader	M	Annat skäl

2017-04-12

Referens
Nadja Santander Jimenez
Ylva Kuylenstierna

Mottagare
Vård- och omsorgsnämnden

Redovisning av ej verkställda gynnande beslut och avbrott i verkställighet av gynnande beslut enligt 4 kapitlet 1 § socialtjänstlagen, SoL.

Sammanfattning

Fyra beslut gällande särskilt boende samt ett beslut gällande boendestöd har rapporterats ej verkställda till Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

Totalt har fem beslut enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen rapporterats ej verkställda till IVO första kvartalet 2017.

Bakgrund

Kommunen har rapporteringsskyldighet enligt 16 kapitlet 6 f § SoL att till inspektionen för vård- och omsorg, IVO, och till kommunens revisorer lämna uppgifter om alla gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte verkställts inom tre månader från dagen för beslutet. Skyldigheten gäller även för gynnande beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts. För varje beslut anges tidpunkt för beslutet och vilken typ av insats beslutet gäller samt uppger skälen till dröjsmålet. Rapporteringen ska ske på individnivå.

Se bifogad sammanställning.

Vård- och omsorgschef
Pia Bornevi

2017-04-12

Sammanställning av rapporterade gynnande beslut enligt Socialtjänstlagen SoL, som inte verkställts inom 3 månader. Samt gynnande beslut som inte verkställts på nytt inom tre månader från den dag då verkställigheten avbröts.

RAPPORTEN AVSER KVARTAL 1 2017

Gynnande beslut som inte verkställt inom tre månader				
INSATS OCH LAGRUM SOM BESLUTET GÄLLER	BESLUTS- DATUM	TID SOM FÖRFLUTIT FRÅN BESLUTSDAG	KÖN	ÖVRIGA KOMMENTARER
Permanent boende, Särskilt boende. Kapitel 4 §1 SoL	2016-02-12	14 månader	K	Tackat nej till erbjudande 2016-05-29, 2016-09-09, 2017-01-10
Permanent boende, Särskilt boende. Kapitel 4 §1 SoL	2016-03-02	13 månader	M	Tackat nej till erbjudande 2016-06-16, 2016-09-27, 2017-01-05
Permanent boende, Särskilt boende. Kapitel 4 §1 SoL	2016-11-11	5 månader	M	Har önskemål om specifikt boende.
Permanent boende, Särskilt boende. Kapitel 4 §1 SoL	2016-10-17	6 månader	M	Den enskilde har tackat nej till erbjudande 2017-01-23
Boendestöd enligt Kapitel 4 § 1 SoL	2016-11-22	5 månader	K	Annat skäl

Samtliga facknämnder

Granskning av ansvarsutövande 2016

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen. En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens ansvarsutövande är tillfredställande. Med ansvarsutövning avses nämndens/styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

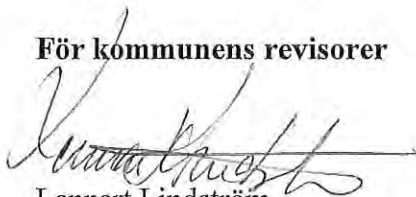
Med anledning av detta har vi tidigare infordrat en grunddokumentation från varje nämnd när det gäller budget, verksamhetsplaner, reglemente, delegationsordning, olika policydokument m m. Inför årets granskning har bl a protokoll, internkontroller, årsredovisningar inhämtats och analyserats.

Vi har fördelat nämndbevakningen mellan oss så att det är två förtroendevalda revisorer som löpande följer varje nämnds arbete, bl a via handlingar och protokoll. Dessa revisorer och representanter från PwC sammanträffar årligen med respektive nämndpresidium och förvaltningsledning. Detta bl a för att diskutera det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet för det gångna året samt statusen på arbetet kring intern kontroll. I år har även kommunstyrelsen ingått i dessa träffar.

Kommunstyrelsens presidium träffas även samfällt i samband med slutrevisionen. I detta sammanhang diskuteras bl a resultatet kring kommunstyrelsens övergripande ansvarsutövning och resultatet av de nämndvisa genomgångarna.

Vi har samfällt beslutat att för kännedom översända bifogat PM, som utgör en summerande dokumentation av vårt sammanträffande med nämndens politiska ledning och förvaltningsledning. De synpunkter som lyfts upp i promemorian förutsätts beaktas av nämnden inför nästa års granskning av ansvarsutövande.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Bengt Ericsson
Vice ordförande

PM

*Vård- och omsorgs-
nämndens ansvars-
utövande 2016*

Botkyrka kommun

*Tobias Björn
Ebba Lind*

Mars 2017

1. *Inledning*

1.1. *Bakgrund*

Kommunens revisorer ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse samt enskilda ledamöter i dessa. För att möjliggöra bedömningar och skapa en tydlig grund för dessa anger kommunallagen att all verksamhet ska granskas årligen.

En viktig del i den årliga granskningen är att bedöma om nämndens eller styrelsens ansvarsutövande är tillfredsställande. Med ansvarsutövning avses nämndens eller styrelsens aktiva åtgärder för att styra, leda, följa upp och kontrollera verksamheten. Ett effektivt ansvarsutövande förutsätter att det finns system och rutiner som stödjer nämnden i dess arbete.

Enligt kommunallagen ska nämnderna var och en inom sitt verksamhetsområde se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten och att kontrollen inom nämnden är tillräcklig.

Mot bakgrund av ovanstående har PwC fått i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att granska ansvarsutövningen inom kommunens nämnder. Resultatet av granskningen har diskuterats vid ett sammanträffande mellan förtroendevalda revisorer samt nämnd- och förvaltningsledning.

1.2. *Genomförande*

Den årliga granskningen av ansvarsutövande har genomförts enligt följande arbetsmodell:

- Insamling av grunddokumentation
- Analys/verifiering av grunddokumentation
- Avstämning/diskussion med nämnd och förvaltningsledning
- Upprättande av PM
- Avstämning och diskussion med kommunstyrelse/kommunledning
- Uppföljning av resultat/underlag kring fördjupande revisionsprojekt

I årets granskning har särskilt fokus lagts på analys och diskussion kring:

- Nämndens årsredovisning
- Lägesrapporter
- Framtidsperspektiv

2. Resultat

2.1. Sammanfattande bedömning

Den sammanfattande bedömningen är att det finns ett strukturerat system för styrning och ledning samt uppföljning och kontroll som omfattar nämndens samlade verksamhetsområde. Nämnvärt är att nämndens prognosarbete både vad gäller ekonomi och verksamhet är ett utvecklingsområde samt att internkontrollplanen kan kompletteras med nämndspecifika internkontrollmoment utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Vår bedömning är ändå att nämnden i allt väsentligt vidtagit åtgärder för att styra, följa upp, kontrollera och rapportera tilldelat uppdrag samt att redovisat resultat till viss del är förenligt med fastställda mål.

2.2. Nämndens årsredovisning

2.2.1. Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar ett budgetunderskott på 3,5 mnkr för 2016, vilket innebär att den av kommunfullmäktige fastställda ramen inte har klarats. En åtgärdsplan för att nå en budget i balans redovisades i samband med delår 1 och löpande redovisning av arbetet kring en ekonomi i balans har vidare delgetts nämnden i samband med tertialrapporter och övrig ekonomisk rapportering.

Utifrån ovanstående bedömer vi att nämndens ansvarsutövande har varit tillfredsställande för 2016, när det gäller hantering av prognostiserade underskott.

Budgetunderskottet för helåret beror framförallt på höga kostnader för externa placeringar och personlig assistans.

2.2.2. Prognossäkerhet

(Mnkr)	Nettobudget	Utfall T 1	Utfall T 2	Utfall 2016	Avvik i %	Prognosfel i T 2 i %
	989,5	-19,4	-15,0	-3,5	0,35	1,16

Den procentuella budgetavvikelsen är 0,35 procent vid årets slut. Det sammantagna prognosfelet i T2 uppgick till 11,5 mnkr motsvarande 1,16 procent. Procentuellt var prognosfelet inte så betydande, vilket dock förklaras av nämndens totala nettobudget. Prognosfelet uppgick till 11,5 mnkr vilket är ett relativt stort prognosfel. Sammantaget bedömer vi att nämndens prognossäkerhet är ett utvecklingsområde.

- Vid uppföljning T1 prognostiserades ett underskott på 12,7 mnkr för verksamheterna, på grund av ökade volymer inom extern personlig assistans och externa placeringar samt evakuering av Allégården. Totalt visar prognosen i beslutsstöd på ett underskott på 19,4 mnkr.

- Vid uppföljning T2 prognostiseras underskottet till 15 mnkr, vilket är 4,4 bättre än vid delår 1. Sammantaget har åtgärder motsvarande 12 mnkr genomförts i enlighet med den handlingsplan som presenterades i samband med uppföljningen T1. Av åtgärderna är det främst en effektivisering av utförarverksamheten med 8,6 mnkr och vakanshållna tjänster och översyn av gruppboheter motsvarande 3,4 mnkr som bidrar till den förbättrade prognosen. Arbetet med åtgärderna fortsätter.

Protokollförd uppföljning av ekonomin har skett i nämnden fem gånger under året, vilket är fler än de obligatoriska och kommunövergripande tertialuppföljningarna. Vid uppföljningarna redovisas helårsprognoser för nämnden. Av reglementet för budgetansvar och attest framgår att det åligger nämnden att *kontinuerligt* hålla sig underrättad om såväl kostnader och intäkter som verksamhetens utveckling. Vi bedömer att ovanstående rapporteringsfrekvens är tillräcklig.

2.2.3. Verksamhetsmässigt resultat

Vid protokollgenomgång kan vi se att uppföljning av måluppfyllelse skett under 2016 i samband med delårsrapporterna. Uppföljningen kan dock utvecklas och kompletteras så att en bedömning om måluppfyllandegraden och prognos för helåret finns för samtliga mål/åtaganden.

Nämnden redovisar i sin årsredovisning bidraget till ettårsplanens kommunövergripande målområden via åtaganden, nämndmål och indikatorer. Detta utifrån den sk trafikklimatmodellen. Nämndens egen utvärdering visar att bidraget till måluppfyllelsen är god inom tre områden och godtagbar inom tre områden. Vid uppföljning i årsredovisning av mätbara mål och indikatorer anges 2016 års och tidigare års utfall. Däremot anges inget måltal eller en redovisning om indikatorerna uppnått målet. Vid nämndträffen framgick att nämnden istället för att på förhand upprätta ett måttsett mål har valt att använda målformuleringen för att påvisa i vilken riktning utvecklingen ska gå. Bedömning av måluppfyllelse görs därför utifrån utvecklingen sedan föregående år.

2.3. Lägesrapporter

2.3.1. Mål- och kvalitetsarbete

I nämndens årsredovisning finns en uppföljning och resultatredovisning av de kommungemensamma målen i ettårsplanen och nämndens åtaganden utifrån dessa. En aggregerad sammanställning av måluppfyllelsen kring dessa mål finns i kommunens samlade årsredovisning.

Vård- och omsorgsnämnden prognostiserade i april ett underskott uppgående till 19,4 mnkr. Mot bakgrund av detta framtog en handlingsplan med åtgärder för att minska det prognostiserade underskottet. Årets sammanlagda budgetavvikelse på -3,5 mnkr påvisar att nämndens åtgärder hade effekt, om än inte tillräckligt för att få en budget i balans. Vi ser positivt på nämndens proaktiva arbete med att vidta åtgärder för att minska underskottet.

Mot bakgrund av genomförd protokollgranskning och innehållet i årsredovisningen gör vi bedömningen att nämnden behöver utveckla redovisningen av de verksamhetsmässiga målen och hur dessa uppnås.

Nämndens systematiska kvalitetsarbete genomförs enligt det system som implementerades i nämnden 2012 som bygger på riktlinjer från socialstyrelsen.

I övrigt hänvisas till kommentarerna i delavsnittet om det verksamhetsmässiga resultatet för 2016.

2.3.2. Intern kontroll

Det är nämnden, som enligt kommunallagen, har det formella ansvaret för den interna kontrollen. De förtroendevalda revisorerna ska årligen bedöma om nämnden har ett fungerande system för intern kontroll.

Nämnden antog i februari 2016 en plan för intern kontroll för 2016. Planen har genomförts och återrapportering har skett till nämnden i februari 2016. Nämnden har beaktat de obligatoriska kontrollmomenten i den kommunövergripande planen för intern kontroll som fastställt av kommunstyrelsen. Nämnd- och förvaltningsspecifika kontroller ingår även i planen, utifrån genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Av totalt 17 områden¹ är fem grönmärkade, åtta gulmärkade och fyra områden är rödmärkade.

2.3.3. Övriga frågor

Under denna rubrik diskuterades betydelsefulla händelser under 2016. Bland annat diskuterades den stora sjukfrånvaron i nämnden som uppgår till 8,4 procent. Nämnden och förvaltningen tror att den nya rehabiliteringsprocessen som tagits fram i kommunen och som underlättas av det nyanskaffade kommunövergripande systemstödet kommer att vara ett bra verktyg för att kunna minska sjukfrånvaron. Vidare diskuterades brukarnöjdheten som minskade under 2016 avseende vård- och omsorgsboenden. Genomförd genomlysning har påvisat att det är tre faktorer som påverkar brukarnöjdheten: bemötande, kontinuitet och omsorgstid. En handlingsplan har upprättats med anledning av det dåliga utfallet av brukarundersökningen 2016.

2.4. Framtidsperspektiv

Under denna punkt har diskussioner förts kring framtiden och fortsatta utmaningar, såsom bland annat:

- Kompetensförsörjning.
- Ökad andel av befolkningen som är äldre än 80 år.
- Förbättrad brukarnöjdhet.
- Betalningsansvarslagen, hemsjukvård 2020.

För ytterligare information kring framtidsperspektivet hänvisas till nämndens omvärldsanalys.

---

¹ Nämnden ansvarar för uppföljning av 11 st. (de sex föreslagna av kommunstyrelsen samt fem nämnd- och förvaltningsspecifika), uppföljning av resterande sex st. har gjorts på kommungemensam nivå.

Revisionsrapport

Uppföljning av tidigare genomförda granskningar

*Jenny Nyholm
Charlotta Franklin*

Mars 2017

Botkyrka kommun

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning	3
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Revisionsfråga och avgränsning	4
1.3. Revisionsmetod	4
2. Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut 6	6
2.1. Sammanfattning av genomförd granskning	6
2.2. Revisorernas rekommendationer	6
2.3. Nämndens/styrelsens yttrande	7
2.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	7
3. Inköp och upphandling	9
3.1. Sammanfattning av genomförd granskning	9
3.2. Revisorernas rekommendationer	9
3.3. Nämndens/styrelsens yttrande	10
3.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	10
4. Sponsringsverksamhet	15
4.1. Sammanfattning av genomförd granskning	15
4.2. Revisorernas rekommendationer	15
4.3. Nämndens/styrelsens yttrande	15
4.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	16
5. Policy och riktlinjer mot mutor och jäv	18
5.1. Sammanfattning av genomförd granskning	18
5.2. Revisorernas rekommendationer	18
5.3. Nämndens/styrelsens yttrande	19
5.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	19
6. Barn i behov av särskilt stöd	21
6.1. Sammanfattning av genomförd granskning	21
6.2. Revisorernas rekommendationer	21
6.3. Nämndens/styrelsens yttrande	21
6.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	22
7. Bostadsanpassningsbidrag	24
7.1. Sammanfattning av genomförd granskning	24
7.2. Revisorernas rekommendationer	24
7.3. Nämndens/styrelsens yttrande	25
7.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder	25

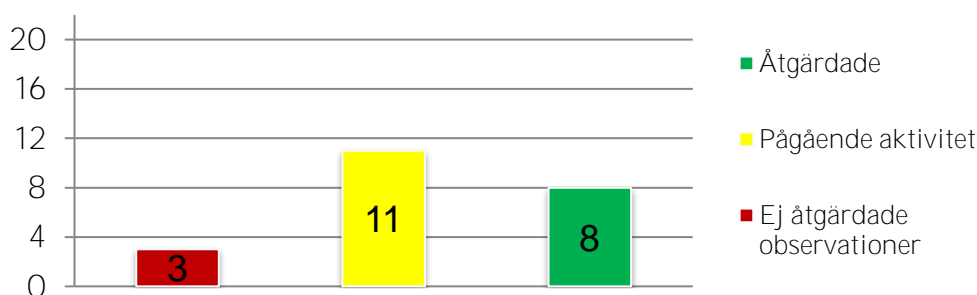
8.	Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	29
8.1.	Sammanfattning av genomförd granskning.....	29
8.2.	Revisorernas rekommendationer	29
8.3.	Nämndens/styrelsens yttrande	30
8.4.	Uppföljning av vidtagna åtgärder	30

Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av Botkyrka kommuns revisorer genomfört en uppföljning av tidigare genomförda granskningar. Granskningen syftar till att besvara följande revisionsfråga/revisionskriterier:

- **Har Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister?**
  - Vad har åtgärdats av våra påpekanden?
  - Vad kvarstår att åtgärda?
  - Finns behov av att träffa ansvarig nämnd/förvaltning?

Genom intervjuer med berörda tjänstemän och genomgång av dokumentation kan PwC konstatera att åtgärder har initierats för att hantera de rekommendationer som lämnades i tidigare genomförda granskningar. Av de totalt 22 rekommendationer som följts upp i granskningen har aktiviteter initierats för elva stycken (50 %) i syfte att åtgärda bristen och åtta stycken (36 %) rekommendationer bedöms vara åtgärdade. För tre stycken (14 %) rekommendationer bedöms tidigare observationer kvarstå (ej åtgärdade). Utfallet redovisas i nedanstående tabell:

Efter genomförd granskning gör PwC därmed den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister. Lägesbeskrivning och omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Botkyrka kommun gör PwC en uppföljning av tidigare genomförda granskningar i kommunen.

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: Planering, genomförande och uppföljning. Den sista delen av revisionsprocessen är viktig för att säkerställa att genomförd revision får önskad effekt, det vill säga att lämnade rekommendationer beaktas.

1.2. Revisionsfråga och avgränsning

Uppföljningen syftar till att följa upp tidigare genomförda granskningar med avseende på nedanstående revisionsfrågor/revisionskriterier:

- ***Har Kommunstyrelsen och nämnderna vidtagit tillräckliga åtgärder för att stärka den interna kontrollen utifrån tidigare identifierade brister?***
  - *Vad har åtgärdats av våra påpekanden?*
  - *Vad kvarstår att åtgärda?*
  - *Finns behov av att träffa ansvarig nämnd/förvaltning?*

Granskningen avgränsas till uppföljning av följande tidigare genomförda granskningar:

- Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut (2014)
- Upphandlings- och inköpsverksamheten (2015)
- Barn i behov av särskilt stöd (2015)
- Policy och riktlinjer mot mutor och jäv (2015)
- Sponsringsverksamhet (2015)
- Bostadsanpassningsbidrag (2015)
- Socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (2015)

Granskningen omfattar Kommunstyrelsen och berörda nämnder.

1.3. Revisionsmetod

Granskningen sker genom matchning av revisionsrapport gentemot det svar/yttrande som styrelsen eller nämnden avlämnat för respektive revisionsrapport. Rekommendationerna som lämnats i genomförda granskningar följs upp genom intervjuer och lägesbeskrivningar av berörda tjänstemän, samt i förekommande fall via genomgång av inhämtade dokument. I förekommande fall sker test av rutiner eller urval av poster för verifiering.

Baserat på resultat graderas respektive rekommendation med en status enligt följande modell:

Rekommendationen har inte åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår risken då åtgärderna ännu inte är på plats.

Åtgärder och aktiviteter för att begränsa risken har implementerats och underlag har granskats, vilket säkerställer operativ effektivitet i kontrollen.

I tidigare genomförda granskningar lämnades totalt 25 rekommendationer, varav 22 har följts upp.

Revisionsrapport	Antal lämnade rekommendationer	Antal uppföljda rekommendationer
Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut	0*	1
Upphandlings- och inköpsverksamheten	6	6
Barn i behov av särskilt stöd	2	2
Policy och riktlinjer mot mutor och jäv	4	4
Sponsringsverksamheten	4	4
Bostadsanpassningsbidrag	5**	4
Socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete	4***	1
Totalt antal rekommendationer	25	22

* Inga direkta rekommendationer lämnades i granskningsrapporten, men en övergripande uppmaning att fortsätta arbetet med boendeplanering inom ramen för den kommunövergripande lokalförslagsprocessen.

** Varav en lämnad rekommendation ej tillämplig

*** Lämnade rekommendationer ej aktuella vid tidpunkt för uppföljning

Rapporten har sakgranskats av berörda tjänstemän.

2. Boendeplanering och särskilda avgifter för ej verkställda beslut

2.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer utförde PwC i februari 2014 en granskning av kommunens boendeplanering och särskilda avgifter (sanktionsavgifter) inom särskilda boenden för äldre och personer med funktionsnedsättning, enligt SoL1 och LSS2. Tidigare uppföljningar inom området har visat att vård- och omsorgsnämnden har drabbats av omfattande sanktionsavgifter på grund av ej verkställda beslut inom SoL och LSS, främst när det gäller särskilda boenden.

Gransknings syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har kommunen en ändamålsenlig planeringsprocess när det gäller särskilda boenden, som säkerställer behovet av platser och att sanktionsavgifter kan undvikas framledes?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömning att kommunens planeringsprocess när det gäller särskilda boenden, som säkerställer behovet av platser och att särskilda avgifter kan undvikas, inte i alla delar fungerade på ett ändamålsenligt sätt. Orsakerna till detta låg till största delen utanför vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde. Vård- och omsorgsnämnden bedömdes ha en ändamålsenlig strategisk planering. Vidare så pågick ett omfattande utvecklingsarbete inom nämndens ansvarsområde.

2.2. Revisorernas rekommendationer

I granskningsrapporten lämnades inga direkta rekommendationer, däremot listades ett antal omständigheter som i arbetet med lokalförsörjningsprocessen bör beaktas:

- Lokalförsörjningsprocessen behöver omfatta inte bara dokumentation kring statistik, prognoser, behovsbedömning, beslutsunderlag och beslut, utan även omfatta själva verkställandet, det vill säga alla åtgärder fram till att boendet är färdigställt och inflyttningsklart. De problem som redovisas i denna granskning gäller brister i åtgärder för att få beslutade boenden verkställda. Genomförandet av beslutat boende kräver lång framförhållning i den fysiska planeringen. Det krävs tidigt signaler om behov av mark, tomter, förvärv av bostadsrätter, anpassningsåtgärder av boenden, projektering m.m. Av intervjuerna framkommer att planeringshorisonten behöver vara 3 till 4 år, vilket innebär att idag ska signaler ges om vilka boenden som ska stå färdiga 2017 till 2019.
- I granskningsrapporten framkommer otydligheter och oklarheter vad gäller ansvarsfördelningen mellan kommunstyrelsen, samhällsbyggnadsnämnden och tekniska nämnden vad gäller anskaffning av verksamhetslokaler. Tekniska

nämnden saknar idag en antagen delegationsordning, vilket enligt av nämnden antagen handlingsplan 2013-11-11 ska åtgärdas.

- Kommunens lokalförsörjning behöver innefatta hela kommunens lokalbestånd, det vill säga kommunkoncernens men också utomstående aktörers fastighetsbestånd. Detta ställer speciella krav på samverkan och informationsutbyte och involverar ett stort antal aktörer.
- Av intervjuerna framkommer behovet av en kompetensmässigt brett sammansatt lokalförsörjningsgrupp. I den bör ingå representanter för respektive verksamhet samt representanter för kommunens fysiska planering, fastighetsverksamhet, ekonomiska planering och upphandling, näringsliv samt representant för processägandet. Implementeringsarbetet och gruppernas sammansättning måste diskuteras ingående för att få genomslag.
- Kommunfullmäktige beslutar om lokalförsörjningsprocessen och processägare är kommunstyrelsen. Processägandet innebär att ansvara för implementering och tillsyn av processens funktion och utveckling.

2.3. Nämndens/styrelsens yttrande

I tillhörande revisionskrivelse anges att revisorerna inte önskar något svar på revisionsrapporten. Av revisionskrivelsen framgår dock revisorerna förutsätter att deras synpunkter beaktas i det fortsatta arbetet med att utveckla boendeplaneringen i kommunen, inom ramen för den kommunövergripande lokalförsörjningsprocessen.

2.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Eftersom inga direkta rekommendationer lämnades i granskningen har en övergripande lägesbeskrivning inhämtats via intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Status februari 2017:

Inom vård- och omsorgsförvaltningen upplever berörda tjänstemän att det strategiska planeringsarbetet fungerar bra och att det finns en god process för planering. Förvaltningen har tagit fram en årlig boendeplan som kontinuerligt uppdateras utifrån nya prognoser. Befolkningsprognoser inhämtas från central förvaltning och analyseras sedan av fastighetstrategen tillsammans med ekonomichef och controller på förvaltningen. Prognoserna visar att antalet äldre och funktionsvarierande ökar samt att de äldre blir äldre, vilket skapar ett ökat behov. Vi har tagit del av Boendeplan 2017-2020 som visar att det finns ett behov av tio nya platser inom vård- och omsorgsboenden, samt sex nya platser inom grupp- och serviceboenden per år. Detta motsvarar ett nytt vård- och omsorgsboende vart femte år och ett nytt grupp- eller serviceboende varje år. Byggnation av två nya vård- och omsorgsboenden i Tumba och ett i Fittja pågår och ett boende är under ombyggnation i Tumba. Två nya gruppboendestäder tillkommer under 2018 och två befintliga gruppboendestäder ersätts med nya gruppboendestäder 2017.

Förvaltningens mål är att inte tvingas köpa externa vårdplatser på grund av platsbrist. Förvaltningen är dock medveten om att externa vårdplatser ibland är nödvändiga utifrån att kommunen inte kan tillgodose alla sorters behov genom kompetens i egen regi. För 2016 visar nämnden ett underskott om 3,5 mnkr. Detta i kombination med ett balanskravsresultat på 2 procent innebär stora sparåtgärder framåt. En åtgärd är försöka få hem de externa placeringarna som går.

Som anges i genomförd granskning är många aspekter utom vård- och omsorgsnämndens ansvarsområden. Förvaltningen är kunder och beställare i frågan om lokalförsörjning och därför beroende av att det finns en fungerande lokalförsörjningsprocess. 2015 tog förvaltningschefen för tekniska förvaltningen fram en helt ny lokalförsörjningsprocess som beslutades i tekniska nämnden och kommunstyrelsen. Vi har inhämtat tjänsteskrivelsen per 2015-05-20. Lokalförsörjningsprocessen är dock inte förankrad i organisationen. De intervjuade upplever inte att beslutad **”lokalresursplan” är en formaliserad lokalförsörjningsprocess, d.v.s. att den tillämpas**, eller att ens grupperna som beskrivs i dokumentet existerar. Enligt vård- och omsorgsförvaltningen är det tekniska förvaltningens ansvar att tillsammans med berörda verksamhetsförvaltningar och kommunledningsförvaltningen ta fram en formaliserad lokalförsörjningsprocess samt att förankra och implementera processen.

Som situationen ser ut vid tidpunkt för uppföljning finns det enligt uppgift inte tillräckliga förutsättningar utifrån att ansvar och roller inte är tydliggjorda. Vård- och omsorgsförvaltningen ser behovet av att en lokalförsörjningsprocess kommer på plats, så att processer, roller och ansvar tydliggörs. Detta för att kunna ägna sig åt sin kärnverksamhet och inte behöva utföra tekniska förvaltningens uppdrag. Fastighetsstrategin inom vård- och omsorg ska vara länken till tekniska förvaltningen utifrån ett strategiskt perspektiv, däremot inte göra tekniska förvaltningens arbete. Vidare framkommer att tekniska inte har kunnat leverera beställda boenden i tid och till rimlig kostnad som vård- och omsorg har beställt. Kostnaderna för ej verkställda beslut (vite) uppgår under 2015 till 1 026 tkr och under 2016 till 134 tkr. En ytterligare faktor är att det inte finns tillräckligt med mark, vilket är exploateringskontorets ansvar. Enligt uppgift har vård- och omsorgsförvaltningen själva fått söka mark. Vidare har vård- och omsorgsförvaltningen lämnat önskemål till tekniska om billigare nyproduktion av vårdlokaler.

Det finns ett nystartat forum för berörda förvaltningar för att diskutera kring frågorna. Hittills har endast ett möte hållits, men enligt uppgift finns en plan för hur dessa möten ska hanteras och att det är tekniska förvaltningen som ska bjuda in till dessa.

Övergripande gradering:

3. Inköp och upphandling

3.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna genomförde PwC i januari 2015 en granskning av upphandlings- och inköpsverksamheten med avseende på om externt och internt regelverk inom området tillämpas, om upphandlade avtal är effektiva och heltäckande, samt i vilken utsträckning avrop sker från dessa. Vidare omfattade granskningen den formella organisationens ändamålsenlighet samt status på informations- och utbildningsfrågor inom området.

Granskningen syftade till att besvara följande övergripande revisionsfråga:

- *Är kommunens upphandlings- och inköpsverksamhet ändamålsenligt organiserad och är den interna kontrollen i verksamheten tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att kommunens upphandlings- och inköpsverksamhet var ändamålsenligt organiserad, men att den interna kontrollen inom den samlade verksamheten inte i alla delar var tillräcklig.

3.2. Revisoreernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Fortsätta diskussionen kring vilka personella resurser som krävs, och även hur dessa ska finansieras, för att säkerställa en tillfredsställande kvalitets-säkring av entreprenadupphandlingar inklusive uppföljning. Detta utifrån historiskt sätt omfattande brister inom detta område och vald organisationsmodell där upphandlingsenheten ansvarar för alla upphandlingar i kommunen över direktupphandlingsgränserna, d.v.s. även entreprenadupphandlingar.
- Överväga vid revidering av kommunstyrelsens reglemente att tydligare betona styrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten.
- Aktualisera kommunstyrelsens delegationsordning när det gäller upphandling utifrån ny organisation fr.o.m. 2015 då tekniska förvaltningen tillskapades, bestående av delar från både kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I detta sammanhang behöver även säkerställas att anmälan av delegationsbeslut inom upphandlingsområdet anmäls till kommunstyrelsen, enligt gällande delegationsordning.
- Komplettera anvisningarna för ettårs- och flerårsplanen med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under perioden.

- Säkerställ att kommunstyrelsen formellt fastställer projektdirektiv för införandet av nytt ekonomi- och affärssystem inklusive digitala beställningsrutiner och även löpande följer projektet. Detta mot bakgrund av att tidigare projekt kring digitalt beställningssystem av olika skäl *"rann ut i sanden"* samt brister som tidigare konstaterats kring införandet av HRM-systemet.
- Överväg, inom ramen för införandet av ovanstående system, att framledes begränsa antalet beställningsberättigande som sedan utbildas till certifierade beställare. Ett sådant system ökar avtalstroheten samt i större utsträckning säkerställer att *"rätt produkter"* köps från upphandlade leverantörer, vilket i förlängningen även bedöms kunna ge ekonomiska besparingar.

3.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar på revisionsrapporten 2015-04-07, Dnr KS/2015:121.

Kommunstyrelsen gav även kommunledningsförvaltningen i uppdrag att åtgärda följande:

- ✓ Att i revideringen av upphandlings- och inköspolicyn återkomma med förslag på hur en lokal organisation på förvaltningarna kan se ut. Utarbeta regler och rutiner avseende direktupphandlingar, uppföljning och innehållsmässiga krav på avtal och uppföljning av dessa.
- ✓ Att se över hur ett utökat arbete för kvalitetssäkring av entreprenadupphandlingar ska finansieras. Uppdraget ska vara klart senast i november 2015.
- ✓ Att tydliggöra och komplettera anvisningar för ett-årsplan och framåtsikter med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under planeringsperioden. Uppdraget ska vara klart senast i november 2015.

3.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen, samt de uppdrag som Kommunstyrelsen gav kommunledningsförvaltningen, har följts upp via intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Fortsätta diskussionen kring vilka personella resurser som krävs, och även hur dessa ska finansieras, för att säkerställa en tillfredsställande kvalitetssäkring av entreprenadupphandlingar inklusive uppföljning.

Status februari 2017:

Upphandlingsenheten har sedan genomförd granskning till viss del styrt upp entreprenadupphandlingar. Enheten har fått utökad budget och utökat resurserna med en entreprenadupphandlare. Totalt har den centrala upphandlingsenheten nu tre entreprenadupphandlare. Projekteringsanvisningar samt övriga föreskrifter såsom

ritningar, mängdförteckningar, rambeskrivningar och kravspecifikationer ansvarar dock förvaltningarna. Beträffande AF-delen finns en framtagen mall, i vilken endast entreprenadupphandlarna eller upphandlingschefen kan göra ändringar i. Tidigare kunde ändringar i denna del göras ute på förvaltningarna. Ovanstående har inte rapporterats till kommunstyrelsen utan har skett genom verkställighet.

Gradering:

Rekommendation: Överväg vid revidering av kommunstyrelsens reglemente att tydligare betona styrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten.

Status februari 2017:

Kommunstyrelsens övergripande ledning och samordningsansvar för upphandlingsverksamheten har tydliggjorts i förslaget till den reviderade policyn. Enligt förslaget till ny upphandlings- och inköspolicy, som vi har tagit del av, anges att **”Kommunstyrelsen har inom ramen för sitt reglemente ansvar för att övervaka upphandlingsverksamheten i kommunen.”** Vi har även tagit del av kommunledningsförvaltningens verkställighetsförteckning.

Vidare framkommer under intervju att respektive nämnd behöver säkerställa att det finns en delegation som säkerställer anskaffningsbehörighet. Upphandlingsenheten vill ha delegationsbeslut för tilldelning. Detta gäller inte enbart anskaffning och upphandling, utan alla typer av ansvar ska kunna härledas till delegationsordning.

Gradering:

Rekommendation: Aktualisera kommunstyrelsens delegationsordning när det gäller upphandling utifrån ny organisation fr.o.m. 2015 då tekniska förvaltningen tillskapades, bestående av delar från både kommunledningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. I detta sammanhang behöver även säkerställas att anmälan av delegationsbeslut inom upphandlingsområdet anmäls till kommunstyrelsen, enligt gällande delegationsordning.

Status februari 2017:

Kommunstyrelsens delegationsordning har reviderats sedan genomförd granskning. Vi har tagit del av den senaste delegationsordningen som gäller från och med 2016-01-01.

Det finns en rutin för redovisning och rapportering av fattade delegationsbeslut till kommunstyrelsen. Inför varje sammanträde får upphandlingschefen en påminnelse digitalt om att skicka in redovisning till nämndsekreteraren. Hanteringen kräver manuell handpåläggning, vilket har gjort att rapportering inte sker vid varje sam-

manträde, utan mer samlat ett antal gånger per år. Vid tidpunkt för uppföljning pågår rekrytering av en avtalscontroller. Rapportering till kommunstyrelsen kommer att ingå i avtalscontrollerns uppdrag.

Gradering:

Rekommendation: Komplettera anvisningarna för ettårs- och flerårsplanen med krav kring att även redovisa upphandlingsbehovet under perioden.

Status februari 2017:

I förslaget till den nya upphandlings- och inköspolicyn finns ett krav avseende att uppge upphandlingsbehov för tre år framåt. Både förvaltningschef och verksamhetsansvarig ansvarar för att planera förvaltningens/verksamhetens behov av anskaffning av varor, tjänster och entreprenader på tre års sikt.

Gradering:

Rekommendation: Säkerställ att kommunstyrelsen formellt fastställer projektdirektiv för införandet av nytt ekonomi- och affärssystem inklusive digitala beställningsrutiner och även löpande följer projektet.

Status februari 2017:

Sedan genomförd granskning har upphandlingsenheten arbetat med frågan, men vid tidpunkt för uppföljning så finns det ännu inget digitalt inköpssystem. Tanken är, i likhet med tidpunkt för genomförd granskning 2015, att de ska använda de inköpsmoduler som finns inom ramen för nuvarande ekonomisystem.

I kommunens mål och budget för 2017 har fullmäktige lämnat följande uppdrag: *Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom de möjligheter som ges i nuvarande avtal med leverantören av ekonomisystem utreda konsekvenserna av att anskaffa en modul för inköp och beställningar till år 2018. Utredningen ska omfatta möjliga kostnadseffektiviseringar, behov av förändrade arbetssätt samt investeringsbehov och driftkostnadskonsekvenser. Redovisning ska lämnas till kommunstyrelsen den 2 maj 2017.”*

Botkyrka kommun ska under 2018 påbörja arbetet med att införa ett nytt affärssystem, som förväntas vara i drift 2020. I samband med detta kommer de att krävställa en inköpsmodul på ett sätt som inte varit möjligt tidigare.

Gradering:

Rekommendation: Överväg, inom ramen för införandet av ovanstående system, att framledes begränsa antalet beställningsberättigande som sedan utbildas till certifierade beställare.

Status februari 2017:

Antalet beställningsberättigade har inte begränsats sedan genomförd granskning. Utbildning har i viss mån skett för de personer som verksamheten har kommit i kontakt med. Däremot har utbildning i syfte att certifiera beställare inte genomförts. Orsaken till detta förklaras med att det inte bedömts som en prioriterad aktivitet utifrån rådande tidsbrist. Upphandlingsverksamheten har fokuserat på att arbeta med upphandlingar.

Vid intervju framkommer att upphandlingschefen upplever att det finns en risk att anställda inte alltid är införstådda med vad det innebär att göra inköp för kommunens räkning och därmed faktiskt hantera kommunens pengar. Upphandlingschefen håller utbildning för alla nya chefer, men anser att utbildningen borde vara obligatoriskt för alla medarbetare i kommunen. Upphandlingschefen poängterar att alla anställda är delaktiga och behöver därmed ha och få den kompetensen. Frågan har lyfts med HR för att eventuellt få till en ändring.

Gradering:

Övriga noteringar:

Upphandlings- och inköspolicyn har inte reviderats sedan genomförd granskning, men ett nytt förslag på förändrad policy är framtagen och ska upp på Kommunstyrelsens beredning i mars 2017. Den förändrade policyn är ett resultat av förändringar i lagstiftning, samt utifrån revisionsrapporter och genomförd internkontroll. Orsaken till varför revidering inte genomförts tidigare beror på att det inför årsskiftet 2015/2016 trädde i kraft lagförändringar. Istället för att ta upp ärendet två gånger valde förvaltningen att invänta lagändringarna. Förslaget till den nya policyn består av tre delar: Policy, Tillämpningsanvisningar och Riktlinjer. Vi har inhämtat framtagna dokument.

I systemverktyget finns en mallstruktur för avtal som används i upphandlingskedjet. Mallstrukturen är avstämd med extern part vad gäller de juridiska delarna. De avtal som tas fram på förvaltningarna eller som avser direktupphandlingar följer däremot inte samma mall. Enligt uppgift har det varit svårt att få in den här strukturen hos förvaltningarna, förutom inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Ovanstående är inte förankrat med politiken.

Årligen sker uppföljning av inköpsvolymen. Däremot sker ingen helhetsuppföljning av avtal, utan avtalsuppföljning görs endast på lägre nivå. Årligen rapporteras även uppföljning av internkontrollplaner för kommunstyrelsen. Detta görs utifrån nämndernas uppföljning i form av en sammanställning. Under 2016 fanns tre

kontrollmål med bäring på upphandling. Vi har inhämtat nämndernas/förvaltningarnas egna uppföljningar av intern kontroll. Upphandlingsenheten arbetar vid tidpunkt för granskning med den sammanfattande och övergripande analysen.

Enligt uppgift vänder sig allt fler till upphandlingsenheten för hjälp med direktupphandlingar. Under 2017 ska alla förvaltningar använda det systemverktyg som finns för direktupphandling. Ett antal förvaltningar har agerat piloter för projektet.

4. Sponsringsverksamhet

4.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i maj 2015 en granskning av sponsringsverksamheten.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Finns koncernövergripande och ändamålsenliga regler för sponsring samt är följsamheten till dessa tillfredsställande, d.v.s. är styrning och uppföljning inom området tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att det fanns koncernövergripande och ändamålsenliga regler för sponsring, via den av kommunfullmäktige fastställda policyn. När det gällde följsamheten till sponsringspolicyn bedömdes den i huvudsak vara tillfredsställande, även om vissa mindre avvikelser konstaterades. Utifrån detta bedömdes styrning och uppföljning inom området vara tillräcklig, förutom inom området ägarstyrning.

4.2. Revisorernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Utveckla policyn när det gäller beskrivningen av hur nyttan och effekterna av sponsringen mäts samt hur elitidrott bedöms i relation till breddidrott.
- Harmonisera beslutsnivån för sponsringsavtal mellan policy och delegationsordning samt tillse att fattade delegationsbeslut kring sponsring återrapporteras till kommunstyrelsen.
- Säkerställ att policyn för sponsring expedieras till de kommunala bolagen, vilket lämpligtvis sker efter att den aktualiserade revideringen av policyn genomförts.
- Upprätta en avbetalningsplan med Balrog IF för att reglera föreningens skuld till kommunen. Detta är primärt inte en fråga som ligger inom ramen för granskningen av sponsringsverksamheten, men som bedöms vara viktig att åtgärda ur ett likställighetsperspektiv.

4.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som sitt svar på revisionsrapporten 2016-04-11, Dnr KS2015:471.

Kommunstyrelsen instämde i revisionens förbättringspunkter och angav att de kommer att se över policyn och genomföra alla förbättringspunkter. Vidare angav Kommunstyrelsen att det vid dåvarande tidpunkt pågick diskussioner med Balrog

IF om att komma överens om förutsättningarna för en avbetalningsplan och att nästa steg är att upprätta en sådan.

4.4. **Uppföljning av vidtagna åtgärder**

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörda tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Utveckla policyn när det gäller beskrivningen av hur nyttan och effekterna av sponsringen mäts samt hur elitidrott bedöms i relation till bredidrott.

Status februari 2017:

Efter genomförd revision fick kommunledningsförvaltningen i uppdrag att göra en grundlig utvärdering av sponsringsverksamheten, i syftet att se över om verksamheten *”ger den effekt vi är ute efter?”*. Utredningen genomfördes av en extern utvärderare (Intellecta). Efter genomförd utvärdering konstaterades att kommunens sponsringsverksamhet inte ger den effekt som önskas och ett antal vägval för framtiden identifierades. Vi har tagit del av genomförd utvärdering.

Utvärderingsrapporten har kommunicerats med politiken, som ska göra ett ställningstagande avseende vilken väg kommunen ska välja i frågan. Sponsringspolicyn har av denna anledning inte reviderats. Efter att politiken fattat beslut så kommer policyn att skrivas om. Det finns ingen fastställd tidplan, men förhoppningen är det kommer ett besked under våren 2017.

Gradering:

Rekommendation: Harmonisera beslutsnivån för sponsringsavtal mellan policy och delegationsordning samt tillse att fattade delegationsbeslut kring sponsring återrapporteras till kommunstyrelsen.

Status februari 2017:

Efter genomförd revision fick kommunledningskontoret i uppdrag att utvärdera sponsringsverksamheten överhuvudtaget, i syftet att se över om den *”ger den effekt vi är ute efter?”*. Utredningen genomfördes av en extern utvärderare (Intellecta). Efter genomförd utvärdering konstaterades att kommunens sponsringsverksamhet inte ger den effekt som önskas. Vi har tagit del av genomförd utvärdering.

Utvärderingsrapporten har kommunicerats med politiken som ska göra ett ställningstagande avseende vilken väg kommunen ska välja i frågan. Delegationsordningen har av denna anledning inte reviderats. Efter att politiken fattat beslut så kommer delegationsordningen att revideras. Det finns ingen fastställd tidplan, men förhoppningen är det kommer ett besked under våren 2017.

I nuläget har kommunikationschefen delegation att fatta beslut. Alla ärenden går upp som ett anmälningsärende till kommunstyrelsen för att minimera risken att något ska ses som ett politiskt influerat beslut.

Gradering:

Rekommendation: Säkerställ att policyn för sponsring expedieras till de kommunala bolagen, vilket lämpligtvis sker efter att den aktualiserade revideringen av policyn genomförts.

Status februari 2017:

Efter genomförd granskning skickades sponsringspolicyn ut till alla kommunala bolag i sin nuvarande form.

Gradering:

Rekommendation: Upprätta en avbetalningsplan med Balrog IF för att reglera föreningens skuld till kommunen. Detta är inte primärt en fråga som ligger inom ramen för granskningen av sponsringsverksamheten, men som bedöms vara viktig att åtgärda ur ett likställighetsperspektiv.

Status februari 2017:

Kommunens fordran mot Balrog IF uppgår till 331 902 kronor, varav 218 620 kronor är definierat som ett lån från 2006. Det är den centrala ekonomienheten som har ansvar för detta och enligt uppgift har ekonomichefen tillsatt en arbetsgrupp som arbetar med att ta fram en avbetalningsplan för föreningen.

Även föreningen IFK Tumba har en skuld hos kommunen. Det finns en upprättad betalningsplan som innebär amortering om 3000 kr per månad. Per 2015-11-20 uppgick föreningens kapitalskuld till 245 553 kronor.

Gradering:

Övriga noteringar:

Sedan genomförd granskning har kommunledningsförvaltningen inte haft någon ny ansökningsomgång. Under 2016 förlängdes befintliga avtal, men inga nya avtal tecknades. Detta till följd av den utvärderingsutredning som pågått.

5. Policy och riktlinjer mot mutor och jäv

5.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i maj 2015 en granskning kring policy och riktlinjer mot mutor och jäv.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har kommunen aktuella och ändamålsenliga styrande och stödjande dokument mot mutor och jäv samt är dessa implementerade och väl förankrade i organisationen?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att kommunen hade aktuella och ändamålsenliga styrande och stödjande dokument mot mutor och jäv. Däremot bedömdes att dessa inte var tillräckligt implementerade och därför inte kunde anses vara väl förankrade i organisationen.

5.2. Revisorernas rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnades följande rekommendationer:

- Säkerställa att expedierat regelverk mot mutor och jäv även delges samtliga styrelser i kommunens helägda bolag, i form av ett informations- eller anmälningsärende. Detta eftersom styrelsen i dessa organ har ett ansvar för att regelverket är känt och även följs i dessa organisationer.
- Utarbeta en kommunikationsplan för genomförande av regelverket mot mutor och jäv, som sedan delges kommunstyrelsen som ett led redovisningen av tidigare lämnat uppdrag. Detta för att säkerställa att detta väsentliga regelverk genomsyrar ett fortlöpande värdegrundsarbete på alla nivåer i organisationen.
- Komplettera den kommunövergripande checklisten för introduktion av nya medarbetare med en punkt kring mutor och jäv, så att denna information blir obligatorisk på samma sätt som den kring bisysslor.
- Utarbeta ett informations- och utbildningsmaterial centralt i kommunen som stöd för implementeringen lokalt av fastställt regelverk mot mutor och jäv. Detta sker lämpligen inom ramen för utarbetandet av kommunikationsplanen för genomförandet.

5.3. *Nämndens/styrelsens yttrande*

Kommunstyrelsen lämnade kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten 2016-02-29, Dnr KS/2015:469.

Kommunledningsförvaltningen angav i sitt svar att de stödjer revisorernas rekommendationer och redogjorde för vidtagna åtgärder samt åtgärder framåt.

5.4. *Uppföljning av vidtagna åtgärder*

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörd tjänsteman samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Säkerställ att expedierat regelverk mot mutor och jäv även delges samtliga styrelser i kommunens helägda bolag, i form av ett informations- eller anmälningsärende.

Status februari 2017:

Sedan genomförd granskning har regelverket mot mutor och jäv tagits upp som ett protokollfört anmälningsärende i Utbildningsnämnden och Vård- och omsorgsnämnden. I Miljö och hälsoskyddsnämnden har dåvarande kommunjurist vid två sammanträden informerat om regelverket och i samband med det skickat ut handlingarna. Vidare har regelverket tagits upp på styrelsesammanträden våren 2016 för de helägda kommunala bolagen Botkyrka Stadsnät AB, Upplev Botkyrka AB och Hågelbyparken AB.

Vi har inhämtat protokoll som styrker att berörda nämnder och styrelser tagit del av informationen i form av anmälningsärenden.

Gradering:

Rekommendation: Utarbeta en kommunikationsplan för genomförande av regelverket mot mutor och jäv, som sedan delges kommunstyrelsen som ett led redovisningen av tidigare lämnat uppdrag.

Status februari 2017:

Inom Botkyrka kommun pågår en kartläggning och en sammanhållen översyn av samtliga styrdokument i kommunen. I översynen ingår att se över riktlinjerna mot mutor och jäv. Ändringar/revidering har inte gjorts sedan riktlinjerna togs fram 2014. Om ändringar görs tas en ny kommunikationsplan fram.

Arbetet med att ta fram en förteckning samt tillgängliggöra alla styrdokument på intranätet ska vara klart under våren 2017. I samband med att själva översynen sedan är klar kommer även nya kommunikationsplaner tas fram.

Gradering:

Rekommendation: Komplettera den kommunövergripande checklistan för introduktion av nya medarbetare med en punkt kring mutor och jäv, så att denna information blir obligatorisk på samma sätt som den kring bisysslor.

Status februari 2017:

Det pågår ett arbete med att ta fram nya riktlinjer för introduktion av nya medarbetare i Botkyrka kommun. Det finns ingen fastställd tidplan, men arbetet förväntas vara klart under 2017. Checklistan har därmed inte reviderats sedan genomförd granskning. Information om mutor och jäv kommuniceras fortsättningsvis för nya medarbetare under den allmänna punkten om styrdokument.

I samband med lanseringen av det nya intranätet har bland annat den allmänna introduktionsplanen för nyanställda förtydligats. Vid intervju framkommer att det finns en idé om att även ha en webbaserad utbildning för nyanställda.

Kommunstyrelsen har sedan genomförd granskning genomfört introduktionstillfällena för förtroendevalda. Detta har framförallt skett i samband med ny mandatperiod. Utöver det anordnas ett uppsamlingstillfälle per år för att fånga in eventuella nya förtroendevalda.

Gradering:

Rekommendation: Utarbeta ett informations- och utbildningsmaterial centralt i kommunen som stöd för implementeringen lokalt av fastställt regelverk mot mutor och jäv.

Status februari 2017:

Det är kommunjuristen och kanslichefen som informerar om mutor och jäv vid introduktionstillfällena. Det finns ett specifikt utbildningsmaterial framtaget, som innehåller en del avseende jäv. Vi har tagit del av det material som användes vid förtroendemannautbildningen som hölls för alla nya politiker i mars 2015.

Den nya kommunikationsplan som ska tas fram utifrån pågående översyn av kommunens samtliga styrdokument bedöms av kommunledningsförvaltningen bidra till informations- och utbildningssatsning inom området.

Gradering:

6. Barn i behov av särskilt stöd

6.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomförde PwC i februari 2015 en granskning av om utbildningsnämnden genom sin styrning och uppföljning säkerställer att grundskolorna i kommunen arbetar på ett ändamålsenligt sätt med stöd till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfråga:

- *Bedriver utbildningsnämnden verksamheten på ett sådant sätt att den säkerställer att skolorna arbetar enligt gällande regelverk och att alla elever ges likvärdiga förutsättningar gällande särskilt stöd?*

Efter genomförd granskning var den samlade bedömningen att utbildningsnämnden i allt väsentligt bedriver verksamheten på ett sådant sätt att den säkerställer att skolorna arbetar enligt gällande regelverk och att alla elever ges likvärdiga förutsättningar gällande särskilt stöd.

6.2. Revisorernas rekommendationer

Utifrån genomförd granskning för att ytterligare utveckla styrning och uppföljning av verksamheten lämnades följande rekommendationer:

- Granskningen visar att det finns en utvecklingspotential när det gäller säkerställandet av att alla elever ges likvärdiga förutsättningar. I intervjuer lyfts upp att det saknas gemensamma utbildningsinsatser och nätverksträffar för rektorer och speciallärare/pedagoger där erfarenheter och kunskap kan utbytas kring dessa frågor. Vi rekommenderar därför att gemensamma utbildningar och nätverksträffar anordnas.
- I intervjuer framkommer även att det finns vakanser för specialpedagoger på flera av skolorna och att detta kan ge konsekvenser för det särskilda stöd som kan erbjudas elever på dessa skolor. Insatser har gjorts från centralt håll där lärare erbjuds möjlighet att fortbilda sig till specialpedagoger på arbetstid, men denna åtgärd har inte varit tillräcklig. Vi rekommenderar därför nämnden att överväga ytterligare åtgärder för att säkerställa att den specialpedagogiska kompetensen är tillräcklig på samtliga skolor.

6.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Utbildningsnämnden överlämnade förvaltningens tjänsteskrivelse 2015-04-28 som sitt yttrande.

Utbildningsförvaltningen delade revisorernas bild av verksamheten för barn i behov av särskilt stöd i grundskolan. Förvaltningen angav i sitt svar att de kommer att ta vara på revisorernas lämnade förbättringsförslag och arbeta vidare för att utveckla verksamheten.

6.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via dokumentgranskning och intervju med berörd tjänsteman.

Rekommendation: Gemensamma utbildningar och nätverksträffar anordnas för rektorer och speciallärare/pedagoger.

Status februari 2017:

Förvaltningen har en omfattande kurs- och nätverkskalender. Det anordnas gemensamma träffar för ett antal yrkeskategorier, som uppges vara mycket populära. Verksamhetscheferna för grundskola följer anmälningarna och lämnar underlag för verksamhetschefs uppföljning.

Inom ramen för verksamhetsområde grundskola finns verksamhetsstöd grundskola. Rektors kollegiala lärande och utbyte sker i första hand inom ramen för kontinuerliga rektorsträffar, men även inom ramen för verksamhetsstöds program. Programmet är ett omfattande program för pedagogers lärande och nätverkande av olika slag. Det är verksamhetsstöd grundskolan som äger agendan och som kallar till träffarna.

Vi har tagit del av utbildnings- och nätverkskalender för våren 2017.

Gradering:

Rekommendation: Överväga ytterligare åtgärder för att säkerställa att den specialpedagogiska kompetensen är tillräcklig på samtliga skolor.

Status februari 2017:

Brist på specialpedagogisk kompetens upplevs inte vara ett problem idag. En inventering av specialpedagoger och hela elevhälsoteamet gjordes under våren 2016. Inventeringen visade att situationen såg positiv ut. Under hösten 2016 har ingen inventering gjorts, men cheferna inom verksamhetsområde grundskola uppges ha god koll. Vid intervju anges att det finns en skola i kommunen som har svårigheter med att rekrytera, dock inte enbart specialpedagoger utan alla yrkesgrupper.

Inom verksamhetsstöd finns specialpedagoger som kan stötta stödet och säkerställa kompetensen.

Gradering:

Övriga noteringar:

En organisatorisk förändring sedan genomförd granskning är att verksamhetschefen för grundskola inte längre har personalansvar för rektorer. Inom verksamhetsområde grundskola finns numera två biträdande verksamhetschefer. Verksamhetsstöd grundskola har en av de biträdande verksamhetscheferna som närmaste chef. De biträdande verksamhetscheferna har personalansvar för kommunens 23 grundskolerektorer, en chef har en grupp om 11 rektorer och den andra en grupp om 12 rektorer. Verksamhetschefen arbetar väldigt tätt ihop med de biträdande verksamhetscheferna.

7. Bostadsanpassningsbidrag

7.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens revisorer genomförde PwC i september 2015 en granskning av ändamålsenligheten och den interna kontrollen kring bostadsanpassningsbidrag (BAB).

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- *Är organisation, verksamhetssystem och handlägningsrutiner kring BAB ändamålsenliga?*
- *Är den interna kontrollen avseende BAB tillräcklig?*

Efter genomförd granskning var den sammanfattande bedömningen att den organisatoriska placeringen av BAB inom kommunen i huvudsak var ändamålsenlig, utifrån att den var en av de två vanligaste organisationsformerna ur ett nationellt perspektiv. Vidare bedömdes handlägningsrutinerna vara ändamålsenliga utifrån en interkommunal jämförelse. Däremot bedömdes att det verksamhetssystem som används inom BAB-organisationen inte var ändamålsenligt. De omfattande driftstörningarna gjorde att bostadsanpassarna vid tidpunkt för granskning saknade ett fungerande arbetsverktyg, vilket negativt påverkade ärendehandläggningen och möjligheten att ge en godtagbar service ur ett medborgarperspektiv. Detta förhållande bedömdes vara otillfredsställande och berörde även Kontaktcenters personal, som mottagare av felanmälningar kring BAB-installationer.

Sammanfattningsvis bedömdes den interna kontrollen inom BAB-verksamheten vara tillräcklig, förutom inom områdena avtalsreglering, leverantörskontroll samt delegation.

7.2. Revisorernas rekommendationer

För att ytterligare utveckla ändamålsenligheten och den interna kontrollen i verksamheten lämnades följande rekommendationer:

- Ta ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga, utifrån verksamhetens koppling till tillgänglighetsarbetet och bygglovshanteringen, som ansvarsmässigt ligger inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Bostadsanpassningslagstiftningen har vidare en betydligt starkare koppling till PBL, än till SoL och LSS. Oavsett den organisatoriska placeringen av BAB vill vi dock betona vikten av formaliserad samverkan över förvaltningsgränserna.
- Upphandla snarast möjligt ett nytt verksamhetssystem samt tillse under mellanperioden att rådande driftstörningar åtgärdas, exempelvis genom att

begränsa antalet användare inom Kontaktcenter när det gäller mottagande av felanmälan avseende installationer inom BAB-området.

- Se över delegationen kring BAB samt säkerställ att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, anmäls till nämnden mer frekvent än vad som hittills skett. Detta bör beaktas inom ramen för den översyn av nämndens delegationsordning som ska ske under 2015, utifrån synpunkter som lämnats av kommunens chefsjurist. Detta framgår även av Vård- och omsorgsnämndens protokoll 2014-11-18.
- Uppta diskussioner med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inklusive löpande seriositetskontroll. Detta bland annat utifrån aviserade ändringar i bostadsanpassningslagstiftningen som innebär ett nytt system införs med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontaktbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.
- Säkerställ att BAB-verksamheten framledes har en realistisk budget samt tillse att årligen följa upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt säkerställ att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning. I detta sammanhang är det också viktigt att kvalitetssäkra rutinerna för inrapportering i verksamhetssystemet, för att i alla delar säkerställa en rättvisande verksamhetsstatistik, som även är underlag för den nationella statistiken inom området.

7.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Vård- och omsorgsnämnden lämnade vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse som svar på revisionsrapporten 2015-12-14, Dnr VON/2015:124.

I sitt svar angav nämnden att de välkomnar och bemöter de förslag på åtgärder som förvaltningen tagit upp. Vidare så noterades att omflyttning av organisatorisk placering berör flera förvaltningar och beslut måste därmed föregås av att alla berörda förvaltningar och nämnder blir involverade.

7.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen har följts upp via intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Rekommendation: Ta ställning till om nuvarande organisatoriska placering av BAB är den mest ändamålsenliga.

Status februari 2017:

Vård- och omsorgsförvaltningen anser att den organisatoriska placeringen av handläggning av bostadsanpassningsbidrag vore rimligare att tillhöra samhällsbyggnads-

förvaltningen. Bostadsanpassarna har dagligen samarbete med handläggarna för bygglov och enligt dem själva passar de inte in på nuvarande förvaltning.

Ett arbete med organisationsflytt påbörjades under hösten 2016. På grund av chefsbyte så stagnerade arbetet litegrann, men är nu åter i rullning. Förhoppningen är att organisationsflytt ska ske under 2018 alternativt 2019. De intervjuade från vård- och omsorgsförvaltningen ser inga risker eller svagheter med ett byte. Dock har förvaltningen vid tidpunkt för uppföljning ännu inte tagit del av den riskbedömning angående lagrum som ska göras av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Gradering:

Rekommendation: Upphandla snarast möjligt ett nytt verksamhetssystem samt tillse under mellanperioden att rådande driftstörningar åtgärdas.

Status februari 2017:

Efter genomförd granskning gjorde förvaltningen en förstudie om för- och nackdelar med att upphandla en ny leverantör eller använda den befintliga. Förstudien resulterade i att behålla den nuvarande leverantören och bygga på det befintliga verksamhetssystemet med nya moduler. Skillnaden mot det gamla systemet, som är en accessbaserad databas, är att det nya systemet är en webbaserad molntjänst, vilket gör det mer rättssäkert och mindre risk för driftstörningar. Alla avtal är påskrivna och förutsatt att inget oväntat händer sker implementering av det nya systemet om cirka tre veckor.

Utifrån tidigare erfarenheter av leverantören framkommer under intervju att bostadsanpassarna inte har fullt förtroende för leverantören av det nya verksamhetssystemet. Detta utifrån att det har varit problem med BAB-programmet, som leverantören inte kunnat åtgärda. Exempelvis har beslutstexter och beställningar försvunnit, brev från olika ärenden har kopierats in i varandra och ärenden har registrerats med kinesiska tecken.

Problemet med driftstörningar har under mellanperioden lösts genom att begränsa användare genom uppdelning mellan olika inlogg.

Gradering:

Rekommendation: Se över delegationen kring BAB, samt säkerställa att fattade delegationsbeslut, i form av relevanta listor ur verksamhetssystemet, anmäls till nämnden mer frekvent än vad som hittills skett.

Status februari 2017:

Delegationsordningen har ändrats sedan årsskiftet 2015/2016. Bostadsanpassarna får fatta beslut om bostadsanpassningsbidrag upp till 3,5 prisbasbelopp och sekt-

ionschef upp till 10 prisbasbelopp. Alla beslut överstigande 10 prisbasbelopp tas i nämnd. Vi har inhämtat den reviderade delegationsordningen.

Månatligen redovisas ärendestatistik till nämnden, vilket de enligt uppgift gjorde redan vid tidpunkt för genomförd granskning. Det som redovisas är antal ärenden, antal beslutade ärenden samt vilket beslut, antal personer som fått beslut, summa beviljade belopp samt åtgärdstyper inklusive belopp. Därutöver skickas månatligen de fyra största bostadsanpassningsärendena inklusive utredning och beslutstext till nämndesekreteraren. Förvaltningen svarar även årligen på Boverkets enkät. Ifall nämnden önskar kan de få ta del av mer information, till exempel domar etc.

Gradering:

Rekommendation: Uppta diskussioner med kommunens centrala upphandlingsfunktion kring upphandling av leverantörer inom BAB inklusive löpande seriositetsskontroll. Detta bland annat utifrån aviserade ändringar i bostadsanpassningslagstiftningen som innebär ett nytt system införs med möjlighet till beviljande av åtgärder, som ett alternativ till kontaktbidrag. Det nya systemet torde, enligt Boverkets bedömning, innebära att LOU blir tillämplig vid upphandling av bostadsanpassningsåtgärder.

Status februari 2017:

Förvaltningen håller inte med om rekommendationen och har inte vidtagit åtgärder med hänvisning till rådande lagstiftning. Upphandling av leverantörer sker inte inom BAB. Det är privatpersonerna själva som köper och det är konsumenttjänstlagen som styr. Förvaltningen har ett dock antal leverantörer som de kan rekommendera, och för dessa sker kontroll av att de har F-skatt, skuldsättningsgrad etc.

Rekommendationen syftar till lagstiftning som i dagsläget fortfarande inte är aktuell. De intervjuade anger att om så blir fallet kommer frågan att hanteras då, och då inte enbart inom kommunen utan tillsammans med nätverk och Sveriges övriga kommuner.

Gradering: *Ej tillämplig.*

Rekommendation: Säkerställa att BAB-verksamheten framledes har en realistisk budget, samt tillse att årligen följa upp verksamhets- och kostnadsutveckling via Boverkets statistik, alternativt säkerställa att relevant verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning.

Status februari 2017:

Under både 2015 och 2016 har de hållit budget. Verksamhetsstatistik presenteras i budget och årsredovisning.

Förvaltningen har sedan genomfört granskning reviderat dokument, checklistor och mallar. Den gemensamma G: mappen har omstrukturerats och enligt uppgift finns allting nu sparad i mappar som följer de olika stegen i Boverkets handlägningsprocess, som bostadsanpassarna följer. Handlägningsprocessen innebär bland annat att fullmakt inte skickas ut per automatik tillsammans med beslutet. Om sökanden har behov av hjälp, kontaktar sökanden handläggaren som då skickar en fullmakt och därefter kan vara behjälplig exempelvis med att beställa beviljade åtgärder. Alla beslut som fattas av handläggarna är skriftliga beslut med bidragsbeloppet angivet.

Vi har inhämtat checklista för granskning och registrering av ansökan samt checklista för utredning.

Gradering:

Övriga noteringar:

Vid intervju framkommer att bostadsanpassarna har en önskan om att i framtiden benämnas handläggare istället för bostadsanpassare, utifrån att de handlägger bidrag och inte bostadsanpassar bostäder. Bostadsanpassarna arbetar kontinuerligt med att skapa en tydlighet kring deras roll kontra medborgarnas i frågan om bostadsanpassningsbidrag, det vill säga att det är medborgarna som själva söker ett bidrag. Bostadsanpassarna är inte ansvariga för mer än endast handläggning av ansökan. Enligt förvaltningslagen är de ansvariga att hjälpa till där de krävs, vilket de gör vid behov.

8. Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

8.1. Sammanfattning av genomförd granskning

På uppdrag av kommunens revisorer genomförde PwC i oktober 2015 en granskning av socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för att övergripande bedöma om socialnämndens arbete med ledningssystem sker på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig internkontroll.

Granskningen syftade till att besvara följande revisionsfrågor:

- *Finns ett dokumenterat ledningssystem som omfattar de områden som anges i lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd?*
- *Är ansvaret för kvalitetsarbetet tydligt och finns en tydlig organisation och plan för hur det ska bedrivas?*
- *Är nämndens styrning och kontroll inom området tillräcklig?*

Bedömningen var att socialnämnden vid tidpunkt för genomförd granskning inte hade ett övergripande ledningssystem som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattade de områden som anges i SOSFS 2011:9. Granskningen visade att det inte fullt ut skedde en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå.

8.2. Revisorernas rekommendationer

Mot bakgrund av granskningsresultatet lämnades följande förslag till åtgärder/rekommendationer:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs, enligt kommunens projektmodell och extern normgivning, för projektet kring inrättandet av ledningssystemet. Här kan med fördel lärdomar från tidigare försök till införande beaktas. Vi ser även att en mer aktiv dialog och erfarenhetsutbyte, med bland annat vård- och omsorgsnämnden, skulle bidra i det fortsatta utvecklingsarbetet då det inom flera områden finns likartade utmaningar och möjligheter.
- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet. Rätt hanterat bidrar en sådan plan till att öka förståelsen hos såväl chefer och medarbetare ute i verksamheten om värdet med att ha ett ledningssystem, utifrån sina respektive roller och funktioner i organisationen.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar. Exempelvis vilket mandat projektets styrgrupp har i förhållande till förvaltningens ledningsgrupp. Saknas tydlighet i dessa avseenden är vår erfarenhet att implementeringsprocessen fördröjs alternativt avstannar helt.

- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet. Det vill säga att man på ett enkelt sätt kan följa den uppföljning som redan görs idag inom enheterna och sammanställa dessa inom ledningssystemet. Detta för att följa och utveckla kvalitén i förhållande och samspel till vad som redan görs idag.

8.3. Nämndens/styrelsens yttrande

Socialnämnden överlämnade sitt svar på revisionsrapporten 2016-02-05, Dnr SN/2015:213. Nämnden beskrev i sitt svar vidtagna åtgärder utifrån lämnade rekommendationer.

8.4. Uppföljning av vidtagna åtgärder

De rekommendationer som lämnades i granskningen är vid tidpunkt för uppföljning inte längre aktuella eftersom de hänför sig till det dåvarande projekt som pågick. För att bedöma vilka åtgärder som vidtagits sedan genomförd granskning har istället en övergripande lägesbeskrivning inhämtats utifrån intervju med berörda tjänstemän samt genom dokumentgranskning.

Status februari 2017:

Under våren 2016 beslutades att projektet som sådant skulle avslutas och övergå till fortlöpande arbete med att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Den forna projektgruppen är numera en arbetsgrupp. Arbetsgruppen rapporterar till förvaltningens ledningsgrupp.

Sedan genomförd granskning har de byggt upp en struktur för kvalitetsarbetet och tydliggjort huvudprocessen inklusive de delprocesser och aktiviteter som ingår i den. Även stödprocesserna för att stärka arbetet samt förbättringsnurran har tydliggjorts. På chefsdagar och i ledningsgruppen, samt när förvaltningen initierar nya processkartläggningar informeras om ledningssystemet och hur det är uppbyggt, detta för att öka kunskapen hos alla medarbetare i syfte att skapa goda förutsättningar för det succesiva kvalitetsarbetet.

Det pågår en omfattande processkartläggning i syfte att beskriva verksamheternas processer. Arbetet sker inom respektive enhet/arbetsgrupp med stöd av verksamhetsutvecklare. Kvalitetsledare inom olika enheter träffar verksamhetsutvecklarna i en arbetsgrupp och diskuterar, identifierar aktiviteter och kartlägger. För närvarande pågår även en revidering av styrdokumentet som reglerar det systematiska kvalitetsarbetet, som ska vara klar i april 2017.

Sedan genomförd granskning har de arbetat mycket med egenkontroller och Lex Sarah-avvikelser. Rutinerna för Lex Sarah har uppdaterats och en ny mall för rapportering har tagits fram. Medarbetare rapporterar allvarliga avvikelser eller risker enligt Lex Sarah till Lex Sarah-ansvarig. Dessa utreds av särskilda utredare inom

verksamheten, antingen av förvaltningens jurist eller av verksamhetsutvecklare. Övriga avvikelser skickas till, och utreds av, sektionschef. Samtliga avvikelser sammanställs av verksamheten för att utifrån dem kunna presentera erfarenheter i samband med kvalitetsredovisning, exempelvis Kvalitetsberättelse. Under 2016 ökade antalet rapporter enligt Lex Sarah med nästan det dubbla, alla dock inte allvarliga om ens avvikelser. De intervjuade upplever det som positivt, eftersom det tyder på en högre medvetenhet och att det ökar möjligheterna att utvecklas framåt.

Utmaningar kvarstår, men de intervjuade upplever att det finns ett stort engagemang och samstämmighet kring utmaningen att erbjuda en god kvalitet. Det finns en bred förankring och det är enligt uppgift lätt att få input och att nå ut till enheterna, många medarbetare efterfrågar stöd och är särskilt engagerade i processkartläggningen.

Uppföljning av mål och budget, samt sammanställning av vidtagna åtgärder i Lex Sarah-rapporter/utredningar sker på årsbasis. Själva uppföljningarna av Lex Sarah görs två månader efter respektive fall. Vi har tagit del av Socialnämndens årsredovisning 2016 inklusive bl.a. kvalitetsberättelse och patientsäkerhetsberättelse. Vi har även tagit del av beskrivning av processkartläggning (2016-10-13) samt de reviderade rutinerna för Lex Sarah (2016-06-20) inklusive en processkarta för hela Lex Sarah-processen.

Övergripande gradering:

2017-03-06

Jenny Nyholm

Projektledare

Anders Hägg

Uppdragsledare

CIRKULÄR 17:14

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Signild Östgren m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Vårpropositionen och vårändringsbudgeten för år 2017

Den 18 april presenterade regeringen vårändringsbudget för 2017 (2016/17: 99) och 2017 års ekonomiska vårproposition (2016/17:100). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2017–2020. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2017–2020. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna:

- Förstärkning av den sociala barn- och ungdomsvården med 150 miljoner år 2017.
- Ökade medel till grundskolor med låg andel som är behöriga till nationella program i gymnasieskolan, 500 miljoner år 2017.
- Förstärkning till gymnasieskolans introduktionsprogram, 150 miljoner år 2017.
- Förstärkning av klimatklivet, 500 miljoner år 2017.

Det är endast i Vårändringsbudgeten som ovanstående medel tillförts till kommunerna. SKL hade hellre sett att resurser till sektorn kommer som generella långsiktiga bidrag i stället för tillskott under pågående år, vilka först beslutas om i juni dvs som tilläggsbudget.

På regeringens webbplats finns fördelning per kommun av välfärdsmiljarderna och den tillfälliga förstärkningen av barn- och ungdomsvården i följande länk:

<http://www.regeringen.se/497e61/contentassets/99745465128042beb8d90f70756ea0a2/fordelning-av-tillskott-till-kommunerna-2017>

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20

Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50

Org nr: 222000-0315, info@skl.se, www.skl.se

Innehåll

Ekonomi	3
Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	4
Kommunalekonomisk utjämning	5
Välfärdsmiljarderna	5
Barn och utbildning	6
650 miljoner för att minska skolsegregationen	6
Individ- och familjeomsorg	7
Förstärkning till myndighetsutövningen	7
Statens institutionsstyrelse får pengar till fler platser	7
Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap	7
Länsstyrelserna får ökade medel	7
Ökade medel för krisberedskap	7
Livsmedelsverket övertar ansvaret för vattenkatastrofgruppen	8
Identitetskontroller	8
Interregional kollektivtrafik	8
Elbusspremien ses över	9
Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	9
Miljö och energi	9
Ökade medel till klimatinvesteringar	9
Arbetsgivarfrågor	9
Lönebildning	9
Arbetsmarknad och integration i arbetslivet	10
Mer pengar till sommarjobb	10
Nytt nationellt centrum för arbetsmiljö	11
Stärkt bemanning inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård	11
Jämställdhet och diskriminering	11

Ekonomi

Regeringens bedömning av den makroekonomiska utvecklingen

Regeringens bedömning är att Sveriges tillväxt blir fortsatt hög 2017 men faller tillbaka något 2018, se tabell 1. Under 2019 väntas efterfrågeutvecklingen bli i stort sett balanserad. Resursutnyttjandet bedöms vara något ansträngt 2017, mätt med BNP-gapet. Enligt regeringen bidrar flera faktorer till osäkerhet i prognosen om såväl den internationella som den svenska utvecklingen. En risk som nämns är att den offentliga konsumtionen 2017 kan bli svagare än enligt prognosen om kommunerna och landstingen inte i tillräcklig omfattning lyckas rekrytera personal. På grund av osäkerheterna redovisas utöver prognosen två alternativa scenarier.

Tillväxten i världshandeln och den globala industriproduktionen steg i slutet av 2016 och indikatorer under inledningen av 2017 tyder enligt regeringen på en starkare ekonomisk utveckling i flera avancerade ekonomier den närmaste tiden. I våra nordiska grannländer väntas dock fortsatt dämpad utveckling. Samtidigt bidrar stigande råvarupriser till att regeringen förutser en återhämtning i flera råvaruexporterande framväxande ekonomier som haft svag utveckling de senaste åren.

Den högre tillväxten i omvärlden och en förhållandevis svag krona bidrar till att den svenska exporten bedöms växa snabbare 2017. Hushållens konsumtion utvecklades förhållandevis svagt 2016. Men ett ökat konsumentförtroende enligt Konjunkturbarometern och fortsatt goda ekonomiska förutsättningar talar för att hushållens konsumtion kommer att växa något starkare framöver, anser regeringen.

Den offentliga konsumtionen har ökat snabbt de senaste åren och denna utveckling väntar regeringen ska fortsätta 2017. Utvecklingen beror i huvudsak på att efterfrågan på kommunala välfärdstjänster är stark till följd av snabbt ökande antal barn och äldre, det stora antalet nyanlända och regeringens satsningar inom välfärden. Efterfrågan på kommunala välfärdstjänster bedöms vara fortsatt hög 2018. Däremot beräknas den offentliga konsumtionen totalt sett minska, framför allt till följd av minskade migrationsrelaterade utgifter. Dessutom bidrar den prognosprincip regeringen tillämpar till en dämpad utveckling. Denna innebär att man utgår från nominellt oförändrade statsbidrag och oförändrade kommunala skattesatser. Den kommunala konsumtionen anpassas därefter i prognosen så att det kommunala balanskravet uppfylls, även då det innebär mindre ökning av den kommunala konsumtionen än vad demografin kräver.

Investeringarna, framförallt i bostäder, ökade snabbt 2015 och 2016. Till följd av den stora befolkningstillväxten finns fortsatt stort behov av bostäder. Regeringen räknar därför med att bostadsinvesteringarna blir fortsatt höga, även om tillväxten avtar något till följd av ett alltmer ansträngt resursutnyttjande i byggsektorn. Investeringarna i näringslivet väntas växa i svagare takt än 2016 både 2017 och 2018. De offentliga investeringarna bedöms däremot växa i hög takt 2017, för att nästa år öka i en lägre takt när kommunsektorns investeringar i framförallt byggnader och infrastruktur minskar.

Regeringens BNP-prognos ligger högre än förbundets bedömningar för 2019–2020 i MakroNytt 1/2017. Förklaringen är framför allt att regeringens beräkningar baseras

på en högre potentiell tillväxt, vilket innebär större ökning av arbetade timmar dessa år.

Tabell 1. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i vårpropositionen

Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2016–2020

	2016	2017	2018	2019	2020
BNP ¹	3,0	2,9	2,2	2,0	2,2
Arbetade timmar ¹	1,7	1,5	0,9	0,7	0,7
Arbetslöshet ²	6,9	6,6	6,4	6,3	6,2
BNP-gap ³	-0,1	0,5	0,4	0,1	0,0
Timplöner ⁴	2,5	2,9	3,2	3,4	3,4
KPIF, årsgenomsnitt	1,4	1,7	1,7	1,9	2,0
Prisbasbelopp	44 300	44 800	45 500	46 200	47 200
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	0,9	0,3	0,6	1,4	2,1
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	41,6	39,5	37,3	34,7	31,4

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP.

⁴Konjunkturlönestatistiken. ⁵Andel av BNP.

Källa: 2017 års vårproposition.

Regeringen väntar sig en stark utveckling på arbetsmarknaden. Framåtblickande indikatorer tyder på att efterfrågan på arbetskraft blir fortsatt stark. Antalet sysselsatta väntas fortsätta öka snabbt 2017 och långsammare 2018. Sysselsättningsökningen var 2016 särskilt stark inom de kommunala myndigheterna. Även 2017 väntas de kommunala myndigheterna bidra starkt till sysselsättningsökningen, då den demografiska utvecklingen medför ökad efterfrågan på välfärdstjänster. Arbetslösheten minskade 2016 och väntas enligt regeringen fortsätta minska gradvis framöver.

Löneutvecklingen var dämpad 2016. Även 2017 väntas den bli lägre än genomsnittet 1993–2016 trots det starka arbetsmarknadsläget. I kommunsektorn förväntas lönerna öka snabbare än i näringslivet, bl.a. till följd av det statliga lärarlönelyftet, en särskild satsning på löner för undersköterskor och ett stort behov av att snabbt rekrytera personal i många av välfärdens verksamheter. Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden har stigit vilket påverkar löneökningstakten med viss fördröjning. Regeringen räknar därför med högre löneökningar 2018.

Inflationstakten bedöms stiga 2017. Högre energipriser förväntas ge ett positivt bidrag tillsammans med högre importpriser. Dessutom förväntas det något ansträngda resursutnyttjandet öka företagens möjligheter att höja priserna framöver.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Bo Legerius tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Regeringen förutser samma skatteunderlagsutveckling som SKL 2016 och en något större ökning av skatteunderlaget 2017 än enligt den prognos SKL publicerade i febru-

ari. Åren därefter visar regeringens skatteunderlagsprognos avsevärt större skatteunderlagstillväxt än SKL:s. Det beror till övervägande del på snabbare ökning av arbetade timmar i regeringens prognos.

Tabell 2. Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring

	2016	2017	2018	2019	2020	2016–2020
SKL feb	4,9	4,6	3,7	3,5	3,6	22,0
Reg apr	4,9	4,8	4,1	4,2	3,9	24,0
ESV Apr	5,4	4,6	3,8	3,8	3,8	23,3

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKL.

Regeringens kommentar om skatteunderlaget är att det bedöms ha ökat relativt kraftigt 2016 och bedöms fortsätta att öka 2017. Under den senare delen av prognosperioden (2018–2020) fortsätter skatteunderlaget att öka, men i en något långsammare takt. Den relativt starka ökningstakten under prognosperioden förklaras främst av en stark tillväxt av lönesumman. Regeringens bedömning är att arbetade timmar kommer att öka med 0,7 procent per år 2019 och 2020 medan SKL:s februariprognos utgick från oförändrat antal arbetade timmar dessa år.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Eftersom inga skarpa förslag finns om förändringar i anslaget för kommunalekonomisk utjämning i Vårpropositionen utan kommer i Budgetpropositionen i höst så gäller de uppgifter som fanns i cirkulär 17:6 oförändrat.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Mona Fridell tfn 08-452 79 10, Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Välfärds miljarderna

Pengarna till kommunsektorn kommer dels att fördelas via det kommunalekonomiska utjämningsanslaget dvs. i kronor per invånare, dels med en fördelningsnyckel där hänsyn tas till antal asylsökande och nyanlända.

Av tillskottet som fördelas per invånare erhåller kommunerna 70 procent och landstingen 30 procent. Av det tillskott som fördelas med hänsyn till antal asylsökande och nyanlända får kommunerna 80 procent och landstingen 20 procent. Beräkningen är preliminär och kommer att uppdateras inför den slutliga fördelningen inför 2018. I vårpropositionen står inget om när regeringen kommer att fatta beslut om fördelningen inför år 2018.

Tabell 3. Fördelning av 10 miljarder till välfärden, kommuner

År	Totalt, miljoner kronor	Generell fördelning, mnkr	Generell fördelning, kronor/invånare	Modellberäknad fördelning, mnkr
2016	8 330	0	0	8 330
2017	7 700	2 100	213	5 600
2018	7 700	2 100	208	5 600
2019	7 500	3 500	341	4 000
2020	7 300	4 900	470	2 400
2021	7 000	7 000	662	0

Källa: Regeringens skrivelse *Preliminär fördelning kommuner och landsting*.

Från år 2021 är tanken att hela tillskottet ska ligga i anslaget för den kommunalekonomiska utjämningen som generellt statsbidrag.

Frågor om tillskottet kan ställas till Måns Norberg tfn 452 77 99 eller till Signild Östgren tfn 08-452 77 45, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

650 miljoner för att minska skolsegregationen

Genom ändringar i befintliga anslag avsätts under innevarande år 650 miljoner kronor för att stärka de skolor som har störst utmaningar att nå tillfredsställande kunskapsresultat.

- 500 miljoner, av regeringen kallat en särskild jämlikhetspeng, avsätts till grundskolor med låg andel behöriga elever till gymnasieskolans nationella program för insatser efter huvudmannens behov. Regeringen anser att ytterligare åtgärder behövs inom detta område och avser att återkomma i frågan i budgetpropositionen för 2018.
- Resterande 150 miljoner kronor avses fördelas till gymnasieskolors introduktionsprogram. Utgångspunkten för satsningen är att medlen fördelas utifrån de behov som finns hos skolhuvudmännen. Det kan enligt regeringen handla om anställning av olika personalkategorier, samverka med det civila samhället eller insatser för ökad kontakt med vårdnadshavare.

Det finns i dagsläget inte någon närmare information om hur bidragen kommer att fördelas och om de ska sökas, rekvireras eller betalas ut automatiskt. Dock blir det sannolikt Skolverket som kommer att administrera bidragen, varför förbundet råder kommunerna att hålla utkik efter mer information på <https://www.skolverket.se/skolutveckling/statsbidrag>

Individ- och familjeomsorg

Förstärkning till myndighetsutövningen

Regeringen anser att kommunernas individ- och familjeomsorgen har varit ansträngd under många år, inte minst inom den sociala barn- och ungdomsvården. För att hantera belastningen i kommunerna och det stora trycket på bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården föreslår regeringen i propositionen Vårändringsbudget för 2017 att en ytterligare förstärkning med 150 miljoner kronor tillförs för åtgärder för att öka bemanningen. Medlen får användas till socialsekreterare, arbetsledare och administratörer men inte till bemanningsföretag. Regeringen anser att det behövs ytterligare åtgärder inom detta område och avser att återkomma i denna fråga i budgetpropositionen för 2018.

Den fördelningsnyckel som kommer att användas bygger på antalet uppskattade ärenden i den sociala barn- och ungdomsvården och andel uppskattade ärenden i relation till antalet barn och unga i kommunen, samt andel av befolkningen som saknas eftergymnasial utbildning. Socialstyrelsen har i uppdrag att följa upp satsningen.

Statens institutionsstyrelse får pengar till fler platser

Anslaget ökas med 65 miljoner kronor. Orsaken är en större efterfrågan som kan förklaras av att gruppen som kan bli aktuell för vård inom myndigheten har blivit större. Inom ungdomsvården förklaras ökningen av att antalet ensamkommande barn och unga har ökat och av större barnkullar i de åldersgrupper som kan behöva beredas vård inom myndigheten. Anslaget behöver tillföras ytterligare medel för att täcka de kostnader som uppstår till följd av att fler vårdplatser tagits i bruk.

Frågor om Individ- och familjeomsorg kan ställas till Kjerstin Bergman tfn 08-452 76 57, avdelningen för vård och omsorg.

Infrastruktur, fastigheter och krisberedskap

Länsstyrelserna får utökade medel

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret under 2017 med 15 miljoner. Medel tillförs länsstyrelserna för att stärka deras förutsättningar att bedriva en ändamålsenlig planering, bl.a. när det gäller stöd till kommunerna och samverkan med berörda aktörer.

Utökade medel för krisberedskap

För att stärka kommunernas och landstingens arbete med det civila försvaret, t.ex. att stärka säkerhetsskyddet samt delta i nödvändiga utbildningar och i övningar som Försvarsmakten m.fl. anordnar behöver ytterligare medel tillföras. Anslaget för krisberedskap utökas därför i Vårändringsbudgeten för 2017 med 60 miljoner kronor.

För att möjliggöra viss finansiering av kostnader som uppstår hos offentliga aktörer i samband med hantering av extraordinära händelser behöver ändamålet för anslaget vidgas. Regeringen anser därför att anslaget för Krisberedskap även i viss utsträckning

bör få användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

SKL har verkat för att regeringen ska ange att medlen ska finnas kvar även över kommande år. Därmed hade framförallt landstingen kunnat rekrytera personal för att arbeta med civilt försvar. Något sådant besked ges dock inte i propositionen. SKL vet ännu inte hur pengarna kommer att fördelas eller användas. SKL har en dialog med MSB om den fortsatta processen framåt.

Regeringen föreslår även ett vidgat ändamål för anslag för Krisberedskap. Det innebär att anslaget även ska kunna användas för att finansiera aktörernas kostnader vid kriser. Både SKL och MSB har flera gånger föreslagit att det bör skapas ett operativt anslag för hantering av kriser.

Livsmedelsverket övertar ansvaret för vattenkatastrofgruppen

Livsmedelsverket har en nationell vattenkatastrofgrupp som fungerar som ett stöd för i första hand kommuner och dricksvattenproducenter vid kriser som rör dricksvatten. Vattenkatastrofgruppen har byggts upp och drivits med hjälp av krisberedskapsmedel från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Nu föreslår regeringen att medel tillförs Livsmedelsverket.

SKL har i flera år arbetat för att säkra VAKA:s långsiktiga finansiering. Nu konstaterar vi att arbetet har gett resultat och att den långsiktiga finansieringen är säkrad!

Frågor om Infrastruktur och fastigheter kan ställas till Peter Haglund tfn 08-452 71 58 och om krisberedskap till Marcus Planmo tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Identitetskontroller

Anslaget får även användas till utgifter för att ersätta transportörer för kostnader för identitetskontroller som utförs med stöd av lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet.

Bra att ersätta transportörer för kostnader för uppgifter som går utöver ordinarie åtaganden.

Interregional kollektivtrafik

Regeringen föreslår i Vårändringsbudget för 2017 ytterligare medel till statens trafikavtal för att säkra goda möjligheter till interregional kollektivtrafik. Regeringen anser att det är angeläget att nattågstrafik och regionalpolitiskt motiverad trafik över länsgränser kan bedrivas med en hög ambition och avser att återkomma i frågan.

SKL anser att det är tydligt enligt kollektivtrafiklagen att de regionala kollektivtrafikmyndigheterna kan upphandla trafik i storregionala system och välkomnar ett tydliggörande i frågan. Det finns olika tolkningar av kollektivtrafiklagen och dess ambitioner, vilket gör att spelplanen kan behöva förtydligas.

Elbusspremien ses över

Elbusspremien ses över så att det ska vara möjligt att besluta om elbusspremie redan i planeringsfasen och därför behöver ett bemyndigande knytas till anslaget.

Det är positivt med ett förhandsbesked för att kunna använda elbusspremien redan i planeringsfasen. På så sätt kan satsningen användas fullt ut, då det finns en säkerhet för den sökande parten att det finns medel kvar.

Frågor om Identitetskontroller, interregional kollektivtrafik och elbusspremie kan ställas till Sara Rhudin tfn 08-452 75 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

För att kunna genomföra prioriterade projekt som syftar till att minska sårbarheten i infrastrukturen för elektronisk kommunikation behöver medel om 145 miljoner tillföras och samtidigt förlängs tiden för satsningen fram till och med 2022.

Den digitala kommunikationen är redan idag mycket viktig för att samhället ska fungera på ett tillfredställande sätt. SKL ser mycket positivt på att regeringen satsar på att garantera utvecklingen av säker digital kommunikation.

Frågor om elektronisk kommunikation kan ställas till Dan Lems tfn 08-452 78 54, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö och energi

Ökade medel till klimatinvesteringar

Klimatklivet är en av regeringens viktigaste satsningar för att få igång klimatåtgärder över hela landet. I Vårändringsbudgeten för 2017 föreslår regeringen att Klimatklivet stärks med ytterligare 500 miljoner kronor under 2017 för att öka takten i omställningen till ett fossilfritt Sverige. Satsningar ska generellt sett matchas med minst 50 procents medfinansiering av företag, kommuner, landsting och bostadsrättsföreningar.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Ann-Sofie Eriksson tfn 08-452 78 63 och Erik Levander tfn 08-452 79 55, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Regeringen anser att den svenska lönebildningsmodellen, med den internationellt konkurrensutsatta sektorn som lönenormerande, under lång tid har bidragit till en god reallöneutveckling (i genomsnitt 2,8 procent under åren 1995–2015). Samtidigt har inflationen varit dämpad. Trots det starka arbetsmarknadsläget väntas reallönerna växa något långsammare på grund av ökande inflationstakt. Då bristen på arbetskraft stigit förväntas löneökningstakten, med en viss fördröjning, göra detsamma under 2018. Enligt konjunkturlönestatistiken ökar timlönerna i hela ekonomin med 2,5 procent under

2016, medan prognosen för timlöneutvecklingen för år 2017 och 2018 är 2,9 procent respektive 3,2 procent.

I kommunsektorn (inklusive landsting/region) väntas lönerna öka snabbare än i näringslivet, bland annat till följd av den särskilda satsningen på löner för undersköterskor, regeringens satsning på höjda lärlöner och det stora rekryteringsbehovet i många verksamheter. Enligt konjunkturlönestatistiken ökar timlönerna för sektorn med 2,8 procent under 2016, medan prognosen för timlöneutvecklingen för år 2017 och 2018 ligger på 3,1 procent respektive 3,3 procent.

Regeringen fortsätter lyfta fram vikten av åtgärder mot skillnader i löne- och anställningsvillkor mellan kvinnor och män (t.ex. frågan om heltid), samt vikten av minskad arbetslöshet och en mer omfördelade politik som bidrag till reducerade inkomstklifor generellt.

Frågor om lönebildning besvaras av Pia Murphy, tfn 08-452 79 38, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad och integration i arbetslivet

Regeringen för fram att sysselsättningen stiger och arbetslösheten sjunker. Arbetslösheten är dock fortsatt hög i vissa grupper. Svårast att komma in på arbetsmarknaden har personer utan fullföljd gymnasieutbildning, personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och utrikes födda, i synnerhet nyanlända. Samtidigt råder det arbetskraftsbrist inom vissa yrken.

Från den 1 januari 2018 föreslår regeringen att regelverket för etableringsinsatser i större utsträckning ska harmoniseras med den övriga arbetsmarknadspolitik. Regelverket för nyanlända inom etableringsuppdraget ska bli mer likt det som gäller för övriga arbetssökande. Som ett led i detta föreslår regeringen att finansieringen av insatser inom etableringsuppdraget samlas med finansieringen av de arbetsmarknadspolitiska programmen.

I propositionen ”Ett nytt regelverk för nyanlända invandrares etablering i arbets- och samhällslivet” (prop. 2016/17:175) görs bedömningen att Försäkringskassan bör ta över handläggningen av etableringsersättningen från Arbetsförmedlingen i likhet med den ansvarsfördelning som gäller mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan inom arbetsmarknadspolitik i övrigt.

Regeringens tidigare aviserade och genomförda satsningar i form av extratjänster, kunskapslyft mm fortsätter, med justeringar avseende vissa anslag för ex. traineejobb beroende på att beräknat inflöde minskar jämfört med tidigare prognos.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28 och Sandra Bergendorff tfn 08-452 76 20, och frågor om Integration i arbetslivet besvaras av Anders Barane tfn 08-452 74 38, samtliga på avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Mer pengar till sommarjobb

Regeringen har inom Arbetsförmedlingens område omdisponerat 105 miljoner kronor för att stärka sommarjobb för ungdomar i kommunerna. Pengarna ska fördelas till

kommunerna via Arbetsförmedlingen med kraven att detta inte påverkar tillkomsten av redan planerade sommarjobb.

Medlen finns inte med i Vårändringsbudgeten för 2017 eller Vårpropositionen, men lanseras i pressmeddelande från regeringen som om de gjorde det.

Frågor om Arbetsmarknad kan ställas till Vivi Jacobson-Libietis tfn 08-452 78 20, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Nytt nationellt centrum för arbetsmiljö

Regeringen avser även att inrätta ett nationellt centrum för arbetsmiljö. Utredningen (SOU 2017:28) har lämnat sitt betänkande den 28 mars 2017.

Stärkt bemanning inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård

För att hantera belastningen på kommunerna och det stora trycket på bemanningen inom den sociala barn- och ungdomsvården föreslår regeringen i propositionen Vårändringsbudget för 2017 att en ytterligare förstärkning med 150 miljoner kronor tillförs för åtgärder för att öka bemanningen. (Se även under Individ- och familjeomsorg.)

Frågor om arbetsmiljö besvaras av Ned Carter tfn 08-452 76 23 och Gunnar Sundqvist tfn 08-452 71 08, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Jämställdhet och diskriminering

Regeringen avser att inrätta en jämställdhetsmyndighet i januari 2018. I regeringens skrivelse *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid* (skr. 2016/17:10) redogörs för skälen att inrätta myndigheten. Regeringen avser att inom ramen för myndigheten permanenta och samordna flera uppdrag på jämställdhetspolitikens område. Detta bedöms bidra till en mer sammanhållen organisation, förbättrad samordning, effektivitet och ett starkare genomslag för regeringens jämställdhetspolitik.

Frågor om Jämställdhet besvaras av Charlotta Undén och Anna Ulveson tfn 08-452 71 62, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Signild Östgren

1. Justerare

Till justerare väljs Monica Lundgren, Vårdförbundet.

2. Föregående mötesprotokoll

Protokollet läggs till handlingarna.

3. Informationspunkter

Nämndärenden

Ordförande går igenom nämndärendena.

Översyn av riktlinjer för trafiksäkerhet

Vårdförbundet framför två synpunkter.

Rörande formuleringen om böter anses att det bör vara arbetsgivarens ansvar att se till att de tjänstebilar som finns i förvaltningen har parkering vid enheterna för att undvika böter pga. felparkering. Speciellt i nödsituationer där brukares hälsa är i fara måste medarbetare kunna parkera snabbt utan att behöva oroa sig för eventuella böter.

Ordförande redogör för att reglerna kring parkering gäller för alla medarbetare i hela kommunen och att rutinen gällande böter därför ser ut som den gör. Det finns inte tillgång till parkering för alla tjänstebilar eftersom kommunen dragit ner på antalet platser av miljöskäl.

HR operativ chef framför att formulering om att arbetsgivaren ska betala böter vid särskilda händelser eventuellt kan skrivas in i rutinen. Särskilda händelser måste kunna styrkas med dokumentation så som journalanteckningar eller liknande. Vårdförbundets synpunkt tas i beaktan innan beslut fattas kring riktlinjens utformning.

Vårdförbundets andra synpunkt rör formuleringen kring att uppvisa körkort efter sex månader. Det framförs även önskemål om att det skrivs in i rutinen att kopia av körkortet ska tas av ansvarig chef.

Hr operativ chef tar med sig synpunkten och ska se över om det kan skrivas in i rutinen att kopia av körkort ska tas av ansvarig chef.

Kommunal framför att kontroll var sjätte månad är långt och att det vore önskvärt med tätare intervall. Formuleringen godtas ändå som den står nu.

Organisationsjustering av rollen fastighetsstrateg, tillagt chefsansvar för samtliga vaktmästare inom vård- och omsorgsförvaltningen fr.o.m. 1 jan 2018

Ordförande informerar om nuvarande fastighetsstrategs roll, ansvar och rapportväg. För att få till ett ännu bättre samarbete med tekniska förvaltningen och vaktmästarna vill vi flytta chefsansvaret för vaktmästarna från sektionschefen för hälsa och aktivitet till fastighetsstrategen.

Vaktmästarna flyttas till ekonomi under fastighetsstrategen fr.o.m. 1 jan 2018

Med hänvisning till ovanstående informationspunkt vill vi flytta vaktmästarna till enheten för ekonomi och fastigheter.

4. Arbetsmiljöfrågor

Inga frågor anmälda.

5. Beslutspunkter

Inga beslutspunkter.

Pia Bornevi
Ordförande

Monica Lundgren
Vårdförbundet

7

**Delegationsbeslut(von/2016:130), von/2016:226,
von/2016:227, von/2017:1, von/2017:45, von/2017:79,
von/2017:80, von/2017:82, von/2017:88**

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av besluten.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt vård- och omsorgsnämndens delegationsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till vård- och omsorgsnämnden.

Förvaltningschef

G11- Avtal avseende upphörande av anställning, von/2017:79

Verksamhetschef

B 37: Yttrande till IVO: klagomål angående myndighetsutövning,
von/2016:130

B 37: Yttrande till IVO med anledning av ej verkställt beslut von/2017:45

B 44: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS,
von/2016:226

B 44: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS,
von/2016:227

(på bordet)

Sektionschef:

G 5: Beslut om disciplinpåföljd i form av skriftlig varning, von/2017:82

2017-05-11

Dnr von/2016:130

Kvalitetschef

F1: Anmälan Lex Sarah, von/ 2017:80

Ansvarig chef

G1 – Avslut av provanställning, von/ 2017:88

Myndighet:

Delegationsbeslut fattade av handläggare för LSS; SFB och SOL, 2017-03-01- 2017-03-31

Delegationsbeslut beslutade av handläggare bostadsanpassning 2017-03-01-2017-03-31

2017-03-24

Dnr von/2017:1

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård- och omsorgsnämnden

Delegationsbeslut 2017

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden noterar till protokollet att nämnden tagit del av beslut.

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden har överlåtit sin beslutanderätt till ordförande och tjänstemän enligt vård- och omsorgsnämndens delegationsordning. Beslut som fattas med stöd av delegering ska anmälas till vård- och omsorgsnämnden.

Förvaltningschef

G11- Avtal avseende upphörande av anställning, von/2017:79

Verksamhetschef

B 37: Yttrande till IVO: klagomål angående myndighetsutövning, von/2016:130

B 37: Yttrande till IVO med anledning av ej verkställt beslut von/2017:45

B 44: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS, von/2016:226

B 44: Yttrande till förvaltningsrätten: särskild avgift enligt LSS, von/2016:227

(på bordet)

Sektionschef:

G 5: Beslut om disciplinpåföljd i form av skriftlig varning, von/2017:82

Kvalitetschef

F1: Anmälan Lex Sarah, von/ 2017:80

Ansvarig chef

G1 – Avslut av provanställning, von/ 2017:88

Myndighet:

Delegationsbeslut fattade av handläggare för LSS; SFB och SOL, 2017-03-01- 2017-03-31

2017-03-24

Dnr von/2017:1

Delegationsbeslut beslutade av handläggare bostadsanpassning 2017-03-01-
2017-03-31

2017-04-05

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut LSS SFB, mars 2017**

Myndighet OF

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Abel, Ilona	20170308	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1956	Man
Högberg, Lisette	20170329	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1960	Kvinna
Abel, Ilona	20170303	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1976	Man
Abel, Ilona	20170322	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1985	Man
Christensson, Eva	20170301	Avslag Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1990	Kvinna
Christensson, Eva	20170324	Avslag Boende barn enligt 9 § 8 LSS	2000	Kvinna
Christensson, Eva	20170327	Avslag Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1969	Kvinna
Abel, Ilona	20170303	Avslag Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1976	Man
Josefsson, Kristian	20170316	Avslag Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1955	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Avslag Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1988	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170330	Avslag Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	2005	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170316	Avslag Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	2006	Man
Jonsson, Maria	20170309	Avslag Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1997	Man
Josefsson, Kristian	20170320	Avslag Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Kvinna
Alm, Lisa	20170330	Avslag Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2009	Man
Kannerberg, Minette	20170328	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2000	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170315	Avslag Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2000	Kvinna
Christensson, Eva	20170306	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1957	Man
Josefsson, Kristian	20170317	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2000	Man
Josefsson, Kristian	20170321	Avslag Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2003	Man
Alm, Lisa	20170327	Avslag tillf utök Korttidsvistels enligt 9 § 6 LSS	1995	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170321	Avslag tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	1999	Man
Josefsson, Kristian	20170321	Avslag tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	2005	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170317	Avslag tillfällig utök Pers ass enligt 9 § 2 LSS	2010	Man
Jonsson, Maria	20170314	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1991	Kvinna
Högberg, Lisette	20170301	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1990	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170313	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1959	Man
Jonsson, Maria	20170314	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1991	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170315	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1974	Man
Högberg, Lisette	20170330	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1978	Kvinna
Rondahl, Malin	20170321	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1995	Kvinna
Elmi, Fowsia	20170320	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1959	Kvinna
Rondahl, Malin	20170316	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1996	Man
Lindqvist, Amanda	20170320	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1995	Kvinna
Silfver, Tomas	20170324	Bifall Biträde av kontaktperson enligt 9 § 4 LSS	1997	Man
Christensson, Eva	20170302	Bifall Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1972	Man
Christensson, Eva	20170301	Bifall Bostad med särsk service enligt 9 § 9 LSS	1997	Man
Stenram, Ragna	20170302	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1972	Man
Silfver, Tomas	20170309	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1999	Man
Jonsson, Maria	20170322	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1997	Kvinna

Lindqvist, Amanda	20170327	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1996	Man
Lindqvist, Amanda	20170328	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1997	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170327	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1966	Kvinna
Christensson, Eva	20170301	Bifall Daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS	1997	Man
Josefsson, Kristian	20170316	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	2006	Man
Josefsson, Kristian	20170316	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1955	Man
Josefsson, Kristian	20170316	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1949	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1957	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	1988	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	2005	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Ek.stöd enligt 9 § 2 LSS sjuklönekostnader	2003	Kvinna
Doudnik, Anna	20170314	Bifall Korttidsstillsyn enligt 9 § 7 LSS	2004	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Man
Silfver, Tomas	20170309	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2004	Man
Jonsson, Maria	20170308	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Kvinna
Doudnik, Anna	20170309	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2004	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170309	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1997	Man
Josefsson, Kristian	20170315	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2005	Man
Doudnik, Anna	20170320	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2002	Man
Josefsson, Kristian	20170322	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1953	Man
Silfver, Tomas	20170308	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1992	Man
Alm, Lisa	20170327	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2001	Kvinna
Alm, Lisa	20170327	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1995	Kvinna
Jonsson, Maria	20170330	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2003	Man
Silfver, Tomas	20170308	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2002	Kvinna
Rondahl, Malin	20170301	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1992	Man
Alm, Lisa	20170330	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	2009	Man
Christensson, Eva	20170308	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1987	Man
Alm, Lisa	20170316	Bifall Korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS	1997	Man
Doudnik, Anna	20170317	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1995	Man
Silfver, Tomas	20170324	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1996	Kvinna
Rondahl, Malin	20170303	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2004	Kvinna
Silfver, Tomas	20170309	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2004	Man
Alm, Lisa	20170301	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2001	Kvinna
Lindqvist, Amanda	20170301	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2001	Kvinna
Jonsson, Maria	20170324	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1997	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170316	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1988	Man
Josefsson, Kristian	20170315	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	2000	Kvinna
Lindqvist, Amanda	20170330	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1992	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170331	Bifall Ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS	1964	Kvinna
Christensson, Eva	20170307	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1993	Man
Christensson, Eva	20170308	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2011	Kvinna

Christensson, Eva	20170302	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2006	Kvinna
Christensson, Eva	20170301	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2007	Man
Josefsson, Kristian	20170309	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1998	Man
Josefsson, Kristian	20170327	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1994	Man
Christensson, Eva	20170302	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1967	Man
Christensson, Eva	20170301	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1968	Man
Christensson, Eva	20170309	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1985	Man
Josefsson, Kristian	20170309	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2011	Kvinna
Christensson, Eva	20170306	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1992	Kvinna
Christensson, Eva	20170307	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1957	Man
Josefsson, Kristian	20170315	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2013	Man
Josefsson, Kristian	20170317	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	2000	Man
Josefsson, Kristian	20170313	Bifall Personlig assistans enligt 9 § 2 LSS	1999	Man

2017-04-05

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut SOL under 65 år, mars 2017**

Myndighet OF

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Högberg, Lisette	20170316	Avslag Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Kvinna
Abel, Ilona	20170324	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170328	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1980	Kvinna
Högberg, Lisette	20170314	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1983	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170301	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1956	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170316	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1956	Kvinna
Doudnik, Anna	20170320	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1995	Man
Högberg, Lisette	20170316	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Kvinna
Elmi, Fowsia	20170303	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1972	Man
Abel, Ilona	20170309	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1978	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170310	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Man
Lindqvist, Amanda	20170314	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1993	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170313	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1977	Man
Elmi, Fowsia	20170315	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1965	Kvinna
Högberg, Lisette	20170316	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1983	Kvinna
Lindqvist, Amanda	20170330	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1992	Kvinna
Högberg, Lisette	20170330	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1978	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170328	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1966	Kvinna
Lindqvist, Amanda	20170323	Bifall Boendestöd enligt 4 kap, 1§ SoL	1996	Man
Högberg, Lisette	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1952	Man
Högberg, Lisette	20170306	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1962	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170307	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Man
Stenram, Ragna	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1973	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1952	Kvinna
Högberg, Lisette	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1983	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1974	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1969	Kvinna
Vergara Robello, Sergio	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1966	Kvinna
Omar, Munira	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1969	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1962	Man
Omar, Munira	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1964	Kvinna
Abel, Ilona	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Kvinna
Abel, Ilona	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Man
Abel, Ilona	20170324	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Man
Vergara Robello, Sergio	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Man
Abel, Ilona	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Kvinna
Abel, Ilona	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1956	Man

Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1962	Man
Sadek, Gloria	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1968	Kvinna
Högberg, Lisette	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1964	Kvinna
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1960	Kvinna
Högberg, Lisette	20170329	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1963	Man
Vergara Robello, Sergio	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1958	Man
Josefsson, Kristian	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1955	Man
Mattsson Kuylenstierna, Ylva	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1952	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170315	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1957	Man
Christensson, Eva	20170303	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1993	Man
Christensson, Eva	20170308	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1993	Man
Josefsson, Kristian	20170313	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1954	Kvinna

2017-04-05

Referens
Janna KarlssonMottagare
Vård- och omsorgsnämnden**Beslut SOL över 65 år, mars 2017**
Myndighet ÄO

Beslutsfattare	Beslutsdatum	Beslut	Födelseår	Kön
Luomala Tommi	20170320	Avslag Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170322	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1934	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1938	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170329	Avslag Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1939	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170313	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170309	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Josefsson, Kristian	20170329	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170314	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Josefsson, Kristian	20170303	Avslag Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Avslag Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170331	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170328	Avslag Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Lundberg, Linn	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Man
Ghookas, Roland	20170313	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170314	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Bergkvist, Martin	20170315	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Josefsson, Kristian	20170315	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170317	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Ghookas, Roland	20170317	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170327	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170327	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Afram, Natalie	20170328	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Man
Eriksson, Josefine	20170330	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170331	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Man

Bergkvist, Martin	20170331	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170316	Bifall Dagverksamhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Man
Bergkvist, Martin	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Eriksson, Josefine	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Luomala Tommi	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Ghookas, Roland	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man

Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Haddad, Tibelya	20170301	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170303	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170303	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170303	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170303	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Man
Pernu, Marjo	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170302	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Blomgren, Maria	20170306	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170306	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170306	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Man
Ghookas, Roland	20170305	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170305	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170307	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man
Haddad, Tibelya	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1923	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Eriksson, Josefine	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Luomala Tommi	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170308	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Ghookas, Roland	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Eriksson, Josefine	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Ghookas, Roland	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Ghookas, Roland	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Ghookas, Roland	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna

Abel, Ilona	20170310	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Eriksson, Josefine	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Lundberg, Linn	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Haddad, Tibelya	20170313	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Luomala Tommi	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Luomala Tommi	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Bergkvist, Martin	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Siwertz, Jenny	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Josefsson, Kristian	20170314	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170315	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Haddad, Tibelya	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Ghookas, Roland	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Ghookas, Roland	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Luomala Tommi	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Man
Haddad, Tibelya	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Afram, Natalie	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1920	Man
Pernu, Marjo	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Ghookas, Roland	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Luomala Tommi	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Afram, Natalie	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Man
Luomala Tommi	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1949	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Man
Luomala Tommi	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man

Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Ghookas, Roland	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Luomala Tommi	20170324	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170317	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Haddad, Tibelya	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Luomala Tommi	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Haddad, Tibelya	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Ghookas, Roland	20170319	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Ghookas, Roland	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Man
Haddad, Tibelya	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Man
Luomala Tommi	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Man
Haddad, Tibelya	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Ghookas, Roland	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170321	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Abel, Ilona	20170320	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Luomala Tommi	20170322	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Man
Josefsson, Kristian	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Afram, Natalie	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Kvinna
Afram, Natalie	20170323	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1920	Man
Kecibas, Elin	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Eriksson, Josefine	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Ghookas, Roland	20170326	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Eriksson, Josefine	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Ghookas, Roland	20170324	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Kecibas, Elin	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Nilsson, Lisa	20170327	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170329	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna

Afram, Natalie	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Man
Ghookas, Roland	20170328	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Kvinna
Kecibas, Elin	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Siwertz, Jenny	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man
Josefsson, Kristian	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1945	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Bergkvist, Martin	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Josefsson, Kristian	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1948	Man
Högberg, Lisette	20170329	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1950	Man
Högberg, Lisette	20170329	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Man
Siwertz, Jenny	20170330	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Eriksson, Josefine	20170316	Bifall Hemtjänst enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Josefsson, Kristian	20170321	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1937	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170314	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1942	Kvinna
Sepulveda Macias, Priscylla	20170302	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1926	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1929	Kvinna
Sjödén, Eija	20170313	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1932	Man
Haddad, Tibelya	20170313	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1940	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170314	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1942	Man
Sepulveda Macias, Priscylla	20170323	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1939	Man
Haddad, Tibelya	20170331	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1938	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170329	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170328	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1940	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170324	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Hemvårdsbidrag enligt 4 kap, 2 § SoL	1932	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1934	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Man

Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170308	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170312	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1920	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170316	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170320	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170322	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170320	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170324	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1919	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170330	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170327	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1947	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Korttidsplats enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1935	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Man
Ghookas, Roland	20170316	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1944	Kvinna
Afram, Natalie	20170323	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170323	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1942	Man
Högberg, Lisette	20170316	Bifall Matdistribution enligt 4 kap, 1§ SoL	1951	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Servicelägenhet enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1915	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170302	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170303	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna

Santander Jimenez, Nadja	20170305	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1924	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170306	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1941	Kvinna
Josefsson, Kristian	20170310	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170308	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1937	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170309	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1925	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1921	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1927	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1920	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170313	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170314	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170315	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170316	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170327	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1930	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170329	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1940	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170331	Bifall Särskilt boende enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Man
Santander Jimenez, Nadja	20170303	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1933	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1938	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1936	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1928	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170301	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1932	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170307	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1939	Kvinna
Bergkvist, Martin	20170310	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1926	Kvinna
Santander Jimenez, Nadja	20170310	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1931	Man
Luomala Tommi	20170316	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1946	Man
Afram, Natalie	20170328	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1929	Man
Eriksson, Josefine	20170330	Bifall Trygghetslarm enligt 4 kap, 1§ SoL	1943	Kvinna

8

Ärenden från diaologforum(von/2017:9)

Det finns inga ärenden att redovisa.

2017-04-20

Dnr von/2017:9

Referens

Kerstin Frimodig

Mottagare

Vård och omsorgsnämnden

Ärenden från dialogforum 2017

Det finns inga ärenden att redovisa.